

ISIKELI La Buki

Kabovitouula

Omitibogwa mina Babiloni si tokwabilia eiyoulisi Yerusalem wa taitu 586 BC. Ikatupipaisi mimilisi tomota e ilauwaisi mapilana Babiloni. E taitala tokatupipi isisu deli mabudona, matauna yagala Isikeli. E matauna tovitoubobuta goli.

Isikeli eitovitoubobuta baisa budoyu boda. Budotala mina Isireli baisa matausina mina Babiloni eikatupipaisi eilauwaisi mapilana Babiloni. E buduyuwela mabudona kesala mina Isireli isisuaisi wala Yerusalem.

Mapilana Isikeli la buki isim katupwaila katupovasi. (1) Tomota kasi katuloluta paila Yaubada la kamwaga deli paila Yerusalem kala katudidaimi. (2) Mimilisi biga metoya Guyau paila boda ituwoli ituwoli kasi kamwaga, mabudosina goli eilamidadaisi eikididogaisi la tomota. (3) Bigala visimoli paila mina Isireli igau Yerusalem eikapusi, deli goli biga katotila paila tuta igau bima mina Isireli bibodaisi kasi kwala. (4) Isikeli ivituloki kala gigisa Bwala Kwebumaboma kala vigavau deli goli kasi vigavau mina Isireli.

Isikeli matauna la dubumi saina peula, deli saina toninitalapula. Mimilisi tuta bililivala paila uula eigisi kilisala, e mimilisi tuta biuvituloki paila nanola Yaubada deli kavisakila. Matauna Isikeli iluki mina Isireli kidamwa ibodi wala

ninasi deli bilomasi bivigivauwaisi; ilivala kidamwa tomota taitala taitala la mitugaga kala pakula titoulela. Tuvaila ikamituli la pikwaku paila igau Yaubada bivigivau mabudona mina Isireli. E matauna gala tovitoubobuta wala, mitaga tuvaila matauna tolula, mauula ininansa peula paila Bwala Kwebumaboma deli avai bubunela bibodi tomota bitobumaboma.

Buki kala katumimisa

Isikeli kala dou 1.1—3.27

Yerusalem kala katudoum bigala 4.1—24.27

Yaubada ikaibiga boda ituwoli ituwoli kasi kamwaga 25.1—32.32

Yaubada la biga katotila baisa la tomota 33.1—37.28

Vitoubobuta paila matauna Gogi 38.1—39.29

Kilisala mwada igau bikaloubusi Bwala Kwebumaboma deli valu vilouvau 40.1—48.35

Isikeli igisi kilisala kwaimatala paila Yaubada (1.1—7.27)

Yaubada la takaikaia

¹ Olopolo taitu kweluwotolula, navasila tubukona e kwailimela kala yam, yeigu Isikeli tolula e Busi latula yeigu, asisu deli mabudona mina Yudia tokwatupipi mapilana Babiloni opapala Waya Keba. E labuma ikapogega e agisi kilisala Yaubada. ² (Tuta makwaina eiboda kwailimela taitu^a guyau Yeoyakini eisisu

1:1 1.1 YG 19.11 **a** **1:2** Taitu makwaina 593 BC.

okatupipi.) ³ E asisu mapilana Babiloni opapala Waya Keba, e alagi Guyau eibigatona baisa yeigu deli alumkoli la peula.

⁴ E akowana wala ogawata e agisi utuyagila leima metoya opiliyavata. Kavikavila ikavikavila metoya pilatala lowalowa saina vakaigaga, e visigala ivisigili labuma. E ambaisa eikavikavila, kwaitala vavagi ivivivila makawala barasi. ⁵ E oluwalela makwaina utuyagila, agisi kwaitala vavagi kala gigisa makawala navasi bubuli nam-momova e kasi bububula makawala tomota, ⁶ mitaga natana natana minasina migila kala bawa kwaivasi, deli pinupanela pilavasi. ⁷ E kaikesi kwayaduwosisiasi wala, deli kwaibak-waisi makawala kwaibakwaila bulumakau. E makweyasina kwai ivivivilasi makawala barasi bogwa kala katumigileu. ⁸ E natana natana iboda kwaivasi migila, pilavasi pinupanela, deli tuvaila natana natana yamala kweyavasi makawala tomota yumasi, kweyatala kwey-atala isisu osikowala pinupanesi pilatala pilatala. ⁹ E bubuli minasina itoulasi e natana natana iyosokani pilayu pinupanela e bilokaia bikabikoni matala sala pinupanesi. E minasina avai tuta bililoulasi, biloulasi budotala wala e gala bikaiki uwosi tovila.

¹⁰ E natana natana minasina migila kwaivasi ituwoli ituwoli. omatala isisu tomota migila, ola kakata isisu laiyoni migila, ola kikiwama isisu bulumakau migila e otuboulola mluveka migila. ¹¹ E natana natana iyosokani pilayu pin-

upanela e bilokaia bikabikoni matala pinupanesi sala minasina okaipapala, e pilayuga tuvaila pinupanesi ikatununumasi wala ima ouwosi. ¹² E nammomova natana natana migila kwaitala bila opiliyavata, kwaiyuwela bila opilibolimila, kwaitolula bila opilikwaibwaga e kwaivasila bila opilibomatu, e mapaila boda makwaina igagabila bilosi ambaisa wala magisi bilosi, e gala wala bikaiki uwosi tovila.

¹³ E oluwalaisi minasina nammomova itotu kwaitala vavagi kala gigisa makawala kaitala kaidagi kailululu e immotatina goli. E kova bilulu, e tutala kova bisubeilulu kavikavila bisunapula.

¹⁴ E nammomova minasina saina nanakwa bititowaisi bititomaisi makawala kavikavila.

¹⁵ Igau wala lagigisi minasina navasi nammomova, e agisi kwaivasi wiri bogwa eitolisi opwairpwaia, e kwaitala kwaitala wiri opapala minasina natana natana.

¹⁶ E kwaivasi wala makwaisina wiri makawala wala kasi gigisa, e komwaidona ivivivilasi makawala kwaitala dakuna saina mwau mapula. Tuvaila kwaitala kwaitala makwaisina wiri itotusi, e kwaiyuwela wiri itowalaiyaisi wala sesia itobubotaisi si kaitotu, ¹⁷ e wiri makwaisina ibodi wala bisakaulokaisi mitasi deli tuboulosi, okakata deli goli okikiwama.

¹⁸ Deli wiri makwaisina kaipagasi komwaidona wala matilawokuva.

¹⁹ E avai tuta wala nammomova minasina biloulasi e wiri makwaisina bitavinasini wala deli minasina. E kidamwa nammomova minasina biyowasi metoya opwairpwaia e bilosi

walakaiwa, wiri makwaisina makawala wala bivagaisi. ²⁰ Kidamwa minasina nammomova bilosi ambaisa wala magisi, e wiri makwaisina bivagaisi makawala wala avaka nammomova minasina eivagaisi, paila minasina nammomova ipwalovaisi makwaisina. ²¹ E avai tuta minasina nammomova biloulasi kaina bitolisi kaina biyowasi walakaiwa, e wiri makwaisina bivagaisi makawala avaka bogwa minasina leivagaisi.

²² E odubasi minasina isisu kwaitala vavagi kala gigisa makawala kaitala kailuya iteyasi metoya dakuna kwevivivila kala mimilakatila makawala kauniwavila obolita. ²³ E minasina itotusi osikowala kailuya makaina, e natana natana bikatuvakavi pilayu pinupanela bilokaia minasina okaipapala, e pilayu pinupanela tuvaila paila bitabodi wowola. ²⁴ E yeigu alagi butula pinupanesi avai tuta eikatupapapasi biyowasi gulitinidesi, kala lega makawala kaisai bikawoula obolita, kaina makawala budotala budoveka tokwabilia si mowai, kainaga makawala kaigala Yaubada Topeuligaga. Avai tuta isimwaisi yoyowa, minasina ikatupwaisi pinupanesi, ²⁵ mitaga tuvaila wala butula imaima metoya odabala kailuya makaina isisu odubasi minasina nammomova.

²⁶ E odabala kailuya isisu kwaitala vavagi kala gigisa makawala kwaitala takaikaia eikamdokaisi metoya kwaitala dakuna kwevivivila yagala sapaya^b e otakaikaia makwaina isisu

1:22 1.22 YG 4.6 **1:24** 1.24 YG 1.4-15; 19.6 **b 1:26** Makwaina dakuna sapaya saina mwau mapula kala vau makawala tilibwabwau. Kugisi makasana Biga Kala Katumiki.

kubub'ula tomota, kala gigisa makawala taitala tau. ²⁷ E kubub'ula tau matauna ivivivila makawala tanumnumta barasi bivivivila wa kova. E makwaina isimitali komwaidona ambaisa ambaisa deli kala lumalama saina visigala, ²⁸ e olumoulela isisu komwaidona kala vau lubakaidoga. E baisa lumalama saina guyugwayu iyomitali Guyau toguyugwayu.

Yaubada idou Isikeli bimila tovitoubobuta

Avai tuta lagisi baisa, akapusiki wala matagu ala opwaipwaia. Oluvi alagi kaigatala kaigila.

2

¹ ililivala kawala, "Mwa! Yoku tau^C - kutokaia. Yeigu magigu bitabigatona." ² Makaigana kaigila igau eililivala, e Yaubada la baloma isikailigu e itokowoiyaigu, e anakaigali makaigana kaigila isaitaula wala ilivala kawala, ³ "Mwa! Yoku tau - ka, yeigu goli bawitalaim bukuloakaia matausina mina Isireli. Matausina bogwa eikoulovaigusi e ikosomapwaigusi, deli tuta baisa tokowolova wala matausina, makawala tubusia eiuvagaisi omitibogwa. ⁴ Matausina bogwa eikasai ninasi e gala wala bikamiabaigusi, mapaila baisa bawitalaim bukuloakaia e bukuluki matausina avaka yeigu Guyau Yaubada alilivala baisa matausina. ⁵ Ilagoli kaina matausina tokowolova binakaigalaimsi kaina gala, mitaga

1:26 1.26 Isi 10.1; YG 4.2-3 **1:27** 1.27 Isi 8.2 **C 2:1** Yaubada tuta tuta ididoki Isikeli makawala, e buki mapilana katitaikina sivalakatutala ididoki matauna makawala. Yegila maigana ikibuboti tovitoubobuta matauna taitala guma watanawa wala, e mwada ibodi bivitoubobuta metoya ola peula Yaubada wala.

binikolaisi kidamwa taitala tovitoubobuta bogwa isisu oluwalaisi matausina.

⁶ “Mitaga yoku tau, gala ibodi bukukukoli matausina kaina avaka bilivalasi. Matausina bipakaimsi deli bikaluwouwaimsi wala; e kam lumkola makawala lokusisu oluwalaisi minasina kudukika bidubadu. Mitaga gala bukukukoli matausina tokowolova, kaina avaka bilivalasi.

⁷ Ilagoli matausina kaina binakaigalaimsi kaina gala, mitaga yoku bukuluki matausina avaka wala balukwaim bukulivala. Ka, kululuwai matausina saina tokowolova.

⁸ “Yoku tau, kunakaigali avaka balukwaim. E gala bukukoulovaigu makawala matausina. Ka, kukwapogega e bukukoma vavagi makwaina makateki basakaim.” ⁹ E agisi kweyatala yamila eiyosali leimakaiagu leiyosi pilatala buki. ¹⁰ E yamila makweyana iulaim buki mapilana, e agisi pilayu wala isim kala ginigini - vilamla ninamwau bogwa wala leiginaisi olopola, deli kavinavina e deli kayagigila.

3

¹ E Yaubada ikaibiga, kawala, “Mwa! Yoku tau - kukoma mapilana buki. Oluvi kula e kulivala baisesa mina Isireli.”

² Mapaila akapogega, e isakaigu mapilana buki paila bakoma. ³ E matauna ikaibiga, kawala, “Mwa! Yoku tau - kukoma buki mapilana yeigu lasakaim. E ibodi bukukomata metoya buki mapilana.” E akoma wala buki mapilana, e kakamwenala saina simokainia makawala kitorina kala simokainia.

⁴ Oluvi Yaubada ikaibiga, kawala, “Mwa! Yoku tau - kulokaia mina Isireli e kulivala baisa matausina avaka avaka balukwaim bukulivali. ⁵ Ka, yeigu gala bawitalaim paila bukulokaia avai boda ituwoli matausina bonasi ituwoli deli nigonigwa, gala. Mitaga bukulokaia mina Isireli wala. ⁶ E kidamwa bawitalaim bukulokaia boda kwevakaveka e tomota bonasi nigonigwa e yoku gala bukukwateta, matausina goli binakaigalaimsi. ⁷ Mitaga gala taitala guma Isireli bitagwala bikatukovi taigala paila binakaigalaim. Makawala goli matausina gala bitagwalasi binakaigalaigusi. Komwaidosi wala bogwa eikasai dubasi deli tokapidakala. ⁸ E ka, bogwa bavigakaim bikasai dabam deli bukupeula makawala goli matausina. ⁹ Yeigu bogwa bavigakaim bukupeula makawala goli dukutotu, deli bukutokwasai makawala dakuna makawaina yagala daimoni. Mapaila gala bukukukoli matausina tokowolova.”

¹⁰ E Yaubada ililivala kawala, “Mwa! Yoku tau - kukwatukovi taigam bibwaina e kulagi avaka balukwaim, e avaka bukulagi kukwatukikiti onanom. ¹¹ Oluvi bukulokaia m tomota tatoum eisisuaisi okatupipi e kuluki matausina avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala baisa matausina, ilagoli kaina binakaigalaimsi kaina gala.”

¹² E oluvi Yaubada la baloma ilupaigu e otapwagu alagi kaigatala kaigila kaigaveka ikaibiga, kawala, “Kala yakaula Guyau la guyugwayu metoya wa labuma walakaiwa!” ¹³ E deli alagi minasina nammomova eikatupapapasi pinupanesi olakaiwa, deli wiri makwaisina butusi siniveka makawala likuliku butula. ¹⁴ Guyau

la peula imakaiagu saina minimani, e tutala la baloma ikauwaigu ilauwaigu, e yeigu agu lumkola igaga deli ulo gibuluwa. ¹⁵ E yeigu alokaia mapilana Telabiba^d opapala Waya Keba, baisa matausina tokwatupipi eisisuaisi. E iboda kwailima kwaiyu yam yeigu asisu mapilana, e iyowa lopogu paila avaka lagisi deli avaka lalilagi.

Guyau inagi Isikeli si tokaivala mina Isireli makawala toyamata

¹⁶ E kwailima kwaiyu yam makwaisina bogwa leiwokuva, Guyau ilukwaigu kawala, ¹⁷ “Mwa! Yoku tau - yeigu bavigakaim yoku kasi tokaivala mina Isireli. E yoku bukusaiki matausina ulo katuloluta avaka basakaim. ¹⁸ E ka! Kidamwa yeigu bakamituli taitala tomitugaga bikaliga, e ibodi yoku bukukwatululuti matauna paila bivigivau la bubunela komwaidona e gagabila bikoli la momova. Mitaga kidamwa gala bukuvagi makawala, matauna bikaliga deli wala la mitugaga, e yeigu bavigaki kam pakula paila la kaliga matauna. ¹⁹ Mitaga kidamwa yoku bogwa kukwatululuti matauna tomitugaga e galaga isim mitugaga, matauna bikaliga deli wala la mitugaga, mitaga yoku bogwa bwaina.

²⁰ “E ka, kidamwa taitala tomitukwaibwaila bivitouula bimitugaga e yeigu basaili matauna olopola kwaitala kabosilagi, e matauna bikaliga kidamwa yoku gala bukukwatululuti matauna. Matauna bikaliga paila uula la mitugaga, e yeigu

^d **3:15** Mapilana viluwela Babilonia, katitaikina Waya Keba (kugisi Isi 1.1).

gala wala baluluwai avaka eiuvagi bwaina - e yeigu bavigaki kam pakula paila la kaliga matauna. ²¹ Mitaga kidamwa yoku bogwa kukwatululuti matauna tomitukwaibwaila mwada gala bimitugaga e matauna inakaigalaim, e gala bimitugaga, matauna bisisu tomomova, e yoku tuvaila bogwa bwaina.”

Isikeli bikutabu

²² E alumkoli Guyau saina ivakatitaikina baisa yeigu e alagi ilukwaigu kawala, “Mwa! Kutoakaia e kula oitayatila e metoya baisa yeigu balukwaim avaka.” ²³ E yeigu akatuwakeda ala oitayatila, e metoya baisa agisi Guyau la guyugwayu, makawala lagisibogwi wa Waya Keba^e opapala. Yeigu akapusi akanaki lopogu opwaipwaia, ²⁴ mitaga Yaubada la baloma isikailigu e itokowoiyaigu. E Guyau ilukwaigu kawala, “Kula om bwala e kukwatubudokaim bwala. ²⁵ E ka! Yoku tau, igau biyuwolaimsi oyuwoy-oula, gala gagabila bukusunapula bukulokaia tomota. ²⁶ Yeigu bavigaki mayem bimwau e gala wala gagabila bukukwatululuti matausina mina kowolova tomota. ²⁷ Oluvi, avai tuta balivilavau baisa yoku deli bavigivauwaim bukubigatona, bukuluki matausina avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala. Mimilisi bogwa binakaigalaisi mitaga mimilisi bituvigakaisi wala, paila mabudona tokowolova wala.”

4

Isikeli ikavisaki ammakawala Yerusalem biy-oulisi

^e 3:23 Kugisi Isi 1.1.

¹ Yaubada ikaibiga kawala, “Yoku tau, kukwau kwaitala dakuna kwepatata, e kusaili omatam, e kugini kaikobu wala odakuna makwaina, bivigaki kaikobula Yerusalem. ² E tuvaila bivituloki ammakawala kala gigisa paila biyoulisi mavilouna, kubudi kabeikau, kukeli nobwala bitaini bitapatu, pwaipwayela kukouguguli bivigaki kabokwala, deli goli kusaili guguwala kabilia komwaidona. ³ E kukwau pilatala tanumnumta aiyani kuvitomiliwoli bivigaki makawala kali opapala dakuna oluwalaimi yoku deli makwaina dakuna. Yoku bukusivila bukusivilaki kaikobula valu. Mavilouna makateki biyoulisi, e mayokula mwada bukuyouli. Baisa makawala kabotuvitusila bikaloubusi baisa boda Isireli.

⁴⁻⁵ “Oluvi kukwenu kwanaiki om kikiwama, e yeigu basaili owowom komwaidona Isireli si mitugaga. Lakatutolu kweluwolima kweluwovasi yam yoku bukukwanukwenu wala baisa bukulumkoli mmayuyu paila si mitugaga. Yeigu layakalaim bukulumkoli mmayuyu yam kwaitala wala bivigaki kabotuvitusila taitu kwaitala kwaitala makwaisina paila kasi mipuki kala kaduwonaku. ⁶ Avai tuta bukuvinaku baisa kukwanitavila kukwanaiki om kwakata e bukulumkoli mmayuyu paila si mitugaga mina Yuda biboda kweluwovasi yam - kwaitala yam kabotuvitusila taitu kwaitala kwaitala paila kasi mipuki.

⁷ “Bitobu matam paila Yerusalem kala youla. Kaikem kuyosali bilokaia valu e kwatusisapi kwaibakwaim, oluvi kuvitoubobuta la mitugaga mavilouna. ⁸ Yeigu bayuwolaim e gala ibodi bukukwanitavila tatoula wala biyoulimkulovaisi

mavilouna.

⁹ “Ka baisesa tuta kukwau sitana kawailuwa witi, bali, pempem, seisuya, deli witi dala ituwoli. E komwaidona kawailuwa makwaisina kutaguliki bimila beredi. E makam wala baisesa bukukwamkwam olopola yam makwaisina lakatutolu kweluwolima kweluwovasi lokukwanaiki om kikiwama. ¹⁰ E k’am bukukwamkwam kala kainaga makawala kwaitala yagogu paila kwaitala yam, e baisesa bogwa bibodaim oluviga yam kwaiyuwela. ¹¹ E kam sopi kala kainaga paila kwaitala yam kwelayu wala viga. ¹² M kova bukuvigadi metoya tomota kasi kaiuula bogwa eilubulabu, e kugabu kam beredi wa kova makovana, e bukukwam omitasi tomota.”

¹³ E Guyau ilivala kawala, “Baisesa bivigaki kabotuvitusila ammakawala mina Isireli bikomasi kaula makwaisina k’asi tubutabu, avai tuta babutugigai matausina bilosi osi valu togilagala.”

¹⁴ Mitaga yeigu avitakauloki kawagu, “Guyau Yaubada, gala wala, gala avai tuta ayogwalaigu titoulegu. Ogu tuta gwadi leima lagaila, gala kwaitala tuta akoma vilionesi avai mauna minasina eikaligimakavasi wala kaina mauna nabubolodila eikamataisi. Gala kwaitala tuta akomgwalala.”

¹⁵ Mapaila Yaubada ikaibiga kawala, “Mna - ka! Batugwalaim bulumakau pwasi bukuvigadiki m kova kaimapula tomota kasi kaiuula, e metoya wala makovana bukugabu kam beredi.”

¹⁶ Yaubada isai kala livala kawala, “Mwa, yoku tau, yeigu bakatubodi la keda k’asi mina Yerusalem. E tomotala bilumkolaisi mmayuyu deli bitakainawaisi avai tuta bigisaisi kala

kainaga k'asi eikamkomasi deli kasi sopi eim-momwaisi. ¹⁷ K'asi deli kasi sopi biwokuva e si pikwaku tuvaila biwokuva, e matausina bikisigigai wala uwosi, paila uula si mitugaga.”

5

Isikeli ikapituni kulula

¹ E Guyau ilivala kawala, “Yoku tau, kukwau kavitala kema kavikakata e kuviliu kam gabula deli kulum. Oluvi kukwau kulukulu baisa e kusaila okabovisaikola paila bukuvisaikoli avaka kala mokaila, oluvi kusigali kulukulu magulona bivagi gulotolu. ² E avai tuta valu kala youla biwokuva, kukwau gulotala kulukulu magulosina kugabu olopolo valu. Kukwau guloyuwela kutamtuntu metoya om kema tutala bukutitavini valu opapala bukutapatu. E gulotolula kulavi wa yagila biyuvisau, e yeigu babokavili miyasina deli ulo kema. ³ Mimirisi kulukulu kubiyumali kuyosi kutasagi miyasina okam kwarekwa. ⁴ Oluvi mimirisi miyasina kulavi bila wa kova bigabu. Metoya miyasina kova kubowala bigubami baisa boda Isireli komwaidona.”

⁵ E Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Ka, kugisi Yerusalem. Asaili mavilouna oluwalela valu watanawa, e valu ituwoli ituwoli itainaisi itapataisi mavilouna. ⁶ Mitaga Yerusalem ikosomapu ulo karaiwaga iyomitali titoulela mavilouna la mitugaga ikalisau boda ituwoli ituwoli, mavilouna la kowolova ikalisau valu mavilousina eitainaisi eitapataisi. Yerusalem ikoulovi ulo karaiwaga deli ipaiki bibokuli makwaisina. ⁷ Ka,

Yerusalem, tuta baisa kulagi avaka yeigu, Guyau Yaubada, lalilivala. Paila gala kukukwabikuwoli ulo karaiwaga deli gala kuiyamati, yoku bogwa kuyomituli tuvaila kam mwau ikalisau boda ituwoli ituwoli mabudosina eitainaimsi eitapataimsi. Yoku bogwa kubokuli kasi gulogula boda ituwoli ituwoli. ⁸ Mapaila baisa yeigu, Guyau Yaubada, lalulukwaim yeigu kam tilaula. E yeigu bamipukwaim omilakatila wala gaga-bila boda ituwoli ituwoli bigisaimsi. ⁹ Paila uula vavagi makwaisina kwekukologu yokomiga lokuuvagaisi, yeigu bogwa bamipuki Yerusalem saina mwau. Omitibogwa yeigu gala kwaitala tuta amipuki Yerusalem makawala bamipuki lagaila, deli goli yeigu gala avai tuta bavigivau makawala. ¹⁰ Mauula goli olopola Yerusalem tomota bikomasi litusia e gugwadi bikomasi veisia. E availa availa yokomi lokukesasi tomomova yeigu bamipukwaimi deli babutugigaiyaimi bukubutusi bukulosi ambaisa ambaisa.

¹¹ “Mapaila ka, yeigu Yaubada Tosivagasi e baisa ulo biga yeigu Guyau Yaubada. Yokomi lokuyogwalaisi ulo Bwala Kwebumaboma metoya mitugaga komwaidona lokuuvagaisi saina kabokakayuwa, e mauula yeigu batakubalaimi e gala deli ulo nokapisi. ¹² Yuwotala mi tomota bikaligasi olopola valu metoya katoula deli molu; e yuwoyuwela bibudumaisi wa kema oyosewala valu; e kesa yuwotolula yeigu babutugigai metoya ogu kema e babokavili matausina bilosi ambaisa ambaisa.

13 “Ka yokomi bukulumkolaisi komwaidona kala peula ulo gibuluwa deli tigininila tatoula wala bitobu nanogu. Avai tuta vavagi komwaidona makwaisina bikaloubusisi, yokomi bukunikolaigusi yeigu Guyau bogwa lalivala baisa yokomi, paila uula yeigu bogwa lagibuluivagasi paila mi dubakasala.

14 Ka komwaidona boda mabudosina eitainaimi eitapataimi availa availa bililoulasi biyosokanaimi deli bileilimi.

15 “Avai tuta yeigu bagibuluwa deli tigininila baisa yokomi e bamipukwaimi, komwaidona boda mabudosina eitainaimi eitapataimi bibulukukoli wala. Matausina bigisaimi bikikaiyuwaimi wala deli bikatudeuwaimi.

16 Yeigu bakatubodi kedala k’ami e bukukwamolusiga. E yokomi bukulumkolaisi mmayuyula molu. Makawala kaiyala kaikakata mmayuyula bibasaimi.

17 Yeigu bavigaki mi valu biyatai, e mauna nabubolodila bikamataisi litumia, e bawitali lelia, yommayuyu, deli yokomi okabilia wala bikatumataimi. Yeigu Guyau bogwa lalivala.”

6

Guyau ikamogi kala tapwaroru tokolu

1 E Guyau ilukwaigu kawala, 2 “Yoku tau, kulavi matam bila okoyala Isireli e kukwamituli ulo biga baisa makwaisina. 3 Kuluki koyala Isireli bilagaisi ulo biga yeigu Guyau - bilagaisi

avaka yeigu Guyau Yaubada aluluki koya kw-evakaveka deli kwekikekita, sakala, deli itay- atila komwaidona. Ka, yeigu bawitali kavitala kema bima bitadidaimi komwaidona makatu- posina tomota leivigakaisi si kabotapwaroru baisesa tokolu. ⁴ Kabogabu lula komwaidona bikatupilakwaisi deli lula maiina simasimina kabogwabula bikatudidaimisi. E komwaidona tomota eitotusi omitasi si tokolu bikatumataisi. ⁵ Yeigu baluvigai wala uwosi mina Isireli. To- tuwanesi baluvigai wala opapala kabogabu lula. ⁶ Komwaidona viluwela Isireli bikatudidaimisi, baisesa bimweyeya komwaidona si kabogabu lula, deli si tokolu bikatumimisaisi wala bimoyaisi iligaimwaisi, si kabogabu makwaisina paila lula maiina simasimina bikatumkumkwaisi, e komwaidona vavagi eiyoudulokaisi yumasi bita- mwaisi. ⁷ Tomota bikatumataisi ambaisesa wala, e availa matausina bikesasi mina mmomova binikolaigusi yeigu wala Guyau.

⁸ “Yeigu bavigaki mimilisi bisakauligilaisi katu- doum makwaina bilosi isivayabasi oluwalaisi boda ituwoli ituwoli, ⁹ e bisisuaisi baisesa okatupipi. Metoya baisesa agu luluwai bi- sisu wala oninasi deli binikolaisi baisesa yeigu lamipuki deli layomsili matausina, paila uula agu dubumi gala wala isisu oninasi bogwa wala eininilavaigusi mokwita e itemmalaisi tokolu ipakaigusiga. Matausina bikikayuwaisi titoulesi paila si mitugaga deli si katuduvidavi leiuvagaisi. ¹⁰ Matausina binikolaisi yeigu wala Guyau e ulu katuloluta komwaidona gala bigimakava.”

¹¹ E Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Kuk-

watupatusi yumami! Kuvabutubutusi! Kuvilumgagasi paila mina Isireli bogwa leimitugagasi deli leivagaisi vavagi komwaidona saina kabokakayuwa. Matausina bikaligasi metoya okabilia, molusaula, deli lelia. ¹² Matausina eisikaduwonakusi bigadi gidageda bikaligasi, matausina katitaikina bikatumataisi okabilia, e matausina bikesasi tommomova molu wala bikimati. Komwaidosi goli bilumkolaisi lutula ulo gibuluwa. ¹³ E tomata uwosi bikanugolaisi wala deli tokolu deli bikaligiaki wala opapala kabogabu lula, wa koya kweuwonaku, odubiluwtasi koya, osikowasi kai kaitumkikita, osikowasi yawa kaivakaveka, deli komwaidona makatuposina eigubugabusi lula baisa si tokolu. E komwaidosi binikolaigusi yeigu wala Guyau. ¹⁴ E bogwa eimati, yeigu bavitukoli yamagu e bakatudidaimi si valu. Yeigu bavigaki mavilouna biviloupakala, bivitouula oviloupakala opilibolimila bikabikabi goli bila ovalu Ribila opiliyavata. Gala bakilavi katupotala ambaisa mina Isireli leisisikaisi. Oluvi komwaidosi binikolaigusi yeigu wala Guyau.”

7

Tuta kala vigimkovila bogwa eivakatitaikina paila mina Isireli

¹ Guyau ilukwaigu kawala, ² “Yoku tau, baisa makawala yeigu, Guyau Yaubada, lalilivala baisa Isireli. baisa kala vigimkovila paila mapilana valu pilamwaidona!

³ “Mina Isireli, ka, mi tuta kala vigimkovila bogwa leima. Yokomi bogwa bukulumkolaisi ulo gibuluwa yeigu bayakalaimi paila avaka bogwa lokuvagaisi. E komwaidona vavagi kabokakayuwa bogwa lokuvagaisi yeigu bakatuvili wala basakaimi. ⁴ Yeigu gala banokapisaimi kaina batagwala availa bimova. Yeigu bamipukwaimi paila avaka bogwa lokuvagaisi vavagi kabokakayuwa, e bukunikolaigusi yeigu Guyau.”

⁵ Baisa makawala Guyau Yaubada eililivala kawala, “Kaboyogagi bisetuwoli wala baisa yokomi. ⁶ Komwaidona bogwa leiwokuva. Baisa kala vigimkovila. Yokomi bukuvenokusi. ⁷ E mi tuta kala vigimkovila bogwa leimaima paila availa availa lokusisuaisi ovalu mapilana. Tuta bogwa eivakatitaikina gala tuvaila bukuuvagaisi mwasawela kami paka wa koya mesinaku kabotakainowa wala.

⁸ “Baisa tuta yokomi saina nanakwa bukulumkolaisi komwaidona lutula ulo gibuluwa. Yeigu bayakalaimi paila avaka bogwa lokuvagaisi, e komwaidona vavagi kabokakayuwa bogwa lokuvagaisi yeigu bakatuvili wala basakaimi. ⁹ Yeigu gala batagwala yokomi bukumovasi e yeigu gala banokapisaimi. Mitaga yeigu bamipukwaimi paila avaka bogwa lokuvagaisi vavagi kabokakayuwa, mapaila bukunikolaisi yeigu Guyau, e mayeigula agumwaleta lammipukwaimi.”

¹⁰ E yamla kabomwau bogwa eimaima paila mina Isireli. Kabommayuyu bogwa eikat-

ulala, nona kaiveka bogwa eikalisauwaimi. ¹¹ Kabommayuyu uwala avai mitugaga avai mitugaga. Gala kwaitala si guguwa bisisu, gala si veiguwa, kasi katububula, kaina avaka si kaisisu kala bwaina.

¹² E tuta bogwa leima. Yamla bogwa eivakatitaikina paila gigimwala deli gimlovau bivigaki vavagi vigimakava wala paila uula Yaubada bimipuki komwaidona makawala.

¹³ Gala taitala togimwala bisisu kaduwonaku mwada bikaimapu la guguwa avaka bogwa leiyomadi, paila uula Yaubada la gibuluwa ikapilaki komwaidona. Matausina availa availa tomitugaga gala bimovasi. ¹⁴ Tauya bitigilulu e komwaidosi bikatubaiasasi. Mitaga gala taitala bivatuboulola bila okabilia, paila Yaubada bigibuluwi komwaidosi makawala wala.

Mina Isireli kasi mipuki paila si mitugaga

¹⁵ E kabilia bikaligiaki olopola valu, katoula deli molu bisuki bwala kwaitala kwaitala. Avai tomota bilomakava osaivau bikatumataisi okabilia, e avai tomota bisisu olopola valu matauna katoula sola molu kasi tau. ¹⁶ Makawala bubuna oitayatila biyokukolaisi biyowasi bilosi wa koya, e makawala goli mimilisi bisakaulasi bilosi wa koya. Komwaidosi bivalamsi paila si mitugaga.

¹⁷ Komwaidosi yumasi bimamasi e kwaitutusi bitatuvasi. ¹⁸ Bisikamsi si saigala e bitatuvasi tomwaidosi. Kulusi biviliwaisi, e komwaidosi wala bimmosilasi. ¹⁹ Matausina bilavimakaiyaisi wala si goula deli si siliba olopola valu makawala wawa kala lova, paila siliba baisa deli goula gala ibodi bikoli matausina avai

tuta Guyau bikasau kala leiya. Gala ibodi bivi-gakaisi makwaisina paila bipilasi kasi lumkola, kaina bikomataisi makwaisina. Paila uula goula deli siliba eivakadi imitugagasi. ²⁰ Okwaitala matausina ninasi ikaiveka paila si veiguwa saina kwemmatwabwaila, mitaga ivigakaisi makwaisina ibubulokaisi tokolu kabokakayuwa. Baisa uula Guyau eivigaki si veiguwa vavagi vigimakava wala baisa matausina.

²¹ E Guyau ikaibiga kawala, “Yeigu batugwali togilagala bilebwaisi si guguwa, deli todubakasala bikauwaisi komwaidona si veiguwa e biyogwalaisi makwaisina. ²² Yeigu gala bayobosi tolibulebu avai tuta bikopwalaisi bisuvisi ugu Bwala Kwebumaboma kwembwailigu e biyogwalaisi guguwala kaina biyopigigataisi makwaina.

²³ “Vavagi komwaidona bisumgoi wala - valu pilamwaidona bivakasau katumata deli viluwela mavilousina bivakasau kabommayuyu. ²⁴ Yeigu bamai budotala boda saina mina dubakasala, e batugwali mabudona biyoulisi mi bwala bisikaisi. Mi tokabilia saina mina papeula bimama ninasi avai tuta batugwali boda ituwoli biyogwalaisi makatuposina lokuvigakaisi mi kabotapwaroru. ²⁵ Nokubukubu bogwa leimaima. Yokomi bukunevisi sisu bwaina mitaga gala wala bukubanaisi. ²⁶ Kabomwau bisetuwoli wala, e bulogala gaga bogwa bitetila bima isugigaiyaimi. Yokomi bukukwayubabaisi baisa tovitoubobuta paila bisimitalaisi baisa yokomi avaka leigisibogwisi okilisala. E tolula gala wala avai vavagi bivitulokaisi tomota deli

tokaraiwaga gala avai katuloluta bikatulolutasi. ²⁷ Guyoula valu bivalam, latula tau la pikwaku biwokuva, e tomota bitatuvasi deli kasi kokola. Yeigu bamipukwaimi paila avaka komwaidona bogwa lokuvagaisi; e bakamogaimi makawala wala yokomi lokukamogaisi semia. E mapaila bukunikolaisi yeigu wala Guyau.”

Isikeli igisi kwaiyuwela kilisala paila Yaubada

(8.1—10.22)

8

Tokolu kala taimamila mapilana Yerusalem

¹ Taitu kwailima kwaitalela tubukonela nalima natalela e yam kwelimala lakasisuaisi okatupipi e matausina tokugwala Yuda kasisuaisi deli ogu bwala. E ka, saina nanakwa alumkoli Guyau Yaubada la peula isikailigu. ² Yeigu akowana agisi okilisala kaikobula makawala taitala tomota owowola kovawokuva wala. Okuvalila eibusi eila watanawa wowola kala gigisa makawala kova, e okuvalila eilaguva eila walakaiwa ikavikavila makawala tanumnumta barasi eivivivila. ³ Iyosali makawala mweyatala yamila e iyosi kulugu. Olopolo kilisala makawaina Yaubada la baloma ilupaigu ilauwaigu walakaiwa e ilauwaigu Yerusalem. Ilauwaigu olumoulela lulu matabudona mapilana opiliyavata Bwala Kwebumaboma lulula, baisa goli natana tokolu mekikanaki minana bibisimwali Yaubada la gibuluwa.

⁴ E metoya baisa yeigu lagisi saina guyugwayu iyomitali migila Isireli la Yaubada, makawala goli lagisibogwi wa Waya Keba. ⁵ Yaubada ilukwaigu kawala, “Mwa yoku tau, kulavi matam bila opiliyavata.” E yeigu alavi matagu agisi kabogabu lula makwaina eitotu katitaikinela lulu e opapala agisi natana tokolu minana bibisimwali Yaubada la gibuluwa.

⁶ Yaubada ilukwaigu kawala, “Mwa yoku tau, ki bogwa lokugisi avaka eikikaloubusi ke? Ka kugisi vavagi kabokakayuwa tomotala Isireli komwaidosi eiuvagaisi baisa, matausina eitutu-paigusi wala ala omalaga metoya ogu bwala matabudona bomikikila. Yoku igau bukugisi vavagi kabommosila bikalisau makwaisina.”

⁷ Matauna ilauwaigu wa lulu matabudona kabosigugula okoukweda e ivitulokaigu poninatale ponana otaboda. ⁸ Ilivala kawala, “Yoku tau, kukopwala baisa.” E yeigu akopwala abani lulu.

⁹ Matauna ilukwaigu kawala, “Kusuvi e kugisi mitugaga, vavagi kabokakayuwa matausina leiu-vagaisi baisala.”

¹⁰ Mapaila asuvi ala agisa. Tabodala komwaidona eilaleiyasi kaikobusi keiyuna deli mauna napupagatu kaikobusi, e deli goli mimilisi vavagi makwaisina mina Isireli eititemmalaisi.

¹¹ Ka tailuwolima tailuwoyu mina Isireli kasi tokugwa leisisuaisi olumoulela matabudona, Yaasanaia matauna Sapanala latula madelila wala. Taitala taitala matausina oyumasi eiyosisi maiina simasimina kaigabula, e mseu ibobwau metoya lula simasimina baisa. ¹² Yaubada ikatupoiyaigu kawala,

“Yoku tau, ki bogwa lokugisi avaka mina Isireli kasi tokugwa leiuvagaisi okatupwana ke? Matausina komwaidosi ititaimamilasi olumoulela matabudona ivakasewoki kaikobu migawelu migawelu. Matausina si kabovitoki kawasi, ‘Guyau gala wala igigisaidasi! Matauna bogwa eisilavi valu.’ ”

¹³ E Guyau ilukwaigu kawala, “Igau goli bukugisi bivagaisi vavagi makwaisina kabokakayuwa bikalisau avaka eivigibogwaisi.”

¹⁴ E ilauwaigu makwaina lulula Bwala Kwebumaboma opiliyavata ivitulokaigu mimilisi vivila ivilamwaisi la kaliga natana tokolu yagala Tamosa.

¹⁵ E Guyau ikatupoiyaigu kawala, “Mwa, yoku tau, ki, lokugisi baisa, ke? Ka, bukugisi mimilisi vavagi saina kakayuwagaga.” ¹⁶ E ilauwaigu asuvi olumoulela Bwala Kwebumaboma okabosigugula. E baisa labani tauwau kasi bawa kaina tailuwoyu tailima, itotusi katitaikina kabosusuvi matabudona Bomikikila Sainela oluwalaisi kabogwabu lula deli kabosusuvi. Itovilasi isakaisi tupwasi matabudona Bomikikila Sainela, ikavaginasu isakaisi mitasi mapilana pilibomatu, ititapwaroraisi kalasia iiyuwoula.

¹⁷ Guyau ilukwaigu kawala, “Yoku tau, ki, lokugisi baisa ke? Matausina mina Yuda bogwa leivagaisi makwaisina saina kabokakayuwa lokugisi e deli eivagaisi makwaisina vavagi ivakasau kabommayuyu ikaligiaki valu komwaidona. Gala wala! Ibodi wala bimaisi bivagaisi ogu Bwala Kwebumaboma bivigakaigusi bagibuluwa tuvaila. Ka, kugisi ammakawala ivakuluwouwaigusi saina

mwaugaga. ¹⁸ Bogwa bilumkolaisi ulu gibuluwa saina mwaugaga goli. Gala wala bapilasi kaina banokapisi matausina. Bogwa biukuwakulasi bininigadasi baisa yeigu saina minimani sainela, mitaga yeigu gala wala balagi matausina.”

9

Yerusalem bogwa eibodi mipuki

¹ Oluvi alagi Yaubada ikawota kawala, “Kumaisi baisa, yokomi tauwau matoulemi goli bukumipukwaisi mavilouna. Bukumaisi deli mi guguwa kabilia bukumaiyaisi.” ² E matutona wala tailima taitala tauwau imaisi metoyasi wa lulu matabudona opiliyavata wa Bwala Kwebumaboma, taitala taitala ikoukeula kaitala la guguwa paila kabilia. E taitala tau deli ivalumoli matausina kala karekwa yakakalaia oyamala iiyosi mimilisi guguwa paila ginigini. Matausina komwaidosi imaisi itoulisi opapala kabogwabu lula makwaina ibubulokaisi tanumnumta barasi.

³ Oluvi Isireli la Yaubada iyomitali migila saina guyugwayu, iyoumatila metoya minasina nammomova isim pinupanesi baisa goli la kabosisu, e oluvi imokila ila wa Bwala Kwebumaboma lulula. E Guyau idou tau matauna leisikam karekwa yakakaraia iluki matauna kawala, ⁴ “Kula kuvakuwoli viloumwaidona Yerusalem e kusaili kabotuvatusi odubasi komwaidosi matausina eilumkolaisi mmayuyu deli mwau paila uula komwaidona vavagi saina kabokakayuwa tomota eiuvagaisi olopolu valu.”

⁵ E oluvi anakaigali Yaubada iluki matausina tauwau kawala, “Kubokulaisi matauna kulosi ovalu, e kukwatumatasi. Gala taitala bukukilavaisi bimova, e gala availa bukunokapisaisi.

⁶ Kukwatumataisi tommoya, tubovau, kapugopugula, nunumoya, deli gugwadi. Mitaga gala bukukwabikonaisi availa availa matausina isim kasi kabotuvatusi odubasi isisu. Ka kuvitouulasi baisa ogu Bwala Kwebumaboma.” Mapaila matausina ivitouulasi e ikugwa ikatumataisi tokugwa availa availa eitotusi wa Bwala Kwebumaboma.

⁷ Yaubada iluki matausina kawala, “Kuyogwalaisi Bwala Kwebumaboma. Komwaidona matabudosina kuvakasauwaisi wala uwosi tomata. Kusukweilasi ovalu!” Mapaila matausina ivitouulasi katumata tomota olopolo valu.

⁸ Yeigu agumwaguta wala atotu baisa, e tuta matutona katumata eipulupolu wala. Akapusi akanaike lopogu opwaipwaia akawota kawagu, “Guyau Yaubada, ki yoku bogwa wala kugibuluivigasi Yerusalem e bukumtuli wala komwaidona kala tosisu Isireli ke?”

⁹ Yaubada ivitakauloki kawala, “Tomotala Isireli deli Yuda kasi pakula saina vakaigaga. Bogwa leikatumatasi ambaisa ambaisa olumoulela si valu e ivakasauwaisi mapilana Yerusalem mitugagawokuva goli. E kawasi kidamwa yeigu Guyau laulilavi mavilouna e gala avatitoki matausina. ¹⁰ Mitaga yeigu gala wala banokapisi matausina. Bogwa bavigaki matausina makawala eivigakaisi tomota ituwoli.”

¹¹ E oluvi tau matauna kala karekwa yakakalaia ikaimilavau e ikamituli baisa Guyau kawala, “Mwa, bogwa lakabikuwoli m kwaraiwaga.”

10

Guyau la Guyugwayu isilavi Bwala Kwebumaboma

¹ E yeigu agisi makawala kailuya odubasi minasina nammomova isim pinupanesi, e odabala kailuya makaina kwaitala vavagi kala gigisa makawala takaikaia eibubulokaisi makawaina metoya dakuna kwevivivila yagala sapaya.

² E Yaubada iluki tau matauna kala karekwa eisisikoma yakakaraia kawala, “Kula oluwalaisi wiri makwaisina osikowasi minasina bubuli nammomova e kuyeili pwanosi kuwokakata. Oluvi kuluvigai makuwosina ovalu viloumwaidona.”

E yeigu agigisi wala tau matauna ila.

³ Minasina nammomova isim pinupanesi eitotusi mapilana opilibolimila wa Bwala Kwebumaboma avai tuta tau matauna leisuvi leila, oluvi mseu ivakasuwoki wala matabudona kabosigugula.

⁴ E guyau iyomitali migila saina guyugwayu, iyumatila metoya baisa minasina bubuli nammomova. E imokila ila Bwala Kwebumaboma lulula. Oluvi lowalowa igubami wala Bwala Kwebumaboma, e kabosigugula matabudona, e lumalama saina peula iuvisigili.

⁵ E butula minasina nammomova si katupapapa

ima wala ililiku matabudona okoukweda. Butula makawala kaigala Yaubada Topeuligaga.

⁶ Avai tuta Guyau ikaraiwogi tau matauna eisikam karekwa yakakaraia bikau sitana kova metoya oluwalaisi wiri makwaisina osikowasi minasina bubuli nammomova e tau matauna ila itouli opapala wiri kwaitala. ⁷ Natana minasina bubuli nammomova isaili yamala wa kova makovana eikanukwenu oluwalaisi, e ikau sitana pwanosi e isaiki tau matauna eisisikam karekwa yakakaraia. E tau matauna ikau baisa pwanosi e ila.

⁸ E osikowala pinupanesi bubuli minasina nammomova yeigu agisi kala gigisa makawala tomota yumasi. ⁹⁻¹⁰ Tuvaila agisi kwaivasi wiri, komwaidona makwaisina wiri makawala wala kasi gigisa, e kwaitala kwaitala wiri opapala minasina natana natana. Makwaisina wiri ivi-vivilasi makawala dakuna makwaisina saina kw-evivivila, e kwaitala kwaitala makwaisina wiri itotusi e kwaiyuwela itowalaiyaisi wala sesia itobubotaisi wala si kaitotu. ¹¹ Avai tuta minasina bubuli nammomova bimotatinasi, e wiri makwaisina bisakaulokaisi mitasi deli tubouloso okakata deli okikiwama gala bitakivili titoulela wala. E komwaidona makwaisina bisakaulasi ammapilana ninasi bilosi gulinidesi wala, gala kabopwalova. ¹² Uwosi, tupwasi, yumasi, pinupanesi, deli wiri makwaisina matilawokuva wala ikuboli komwaidona. ¹³ Wiri makwaisina makawala wala makwaisina lagsibogwi kilisala makwaina kwaimatala.

¹⁴ Natana natana minasina bubuli nammomova migisi kala bawa kwaivasi. Migatala migila makawala bulumakau, migiyuwela makawala tomota migila, migitolula makawala lai yoni migila, migivasila makawala mluveka migila.

¹⁵ (Minasina bubuli nammomova makawala wala minasina lagisibogwi wa Waya Keba.) Avai tuta nammomova minasina biyowasi bilosi walakaiwa, ¹⁶ e wiri makwaisina biyowoiyaisi wala. Avai tuta minasina biyosokanaisi pinupanesi biyowasi, e wiri makwaisina deli wala bilauwaisi. ¹⁷ Avai tuta nammomova minasina bitoulisi, e wiri makwaisina bitoulisi wala. E avai tuta nammomova biyowasi, e wiri makwaisina deli wala, paila uula nammomova minasina ipwalovaisi makwaisina.

¹⁸ Oluvi Guyau la guyugwayu isilavi Bwala Kwebumaboma lulula e ivaloula ila okabala odubasi minasina nammomova. ¹⁹ Yeigu agigisi wala minasina ikatupapasi iyowasi, e wiri makwaisina deli wala iyowoiyaisi. Minasina igilasi iwokaiasi Bwala Kwebumaboma lulula mapilana opilibomatu, e guyugwayu makwaina saina visigala odubasi wala minasina. ²⁰ E yeigu bogwa lavitoki tolosila minasina, minasina goli bogwa lagisibogwi baisesa kilisala Isireli la Yaubada mapilana wa Waya Keba.

²¹ Natana natana minasina migila kwaivasi, pilavasi pinupanela, deli osikowala pinupanela kala gigisa makawala tomota yumasi. ²² Migisi lagisi gala tagiligali mamigasina wala lagisibogwi

wa Waya Keba. Natana natana biloulasi bilokaisi wala mitasi.

11

Yaubada ikamogi Yerusalem

¹ E Yaubada bilomala ilupaigu ilauwaigu wa Bwala Kwebumaboma wa lulu mapilana opilibomatu. Metoya baisa katitaikinela lulu yeigu agisi tailuwoyu tailima tauwau, e Yaasanaia Asuri latula deli Pelatia Benaia latula deli oluwalaisi matausina kasitaiyu matausina tokugwala boda Isireli.

² E Yaubada ilukwaigu kawala, “Yoku tau, ka, tauwau matausina ibububulasi mitugaga kedala, e si katuloluta ovalu mavilouna gala Bwaina. ³ Matausina eilivalasi kawasi, ‘Makateki bitakalivauwaisi bwala. Valu mavilouna makawala kwelatala kulia, e yakidasi makawala viliona olumoulela makwelana, mitaga makwelana bogwa sitana ikolaidasi metoya wa kova.’ ⁴ E mwa, yoku tau, kukwabau matausina si mitugaga.”

⁵ E Guyau la baloma isikailigu, e Guyau ilukwaigu basali la biga baisa tomota kawala, “Mina Isireli, bogwa lanikoli avaka kulilivalaisi deli avaka kuninamsaisi. ⁶ Yokomi bogwa lokukwatumataisi tomota saina bidubadu olopolo valu e olilagala valu ivakasau uwosi tomata.

⁷ “Mapaila baisa yeigu, Guyau Yaubada, lalulukwaimi. Valu mavilouna mokwita wala makawala kwelatala kulia, mitaga avai viliona kulilivalaisi? Ka, mesinaku wala uwosi tomata matausina lokukwatumataisi! Yokomi

gala bukuisuaisi baisa - yeigu balavaimi bukulosi ambaisa! ⁸ Ki, sitana kukukolaisi kema? Ka, yeigu bamai tomota deli si kema paila bikabiliaimi. ⁹ Yeigu bakatusunupuloiyaimi metoya omi valu e basailimi oyumasi togilagala. Yeigu bogwa lakasalaimi bukukwalingasi, ¹⁰ e yokomi bikatumataimi okabilia omi valu tatoumi, e komwaidona binikolaisi yeigu goli Guyau. ¹¹ Valu mavilouna gala bikolaimi makawala viliona bisisu olumoulela kulia. Yeigu bamipukwaimi ambaisa wala bukuisuaisi olopola Isireli. ¹² E bukunikolaisi yeigu Guyau deli avai tuta lokukwabikuwolaisi si karaiwaga semia boda mabudosina, e ivigaki kukodidaimisi ulo karaiwaga deli kukoulovaisi nanogu.”

¹³ Tuta makwaiwena lauvitoubobuta, Pelatia ikapusi ikaliga otukolela. E yeigu akapusi opwaipwaia akanaike olopopu e akawota kawagu, “Mwa, Guyau Yaubada gala makawala! Ki, magim bukumtuli tomota komwaidona matausina kesala eisisuaisi olopola Isireli?”

Yaubada la biga katotila baisa la tomota mapilana okatupipi

¹⁴ E Guyau ilukwaigu kawala, ¹⁵ “Yoku tau, ka, tomota matausina eisisuaisi olopola Yerusalem komwaidosi wala eilulukwaimi deli samwa mina Isireli availa yokomi lokuisuaisi okatupipi. Matausina ikaibigasi kawasi, ‘Ka matausina okatupipi saina isikaduwonakusi gala ibodi bitemmalaisi Guyau. Matauna bogwa eisakaidasi valu mapilana baisa da vavagisi tatoudasi.’

16 “Mapaila baisa tuta kusali ulo biga baisa samwa tokatupipi. Mayeigula lawitali matausina eilosi isilomlasi oluwalaisi boda ituwoli ituwoli e labutugigai matausina eilosi valu ituwoli ituwoli. Mitaga gala bisimolilasi yeigu goli basikaili matausina ovalu mapilasina ambaisa ambaisa bogwa eilokaiasi.

17 “Mapaila kuluki matausina avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala. Yeigu bavayouli basunupulovi matausina metoya ovalu mavilousina labutugigai leilosi, e bakaimilivau si pwaipwaia basaiki matausina. 18 Avai tuta bakaimilivau osi valu, matausina bikauwaisi komwaidona tokolu minasina napupagatu deli kabokakayuwa ibodi biligaimwaisi. 19 Basaiki kwaivau ninasi deli bilomasi kwaivau. Yeigu bakau baligaim kala kasai ninasi makawala dakuna, e basaikiga matausina ninalela kabikaula. 20 Oluvi matausina bibokulaisi ulo karaiwaga, e deli si tagwala bikabikuwolaisi makwaisina. Bavigaki matausina ulo tomota, e bivigakaigusi si Yaubada. 21 Mitaga yeigu bamipuki tomota matausina iyebwailisi bititapwarorusi baisa minasina tokolu napupagatu deli kabokakayuwa. Yeigu bamipuki matausina paila avaka bogwa leivagaisi.” Ka, Guyau bogwa leilivala.

Yaubada la guyugwayu isilavi Yerusalem

22 E minasina nammomova ikatupapapasi iyowasi, e wiri makwaisina deli wala iyowoiyaisi. E Isireli la Yaubada migila guyugwayula isisu

odubasi minasina. ²³ Oluvi lumalama saina visigala guyugwayu isilavi valu e imokila ila wa koya opilibomatula mavilouna. ²⁴ Olopola kilisala Yaubada la baloma ilupaigu ikaimilivauwaigu ilauwaigu okatupipi mapilana Babilonia. Oluvi kilisala makwaisina iwokuva, ²⁵ e yeigu aluki komwaidosi tokatupipi komwaidona avaka Guyau eivitulokaigu.

12

Tovitoubobuta matauna tosakaula

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² “Yoku tau, yoku lokusisu oluwalaisi tomota mina kosomapu. Matausina isim mitasi, mitaga gala wala igigisaisi avaka. Isim taigasi, mitaga gala wala ililagaisi avaka, paila uula mina kosomapu matausina.

³ “Mapaila yoku tau, kukwatubiasi m guguwa makawala wala taitala tosakaula bila valu ituwoli, e kukwatuwakeda, oluviga bidudubila. Tomota komwaidona ibodi bigisaimsi bukusilavi bukula ituwoli valu. E kaina matausina tokosomapu bivitokaisi tolosim kaina gala. ⁴ Ka, igau wala wa yam kukwatubiasi m guguwa paila okatupipi, igagabila matausina bigisaimsi, e ibodi bigisaimsi avai tuta bukusilavi ikoyavi, makawala loulela bukula okatupipi. ⁵ Tuta makwaina bigigisaimsi, kukipwali wala opapala m bwala, e deli m guguwa kusunapula. ⁶ Ibodi matausina bigisaimsi bukupwesi kam kwauya deli matam bukutabodi e bukula wala odudubila gala bukuvitoki tolosila ambaisa bukula. Avaka

11:22 11.22-23 Isi 43.2-5
8.18

12:2 12.2 Ais 6.9-10; Yer 5.21; Mk

bukuvagi baisa bivigaki mina Isireli kasi katuloluta.”

⁷ E avagi makawala avaka Guyau eilukwaigu bavagi. Yam makwaina asailavi ulu guguwa makawala taitala tosakaula bila valu ituwoli, e makwaina yam koyavila bogwa eiyoyowa pali yeigu akiboulu poninatala ponana otaboda e asunapula. E komwaidona tomota igigisaigusi wala, e yeigu akau ulu guguwa akatikeu e akatuwakeda.

⁸ E eiyam kaukwau Guyau ilukwaigu kawala, ⁹ “Mwa, yoku tau, ka, matausina mina Isireli tokowolova eikatupoiyaimsi avaka baisa lokuuvagi, ¹⁰ kuluki matausina avaka yeigu, Guyau Yaubada, laluluki matausina. Baisa biga biboda kala biga guyau latula tau matauna eikikaraiwogi Yerusalem deli goli komwaidona tomotala eisisuaisi olopola mavilouna. ¹¹ Kuluki matausina avaka baisa lokuuvagi baisa kabotuvitusila avaka bikaloubusi baisa matausina - matausina bivigaki tosakaula bilosi okatupipi. ¹² E guyau latula matauna ikikaraiwogi matausina bikatikeu la guguwa bilodudubila e bisunapula oponana maponinana eiutuponanaisi paila matauna otaboda. Matauna bikapoli matala e gala bivitoki tolosila ambaisa bila. ¹³ Mitaga yeigu balavi ulu wota e bakoli matauna. E balau matauna mapilana Babiloni, baisa goli bikaliga mavilouna gala kwaitala tuta igisi.

¹⁴ Babutugigai matausina towotetilela la bwala, la tokatayuvisa, kala tovakwabu, bilosi wala

ambaisa ambaisa e tomota bisavalaisi matausina e bikatumataisi.

¹⁵ “Yeigu babutugigai matausina bilosi oluwalaisi boda ituwoli deli valu ituwoli, e matausina binikolaigusi yeigu wala Guyau.

¹⁶ Yeigu batugwali mimilisi matausina bimovasi okabilia, wa molu, deli wa lelia, e osi sisu oluwalaisi boda ituwoli ituwoli matausina binikolaisi mokwita ammakala kala vakaila vavagi makwaisina kabokakayuwa leiuvagaisi e bikatetasi mokwita yeigu goli Guyau.”

Kabotuvitusila tovitoubobuta totatatuva

¹⁷ E Guyau ilukwaigu kawala, ¹⁸ “Yoku tau, avai tuta bukukwam deli bukumom ibodi bukutatuva, deli kam kokola. ¹⁹ Kuluki boda komwaidona kawam, ‘Ka baisa Guyau Yaubada

la biga baisa yokomi tomotala Yerusalem availa availa lokusisuaisi osi valu togilagala. Avai tuta matausina bikamsi deli bimomsi bitatatuvasi wala deli kasi kokola. E si valu bivigaki bivilouwokuva, paila komwaidosi wala tosisula

baisa tokoulovaisi karaiwaga. ²⁰ Baisa tuta viluwesi mavilousina ivakasewoki tomota bogwa bikodidaimisi, e valu mapilana bivigaki bimila viloupakala. Oluvi matausina binikolaisi mokwita yeigu wala Guyau.’ ”

Kwedabala bigivakala kamatula kwegewagewa

²¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ²² “Yoku tau, avaka paila mina Isireli biwalakaisi wala kasi wosi bigivakala makwaina kawasi. ‘Biwakaidasi pikwaku e vitoubobuta gala ikikaloubusi’? ²³ Ka,

kuluki matausina avaka yeigu Guyau Yaubada

balivala paila baisa. Yeigu bakatubodi bigivakala makwaina. Gala tuvaila bilivalaisi olopolo Isireli. E kaimapula kuluki matausina, kawam, 'Ka, tuta bogwa leima, e vitoubobuta makwaisina bogwa bikaloubusisi!'

²⁴ "Oluwalaisi tomotala Isireli gala tuvaila bitamitulaisi kilisala kwesisasopa kaina vitoubobuta katudewa. ²⁵ Yeigu Guyau baluki matausina, e avaka balivali bikaloubusi makawala. Gala tuvaila bayobiliki. Omi momova komwaidona yokomi tokowolova, yeigu bavagi avaka lalukwaimi bavagi. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala."

²⁶ E Guyau ilukwaigu kawala, ²⁷ "Yoku tau, ka, mina Isireli si nanamsa idokaisi kilisala lokugigisi deli vitoubobuta komwaidona paila igau tuta oluvi. ²⁸ Mapaila kuluki matausina yeigu Guyau Yaubada lalilivala, kawagu, 'Gala tuvaila bayobiliki. Avaka lalivala bogwa bikaloubusi makawala. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala!'"

13

Kasi vitoubobuta matausina tovitoubobuta sasopa

¹ Guyau ilukwaigu kawala, ² "Mwa yoku tau, kukwamituli Isireli kala tovitoubobuta matausina availa iutuutusi titoulesi si vitoubobuta. Kuluki matausina binakaigalaisi avaka Guyau la biga."

³ Baisa makawala avaka Guyau Yaubada eikaibiga, kawala, "Matausina tovitoubobuta mina ninagowa bidoumsi! Matausina ivitokaisi

wala si gigisa titoulesi deli makwaisina kilisala itamitulaisi wala titoulesi. ⁴ Tauwau mina Isireli ka, mi tovitoubobuta gala wala dimlesi, makawala minasina ugiwagi bimilivalusi olopola viloutala valu viloudadaimi. ⁵ Matausina gala wala iyamataisi valu ammakatuposina kali eiponana, kaina bikaliivauwaisi kalila valu, mapaila baisa mina Isireli gala wala ambaisa ibodi bikwalasi avai tuta kabilia bikaloubusi ola yam Guyau. ⁶ Kilisala makwaisina lokugigisaisi kwemmakava wala mi vitoubobuta sopawokuva wala. Ivitokaisi mwada matausina avaka eililivalaisi baisa ulo biga. E matausina idubumaisi wala mwada si biga bikamokwita! ⁷ Yeigu aluki matausina, kawagu, 'Makwaisina kilisala lokugigisaisi kwemmakava wala mi vitoubobuta sopawokuva wala. Yokomi lokulivalasi mwada baisa ulo biga, mitaga gala wala sitana alukwaimi!' "

⁸ Mapaila Guyau Yaubada ilivala baisa matausina kawala, "Mi biga komwaidona bigimakava wala e kilisala komwaidona lokugigisaisi sopawokuva wala. Yeigu akamogaimi wala. ⁹ Yeigu bamipukwaimi yokomi tovitoubobuta kilisala lokugigisaisi kwemmakava wala deli mi vitoubobuta sopawokuva wala. Avai tuta ulo tomota bisigugulasi bivatobusi si nanamsa, yokomi gala deli bukusigugulasi, e yagami gala biginai bila obukila mina Isireli osi boda; yokomi gala avai tuta bukukwaimilavausi omi valu. E oluvi bukunikolaisi mokwita yeigu wala Guyau Yaubada.

¹⁰ "Ka matausina tovitoubobuta isinapwaisi

wala ulo tomota kawasi komwaidona wala bogwa bwaina! Mitaga komwaidona wala gala bwaina! Ka ulo tomota eiwaiyasi kalila valu dakunawokuva wala, e oluvi tovitoubobuta matausina leimaisi ikumkumasi pupwakauwokuva wala. ¹¹ E kuluki

tovitoubobuta matausina kali makwaina bogwa bikapusi. Yeigu bawitali kuna kunoveka. Kuna kwekulokula bikuni makwaina e deli kwaitala yagila bikoulusa biyuvissau makwaina. ¹² E kali makwaina bisiyayeila bikapusi, e tomota komwaidona bikatupoiyaimi, kawasi, 'Avaka kala bwaina baisa leikumasi pupwakauwokuva wala?' "

¹³ Ka, baisa Guyau Yaubada eilivala kawala, "Metoya ogu gibuluwa, yeigu bavigaki yagila minimani biuu, kuna kunoveka bikuna, deli kuna kwekulokula paila bakodidaimi valu kalila.

¹⁴ Yeigu laninamsi bakodidaimi kali makwaina leikumasi e bakopilaku, e tumilawokuva wala bitotu. Kali makwaina bikapusi bikatumataimi komwaidomi. E komwaidona tomota binikolaisi yeigu Guyau.

¹⁵ "Kali makwaina deli matausina tokum bilumkolaisi lutula ulo gibuluwa. E yeigu balukwaimi kali makwaina deli matausina tokum bogwa leitamwausi. ¹⁶ Tovitoubobuta matausina eikikapeulasi mwada Yerusalem bogwa bwaina wala, mitaga gala wala avaka kala bwaina!" Guyau Yaubada bogwa leilivala.

*Kasi vitoubobuta minasina vivila
tovitoubobuta sasopa*

¹⁷ E Guyau ikaibiga kawala, “Mwa, yoku tau, kugisi minasina vivila eisisuaisi oluwalaisi m to-mota eivitokaisi vitoubobuta, kukwamituli avai vivila minasina ¹⁸ e kuluki avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala baisa minasina, kawagu.

“Yokomi vivila bogwa bukudoumsi! Yokomi kubasaisi e kutabilubilomaisi kasi mituwetuwa tomota komwaidona, deli kuyouldulaisi e kutabilubilomaisi tabodala migisi tomota komwaidona bisikamsi igagabila matausina bivi-gaki bikayegilasi paila tomota ituwoli si momova. Yokomi magimi bukuyopitalaisi karai-wogala momova deli kaliga baisa ulo tomota, bivigaki mi kaikula. ¹⁹ Yokomi kukwaluwouwai-gusi omitasi ulo tomota paila wala bukutakunasi k’ami pikekita deli kami beredi. Tomota matausina gala ibudoki si tuta bikaligasi, yokomi kukwatumataisi, deli tomota matausina ibodi bikaligasi yokomi kukolaisi matausina. Mapaila yokomi kusipulokaisi ulo tomota, e matausina idubumaimi.”

²⁰ E ka, baisa makawala Guyau Yaubada eikaibiga, kawala, “Yeigu akagagi mituwetuwa makwaisina lokuvigikonaisi mwada bukuyosisi karaiwaga paila momova deli kaliga. Yeigu bakotuni makwaisina oyumami deli bataneku tomota matausina lokukwaraiwogaisi bilosi. ²¹ Yeigu bakotuni tabodala migimi e bataneku ulo tomota bisakaulasi metoya omi karaiwaga lagaila e gala avai tuta tuvaila bukukwaraiwogaisi. E buku-nikolaisi yeigu goli Guyau.

²² “Metoya omi sopa wala, kuyogagaisi ninasi tomota bwaina, matausina goli gala magigu

bayomiyuyu. Yokomi kukwamwanaisi mina mitugaga mwada bisaitaulasi bimitugagasi wala e taga bikolaisi si momova. ²³ Mapaila tuta baisa makwaisina kilisala kwesisasopa lokugigisaisi deli mi vitoubobuta sopawokuva wala bogwa eikalituli. Yeigu bogwa bakoli ulo tomota metoya omi karaiwaga, e bukunikolaigusi yeigu goli Guyau.”

14

Yaubada ikamogi tapwarorula tokolu

¹ E mimilisi kasi tokugwa mina Isireli imakaigusi ikatupoiyaigusi paila Guyau nanola. ² E oluvi Guyau ilukwaigu kawala, ³ “Yoku tau, ka - matausina tauwau bogwa eitaki ninasi tokolu e si taimamila baisa minasina ivakadi matausina imitugagasi. Matausina idokaisi mwada yeigu bavitakauloki si nigada ke?

⁴ “Ka baisa tuta kulivala baisa matausina e kuluki avaka yeigu, Guyau Yaubada lalilivala baisa matausina. Komwaidosi mina Isireli availa availa bogwa eitaki ninasi minasina tokolu e itagwalasi eivakadaisi bimitugagasi, e oluvi bimakaisi tovitoubobuta binevaisi mapula si nigada, ka - yeigu bavitakauloki matausina. Mapula baluki makawala avaka bibodi tokolu minasina bilagaisi! ⁵ Tokolu minasina eivigaki mina Isireli itotubulokaigusi, mitaga metoya ulo bigatona yeigu apipikwaku bakaimilivau mina Isireli bininavilasi baisa yeigu.

⁶ “Baisa tuta kusali ulo biga baisa mina Isireli avaka yeigu, Guyau Yaubada lalilivala, kawagu,

'Kuninavilasi e kuligaiwaisi minasina mi tokolu kabokakayuwa.'

⁷ "E avai tuta wala taitala yokomi mina Isireli kaina taitala togilagala eisisu olumoulela omi boda mina Isireli bitotubulokaigu e bitemmaliga minasina tokolu e oluvi bila ikatupoi baisa taitala tovitoubobuta, yeigu Guyau baluki matauna avaka mapula la katupoi! ⁸ Yeigu bapoisivisi matauna. Yeigu bavigaki matauna si kabogigisa tomota. Yeigu bakaliyabi matauna metoya osi boda ulo tomota, e igagabila komwaidona wala bukunikolaisi yeigu wala Guyau.

⁹ "E kidamwa avai tovitoubobuta wala bisipulokaisi e matauna bisipulokaimi mapula mi katupoi; ka, uula yeigula lasipuloki matauna. Yeigu bakaliyabi matauna metoya osi boda mina Isireli. ¹⁰ Tovitoubobuta matauna deli tokatupoi matauna bamipuki makawala wala kasi mipuki. ¹¹ Yeigu bavagi makawala paila bakikuloti mina Isireli taga bisilavaigusi e biyogwalaisiga titoulesi metoya osi mitugaga. Paila matausina ulo tomota, e yeigu goli si Yaubada!" Guyau Yaubada bogwa lelivala.

Nowa, Daneli, deli Yobi

¹² E Guyau ilukwaigu kawala, ¹³ "Mwa, yoku tau, kidamwa viloutala valu bimitugaga deli gala bikamiabaigusi, yeigu bavitakaula bakatubodi kedala k'asi leibubanaisi. Yeigu bavigaki molusaula bikimati tomota deli mauna. ¹⁴ E kidamwa kaina tauwau matausina kasitaitolu

Nowa, Daneli,^f deli Yobi eisisuaisi baisa, si mitukwaibwaila bikoli titoulesi wala si momova.” Guyau Yaubada bogwa lelivala.

¹⁵ “E kaina bawitali mauna nabubolodila bikamataisi tomota, e bavigaki minasina bivakulotaisi mapilana e bavigaki tomota bisilali uwosi tuvaila, e gala bililoulasi mapilana, ¹⁶ e ilagoli matausina kasitaitolu bisisuaisi baisa - matausina gala wala gagabila bikolaisi si momova litusia. Ka, yeigu Guyau Yaubada lalilivala, yeigu Yaubada Tomomova goli! Matausina bikolaisi si momova titoulesi wala, e valu mapilana bimila viloupakala wala.

¹⁷ “Kaina bamai kabilia ovalu mavilouna e bintulaisi komwaidona tomota deli mauna, ¹⁸ e kasitaitolu bisisuaisi baisa - matausina gala wala ibodi bikolaisi litusia si momova. Ka, yeigu Guyau Yaubada lalilivala, yeigu Yaubada Tomomova goli! Matausina bikolaisi si momova titoulesi wala.

¹⁹ “Kidamwa bawitali kwaitala lelia bikaloubusi ovalu mavilouna e metoya ogu gibuluwa bakatudoum tomota deli mauna, ²⁰ kidamwa goli Nowa, Daneli, Yobi bisisuaisi baisa, matausina gala ibodi bikolaisi litusia si momova. Ka, yeigu Guyau Yaubada lalilivala, yeigu Yaubada Tomomova goli! Matausina si mitukwaibwaila bikoli si momova titoulesi wala.”

²¹ Baisa makawala avaka Guyau Yaubada eililivala, “Yeigu bawitali ulo mipuki kwaivasi saina kwaimwaugaga bikaloubusisi Yerusalem

^f **14:14** Matauna Daneli taitala guma Kenani, taitala tomitukwaibwaila, gala goli tovitoubobuta Daniela.

- kabilia, molusaula, mauna nabubolodila deli lelia - makwaisina bintulaisi tomota deli mauna. ²² Ka, kidamwa availa bisisu tomomova e bikoli litula, kukwatukoyavi matausina avai tuta bi-makaiamsi. Kuvitusi ammakawala kala vakaila si mitugaga, e bukunikoli mipuki makwaisina bamai Yerusalem bogwa bibudoki; ²³ e bukunikoli vavagi komwaidona avaka lavagi gala vigimakava, isim uula.” Baisa Guyau Yaubada eilivala.

15

Waini kala bigavisaiki

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² “Yoku tau, ki, avaka kala tuwoli tamtala wotunu deli kaitala kai ke? Ki avai pilasi bwaina sisitala wotunu bivagi makawala kai olawodila ke? ³ Ki ibodi bukuyouduli avai vavagi metoya masisina ke? Kaina ibodi bukuyoudulaisi kaitala kaisagela guguwa metoya masisina ke? ⁴ Ka masisina ibwainaki wala kaiyomovala kova. E avai tuta kova bigabu kabulotala kabuloyuwela e oluwala bivakabwau, ki ibodi bukuyouduli avai vavagi metoya masisina ke? ⁵ Igau makateki kova bigabu, mitaga ikanabogwa wala masisina gala dimlela. Baisa tuta kova bogwa eigabu e eivakabwau masisina, baisa mokwitatoula wala gala dimlela.”

⁶ Ka baisa makawala avaka Guyau Yaubada ililivala kawala, “Makawala tamtala wotunu tambolodila eilitulaisi metoya olawodila igabwaisi, makawala goli yeigu bakau tomota

matausina leisisuaisi olopola Yerusalem ⁷ e bamipuki matausina. Paila matausina bogwa eisakauligilaisi kova kovatala, mitaga baisa tuta kova bivakadom matausina. E tutala bamipuki matausina, e yokomi bogwa bukunikolaisi mokwita yeigu wala Guyau. ⁸ Matausina bogwa itotubulokaigusi, e mapaila yeigu bavigaki valu makwaina bimila viloupakala.” Ka, Guyau Yaubada bogwa eilivala.

16

Yerusalem la mitugaga saina vakaikagaga

¹ E Guyau ilukwaigu tuvaila kawala, ² “Mwa, yoku tau, kukwamituli baisa Yerusalem paila avaka bogwa leivagi saina kabokakayuwa. ³ Kuluki Yerusalem avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala baisa mavilouna kawagu.

“Yoku lokukwaloubusi oviluwela Kenani. Tamam guma Amora, e inam vilela Itai. ⁴ Avai tuta lokukwaloubusi gala wala availa ikapituni posom, ivakakaiyaim, ikikili wowom yona, kaina ikapolaim okarekwa. ⁵ Gala wala availa inokapisaim paila bivagi kwaitala vavagi makwaisina paila yoku. Avai tuta lokukwaloubusi gala wala availa iyebwailim. Ilavaimsi wala kukwakunumakava omilakatila.

⁶ “Oluvi aliloula agisaim kudidanena deli wala buyavim. Wowom buyaviwokuva wala. Mitaga gala atagwala bukukwaliga. ⁷ Yeigu avitubwaim, makawala kaitala kai kaimanabwaita. Yoku kukwaitubwa, ikatusailim e kukwapugula. Nunum inupisi, e kulum isusina, mitaga namwadu wala yoku.

8 “Avai tuta lavaiyumali bakwaigu agisi m tuta bogwa eibodi paila bukukwapugula. Yeigu akau agu kwakakapula avisikomaim e akatotila paila bayebwailim. E bogwa mokwita labudi veivai la biga katotila oluwaleda, e yoku kalogu tatougu.” Ka, baisa makawala avaka Guyau Yaubada ilivala.

9 “Oluvi agoli sopi awinisau buyavi owowom. Akau bulami aputumaim. ¹⁰ Avisikomaim kam kwarekwa yaginigini e asakaim kaikem katubukolela kwelamatabwaila, kam kwapikapi deli kam kwakapula yavivivila. ¹¹ Avisikomaim kam kwatubaiasa - kam mituwetuwa deli kam kuwekuwa. ¹² Asaila kam gosa, kam kwakalougwa deli kam kulupaipi kwematabwaila sainela. ¹³ Kam kwatububula goula deli siliba; e tuta komwaidona kam kwarekwa yaginigini yavivivila. K’am bukukwamkwam kalamatabwaila, deli kitorina toyo olibe bulamila; kanivam bilululu wala e ivigaki kumila giyouvila. ¹⁴ Paila wala kam namanabwaita bulogam ikalukubali baisa boda ituwoli ituwoli. Paila yeigula lavigakaim lokunamanabwaita.” Baisa makawala avaka Guyau Yaubada ilivala.

¹⁵ “Metoya omigim bwaina deli bulogam kumnabi e kumisii komwaidona availa availa eimeimaisi. ¹⁶ Yoku kukwau mimilisi kam kwarekwa kuvigaki katububulela makatuposina m kwabotapwaroru, e yoku makawala minasina nakalimwala kutugwalaim baisa tomota komwaidona. ¹⁷ Yoku lokukwau siliba deli goula kam kwatububula makwaisina lasakaim, e lokububuloki tokolu nammwala, e kumisii

minasina. ¹⁸ Lokukwau kam kwarekwa yaginigini miyasina lasakaim e kuvisikoma minasina tokolu, deli kusemakavi baisa minasina olibe bulamila deli lula maiina simasimina baisa goli yeigu lasakaim. ¹⁹ Asakaim kaula - kaulotoula mokwita, olibe bulamila, deli kitorina - mitaga kusemakavi makwaisina kuvigaki lula paila bukutavili ninasi minasina tokolu.” Baisa makawala Guyau Yaubada ililivala.

²⁰ “E litudoia tauwau deli vivila magudisina lokuuni goli mitaga lokuvigaki m lula baisa minasina tokolu. Mokwitatoula lokutotubulokaigu, ²¹ mitaga saina mwaugaga lokuvagi paila litugwa magudisina lokuvigaki lula baisa minasina tokolu, kadai? ²² Om momova kala kaduwonaku saina kabommosila makawala natana minasina nakalimwala, gala wala sitana kululuwai m tuta gwadi - igau lokumdumwadu, e lokudidanena deli wala buyavim.”

Yerusalem la bubunela makawala natana nakalimwala

²³ Guyau Yaubada ilivala kawala, “Yoku bogwa bukudoum! Bukudoum wala! Paila bogwa lokuvagi komwaidona mitugaga makwaisina, e tuvaila ²⁴ opapala keda komwaidona yoku lokubudi m kwabotapwaroru baisa minasina tokolu deli kuvigaki m kwabokalimwala makatuposina. ²⁵ Yoku kam namanabwaita lokulupi omitasi valu valu e gala wala kummosila. Yoku bogwa lokukwasalaim titoulem baisa availa availa leimakaiamsi, e yam kwaitala kwaitala bukukwalimwala wala. ²⁶ Yoku bogwa leitaki nanom kapugula deli matausina mina Itipita

uluulatila, kulau okabam e kumisii matausina, e yoku kuyomituli ulu gibuluwa metoya om kwalimwala.

²⁷ “Mapaila baisa tuta yeigu layosali yamagu mwada bamipukwaim, deli kabwaila makwaina kam vilavila lasakaim bakau baligaim. E yeigu bogwa lakasalaim oyumasi mina Pilisitia matausina idokaimsi nakukolosi yoku e leivigakaimsi kabokakayuwa paila m bubunela doudoga.

²⁸ “E kukwatumkulovi m mitugaga, paila gala ibudoki wowom mina Itipita. Yoku bukubokuli wala otapwasi mina Asiria. Matausina bikalimwalaimsi, mitaga gala wala bililakoli wowom. ²⁹ Mina Babiloni matausina togigimwala tuvaila bikalimwalaimsi, yoku tuvaila gala wala bilakoli wowom.”

³⁰ Ka, baisa makawala Guyau Yaubada eililivala; kawala, “Yoku bogwa lokuvagi komwaidona makwaisina makawala natana nakalimwala gala isim kala mmosila.

³¹ Keda kadatala kadatala yoku kubudi m kwabotapwaroru baisa tokolu deli kuvigaki m kwabokalimwala. Mitaga m kwalimwala gala paila bukutakuna m guguwa, makawala nakalimwala mokwita si kedakeda. ³² Yoku makawala natana vivila biligaim la mwala isisu e bikikailasiga deli tomota mitawasi. ³³ Minana nakalimwala tauwau bibuwaisi, mitaga yoku lokukwapuliki wala kapula lubaimwa e lokutavili ninasi metoya guguwa makwaisina mwada bimaisi metoya ambaisa ambaisa paila bukumisii matausina. ³⁴ Yoku m kwalimwala

ituwoli wala, kadai! Gala wala availa ikominimanaim bukuvagi natana nakalimwala. Yoku tauwau gala wala bibuwaimsi. Ka, yoku bukubuwi matausina! E mokwita wala yoku ituwoli wala - woo!”

Guyau ikamogi Yerusalem

³⁵ E, Yerusalem, yoku nakalimwala, yoku gala isim kam mmosila! Kunakaigali avaka Guyau ililivala.

³⁶ Baisa makawala avaka Guyau Yaubada ilivala kawala, “Yoku kutaliku kam kwarekwa, e makawala natana nakalimwala, yoku kutugwalaim titoulem baisa lubaimwa deli baisa komwaidona m tokolu minasina kabokakayuwa, deli kukwatumati litumwa e kugibuki lula baisa tokolu. ³⁷ Paila baisa makawala yeigu bamai gulinidesi komwaidona lubaimwa tobubogwa matausina mina mbwailim deli matausina mina kukolom e yeigu bamai matausina bivaulaimsi bivapataimsi, e yeigu titoulegu bataliku kam kwarekwa e bigisaimsi nakimwadu yoku. ³⁸ Yeigu bakamogaim paila m kwailasi deli m kwatumata, e metoya ogu gibuluwa deli okagu leiya yeigu bamipukwaim saina mwaugaga. ³⁹ Ka, yeigu bakasalaim oyumasi matausina, e matausina bikatudidaimisi makatuposina lokuvigaki m kwabotapwaroru baisa tokolu minasina deli m kwabokalimwala. Matausina bikauwaisi kam kwarekwa, kam kwatububula bilauwaisi e biligaimwaimsigana nakimwadu wala bukuisu.

⁴⁰ “Matausina bikatukwaitalasi e bikabidikunaimsi, e binikaimsi metoya osi kema. ⁴¹ Matausina bigabwaisi bolem

komwaidona, e vivila komwaidona bigisaisi kam mipuki. E bavigakaim bukusim kalimwala deli kapolamakava kasi kapula lubaimwa. ⁴² E wa tuta matutona ulo gibuluwa bogwa bikalituli, e bimanum nanogu. Yeigu gala bayogibuluwaim kaina bayotigininaim tuvaila. ⁴³ Yoku bogwa lokulumwelavi ammakawala layobubonaim igau om tuta gwadi. Yoku bogwa lokuyogibuluwaigu metoya vavagi komwaidona makwaisina lokuuvagi. Baisa uula lavigakaim bukuboda mapula makwaisina vavagi lokuvagi. Avaka uula kapugula bubunela kukwatumkulovi kasi kakalawa vavagi makwaisina kabommosila lokuuvagi ke?" Guyau Yaubada bogwa leilivala.

Gala tagiligali makawala inala makawala latula vivila

⁴⁴ E Guyau eilivala kawala, "Ka Yerusalem tomota bivigakaimsi si bigivakala kawasi, 'Gala tagiligali makawala wala inala makawala latula vivila.' ⁴⁵ Yoku mokwita wala minana inam latula yoku. E minana tokukolola la mwala deli litula. Yoku makawala wala tuwamwa minasina mina kukolosi si mmwala deli litusia. Yoku deli tuwamwa mavilousina inami vilela Itai e tumami guma Amora.

⁴⁶ "Tuwam ilitomoya Sameria mapilana opiliyavata deli viluwela mavilousina. E bodam ilagwadi Sodom deli viluwela mavilousina mapilana opilabolimila. ⁴⁷ Ki kudoki bogwa eibudoki nanom paila bukubokuli bakwaisi deli bukutapaisai si bubunela leiuvagaisi kabommosila ke? Gala goli! Weei! Gala

wala bimomwa yoku lokuuvagi saina gagaveka kukwalisau minasina.”

⁴⁸ E Guyau Yaubada ililivala, kawala, “Baisa ulo biga mokwitatoula, paila yeigu Yaubada tomomova. Bodam Sodom deli viluwela mavilousina gala kwaitala tuta ivagaisi mitugaga makwaisina yoku deli viluwem mavilousina lokuuvagaisi. ⁴⁹ Minana deli litula mavilousina deli wala si kamnomwana paila uula saina bidubadu k’asi bikamkwamsi deli si kaisisu bwaina e luvala wala uwosi. Mitaga gala wala iyamataisi tonamakava deli tokwaibina. ⁵⁰ Matausina mina kamnomwana deli kasai dubasi iuvagaisi vavagi makwaisina kwekukologu, mapaila yeigu bogwa lakatudoum mavilousina, e baisa bogwa kunikoli.

⁵¹ “Sameria la mitugaga gala ibawa makawala yoku saina bidugaga m mitugaga. Yoku bogwa lokuuvagi saina kabokakayuwa sainela, kukwalisau minana avaka leiuvagi. Metoya om mitugaga ivigaki tuwamwa deli budamwa kasi gigisa makawala wala nabubwaila kidamwa bitavitusaimi. ⁵² Ka baisa tuta ibodi yoku bogwa bukulumkoli kam mmosila. M mitugaga saina gagaveka ikalisau tuwamwa deli budamwa si mitugaga, e minasina kasi gigisa mwada nabubwaila wala otalim. Ka baisa tuta migim bogwa eivadegila kam mmosila wala ikatamataim, paila uula kuvigaki tuwamwa deli budamwa kasi gigisa mwada gala wala isim pikolela uwosi.”

Guyau bivigivau Sodom deli Sameria

⁵³ E Guyau iluki Yerusalem kawala, “Ka, yeigu bavigaki mavilousina bisibwabwailasi tuvaila -

Sodom deli viluwela e Sameria deli viluwela. E yoku tuvaila bavigakaim bukusiwbawaila. ⁵⁴ Yoku bukummosila; e kam mmosila bivi-tuloki tuwamwa deli bodamwa si sisu kala bwaina ikalisauwaimsi. ⁵⁵ Mavilousina bisibwabwailasi tuvaila e yoku deli viluwem tuvaila bukusiwbawailasi. ⁵⁶ Avai tuta nanom ikaiveka yoku kuyosokani Sodom omitibogwa ⁵⁷ wa tuta matutowena m mitugaga igau gala biyoumatila? Baisa tuta yoku bogwa makawala mavilouna Sodom - yoku si kaboyousokana mina Edom, mina Pilisitia, deli boda ituwoli ituwoli, mavilousina eivigakaisi mina kukolosi yoku. ⁵⁸ Yoku ibodi bukulumkoli mmayuyu paila vavagi makwaisina bogwa lokuvagi saina doudoga deli kabokakayuwa." Guyau bogwa leilivala.

Guyau la kabutu kwekanigaga

⁵⁹ E Guyau Yaubada ilivala kawala, "Yeigu bavigakaim makawala avaka ibudoki m mitugaga, paila uula kutakenau m biga katotila e kukodidaimi kabutu makwaina. ⁶⁰ Mitaga yeigu bakamiabi wala kabutu makwaina lavagi deli yoku igau om tuta gwadi. Yeigu bavagi kabutu deli yoku bikanuvagasi. ⁶¹ Yoku bukulumwai ammakawala m bubunela e bukummosila avai tuta tuwam deli bodam bikaimilavausi baisa yoku. Yeigu bavigaki mavilousina makawala litumwa vivila, ilagoli baisa gala alivala olumoulela ulo biga katotila deli yoku. ⁶² Yeigu bavigivau ulo kabutu deli yoku. E yoku bukunikolaigu yeigu Guyau. ⁶³ Yeigu baligaiwa komwaidona mitugaga bogwa lokuvagi, mitaga

yoku bukululuwai wala makwaisina e bukuvigaki saina kam mmosila paila bukulivali avaka.” Guyau Yaubada bogwa leilivala.

17

Mluveka deli tamtala waini kasi bigavisaiki

¹ Guyau ilukwaigu, kawala, ² “Yoku tau, kuluki mina Isireli makwaina bigavisaiki ³ paila binikolaisi avaka yeigu, Guyau Yaubada, lalilivala baisa matausina. Isisu natana mluveka saina navakaigaga digulela saina bwainigaga deli pinupanela saina pilavakaveka biyosokani. Minana iyowa ila Lebanoni okoyala e ikauwoli doginala kaitala kweisila, ⁴ e iyowoi ilau mapilana oviluwela kabogigimwala bidubadu, e isaili ovalu kwaitala si valu togigimwala. ⁵ Oluvi ikau tamtala tam metoya mapilana Isireli e ilau ivali olumoulela kwabila makubilana kubilumalala, baisa goli sopi tuta komwaidona bivinumli. ⁶ E tam matamna ikalivila e itetila, ikaloubusi tamtala waini e iyova ikapituki wala pwaipwaia. E sisila ilovasi ikounakailasi minana mluveka, e kailawalila ibasisi isounusi ibusi otukutaku. E tam matamna saina kala igatam.

⁷ “Natana tuvaila mluveka navakaigaga pinupanela pilavakaveka deli digulela saina gugupou. E ka matamna waini kailawalila itetila ilokaia minana mluveka deli yekwesila ikatuvili ilokaia wala minana, e matamna la pikwaku mwada minana bikatumkulovi sopi bidubadu bikalisau bagula makwaina sopila ambaisa matauna leiti-toki. ⁸ Mitaga waini matamna bogwa eivalaisi okubilela bilukumalala, e sopi saina bidubadu

bivinumli matamna igagabila bitam kuyowala bwaina deli bibukula bwaina bivigaki tamdabala waini.

⁹ “Mapaila yeigu Guyau Yaubada baisa ulo katupoi kawagu. Ki ibodi waini matamna bisusina bimova titoulela ke? Kaina mluveka minana namatala bisabu matamna, bikatudebali kaiuwala, deli bikouwoli sisila biligaiwa biigiyagi kadai? Ka gala bitakabi peula. Gala bibodi kwaitala boda saina kwepeuligaga paila bisabu matamna. ¹⁰ E mokwita eivalaisi, mitaga ki, ibodi bisusina bimova titoulela ke? Kaina matamna bimwailela avai tuta bomatu biuu bikatuyagi ke? Ki, kaina matamna bimwailela ambaisa leititoki ke?”

Ikatumikaisi bigavisaiki makwaina

¹¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ¹² “Kukwatupoi matausina mina kosomapu kidamwa binikolaisi avaka makwaina bigavisaiki kala katumiki. Kuluki matausina kidamwa guyoula Babiloni leima Yerusalem ikatupipi guyoula deli la tosikwawa komwaidona eilau Babilonia. ¹³ Matauna iyosi taitala guyau dalela, e ivigaki bivasosusi kasitaiyu, iluki matauna bikatotila paila bikamokwita. Matauna iyosi tauwau todidabala e ivigaki ula ¹⁴ paila bisilibodi kabokaraiwaga makwaina gala bisiniveka tuvaila, deli bikatupewoli vasosu makwaina bikabikuwolaisi. ¹⁵ Mitaga guyoula Yuda ikowolova e iwitali touwata ilosi Itipita bimaiyaisi wosa deli tokwabilia yuwoveka. Ki bogwa bipeula kaina? Ka, gala wala gagabila

makadana bipeula! Gala wala ibodi matauna bikodidaimi vasosu makwaina e galaga biboda mipuki!”

¹⁶ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Baisa ulo biga mokwitatoula, paila yeigu Yaubada Tomomova. Guyau matauna bikaliga mapilana Babilonia paila uula ikodidaimi la biga katotila deli vasosu makwaina leivagi deli guyoula Babilonia, matauna goli eivasani eiguyau. ¹⁷ Makawala goli Itipita guyoula la tokabilia mina papeula gala wala ibodi bipipilasaisi matauna bikabiliasi avai tuta mina Babiloni bikelisi nobwala e bikougugulaisi pwaipwaia bivigaki kabokwala bitaini bitapatu paila bikatumataisi bidubadu tomota. ¹⁸ Matauna ikodidaimi la biga katotila deli vasosu makwaina leivagi. Matauna eiuvagi wala vavagi makwaisina iwokuva, mapaila baisa tuta gala wala ibodi bisakauligili.”

¹⁹ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Baisa ulo biga mokwitatoula, paila yeigu Yaubada Tomomova. Yeigu bamipuki matauna paila uula ikodidaimi vasosu makwaina, e bigala la katotila ikatupewoli kawala Yaubada omatala bogwa bakabikuwoli. ²⁰ Yeigu balavi wota e bakoli matauna. Bakau matauna balau Babilonia, e metoya mapilana bamipuki matauna; paila uula matauna ikoulovaigu. ²¹ Matauna la tokabilia matala gidageda bikatumataisi okabilia, e matausina eikesasi mina mmomova babutugigai ambaisa ambaisa. Oluvi bukunikolaisi yeigu Guyau bogwa lalivala.”

Yaubada la biga katotila paila pikwaku

22 Baisa makawala avaka Guyau Yaubada eililivala, kawala,
 “Yeigu bakiuwoli doginelag kaitala kweisila,
 e bakilakavi makaina eitasusila.
 Bavali makaina odabala kwaitala koya kwewonaku,
 23 odabala mina Isireli si koya kwevakaigaga.^h
 Makaina bilalai sisila deli biuwa,
 e bivigaki kweisila makaina saina kaimitabwaila.
 Avai mauna avai mauna bitolisi wa kai makaina,
 e bibanaisi kasi kaikonigula osikowala.
 24 E komwaidona kai olopolo valu makwaina binikolaisi
 yeigu wala Guyau.
 Alukubali makaisina kai kaiuwonaku,
 e avigaki kai kaikukupi bikaiuwonakusi.
 Avigaki makaisina kai kaitumkikita bimwailelasi,
 e avigakiga makaisina kaisili bitumkikitasi.
 Ka, yeigu Guyau bogwa lalivala. Igau bavagi makawala avaka yeigu bogwa lalivala bavagi.”

18

Taitala taitala la mitugaga kala pakula titoulela

¹ E Guyau ikatupoiyaigu kawala, ² “Avai bigivakala makwaina tomota eisimwaisi wala bililivalaisi olopolo Isireli? Kawasi,
 ‘Tommoya ikomasi pipi kwepupwayuyu,

g 17:22 Doginela makaina ikibuboti taitala odalela guyau Debida. h 17:23 Makwaina Koya Saiyoni.

mitaga litusia ilumkolaisi kala pwayuyu.' ”

³ E Guyau Yaubada ikaibiga, kawala, “Kidamwa kudubumaigusi yeigu Yaubada Tomomova, ibodi bukudubumaisi avaka balukwaimi. Ka, yokomi gala tuvaila bukulivalaisi makwaina bigivakala olopola Isireli. ⁴ Ka, tomota taitala taitala la momova baisa ulo vavagi, si momova tommoya deli goli si momova litusia baisa ulo vavagi. E matauna availa eimitugaga, matauna wala bikaliga.

⁵ “Ka, kala visaiki kidamwa taitala tau saina tau bwaina mokwita, tomitukwaibwaila deli tokamokwita. ⁶ Matauna gala ititaimamila baisa si tokolu mina Isireli, kaina bilokaia osi kabotaparuru e bikoma kalagila semakavi makwaisina eivigakaisi si lula baisa tokolu. Matauna gala bikasemwali sola la kwava, kaina bimisii natana vivila otutala kala tubukona. ⁷ Matauna gala avai tuta iwabu kaina iveilau availa la guguwa. Matauna ikaimilivau avai guguwa makwaina sola eisaiki paila togumapu. Matauna ivakoma tokamolu deli ivisikoma matausina ikimwadusi. ⁸ Matauna gala biwasi la mani paila katumkovila. Matauna ipaiki bimitugaga. Deli olopola avai pakula matauna binagi avaka kala kamokwita. ⁹ Matauna goli ikabikuwoli ulo karaiwaga makwaisina e deli iuvagi makawala ulo karaiwaga, deli nanola komwaidona. Matauna tomitukwaibwaila deli bisisu tomomova.

¹⁰ “Tuvaila, kala visaiki kidamwa matauna tau isim latula e matauna gwadi ilibulebu deli ikikatmata, matauna iuvagi avai vavagi

wala makwaisina ¹¹ tamala gala avai tuta ivagi. Ikamkoma kalagila semakavi makwaisina eivigakaisi lula baisa tokolu osi kabotapwaroru, deli ikikasemwali sala si kukova. ¹² Matauna iuwabu tonamakava, ililebu, gala ikaimilivau avaka totogu leisaiki paila togumapu. Matauna iloula wala ammakatuposina tokolu isisuaisi, ititaimamila baisa avai tokolu saina kabommosila, ¹³ e iwasi la mani paila katumkovila. Ki, bisisu tomomova? Gala, matauna gala bisisu tomomova. Matauna bogwa eivagi komwaidona vavagi makwaisina saina kabommosila, e mapaila matauna bikaliga. E titoulela wala kala pakula ikaliga.

¹⁴ “Tuvaila kala visaiki mwada matauna taiyuwela tau isim latula tau. E latula igigisi avaka avaka tamala eiuvagi sula, mitaga gala wala ibokuli la kedakeda. ¹⁵ Matauna gala wala ititaimamila baisa mina Isireli si tokolu kaina bilokaia osi kabotapwaroru bikoma semakavi makwaisina eivigakaisi lula baisa tokolu. Matauna gala ikasemwali sola la kwava ¹⁶ kaina bilamidadi availa kaina bilebu availa la vavagi. Matauna ikaimilivau avai guguwa makwaina sola eisaiki paila togumapu. Matauna ivakoma tokamolu deli ivisikoma matausina ikimwadusi. ¹⁷ Matauna ipaiki wala bimitugaga deli gala biwasi la mani paila katumkovila. Matauna iuvagi ulo karaiwaga deli ikabikuwoli ulo karaiwaga makwaisina. Matauna gala bikaliga paila uula tamala la sula, mitaga matauna eimati bisisu tomomova. ¹⁸ E bitananamsaga tuvaila paila tamala, matauna toubuwabu deli tolibulebu, e tuta tuta bimmitugaga wala baisa availa availa.

Mapaila matauna ikaliga paila uula la mitugaga wala titoulela avaka eiuvagi.

¹⁹ “Mitaga yokomi kukwatupoiyaigusi kawami, ‘Avaka uula latula gala biboda mmayuyu paila tamala la mitugaga ke?’ E mapula baisa, uula latula ivagi avaka bwaina deli duwosisia. Matauna iuvagi makawala ulo karaiwaga e ibokuli deli nanola komwaidona, e mapaila baisa matauna eimati bisisu tomomova. ²⁰ Availa wala matauna bimitugaga e matauna wala bikaliga. Ka, latula gala wala biboda mmayuyu paila uula tamala la mitugaga, kaina tamala biboda mmayuyu paila la mitugaga latula. Matauna tau bwaina eimati bisakaisi kala mapu paila la vavagi bwaina, e tomitugaga eimati biboda mmayuyu paila mitugaga makwaisina eivagi.

²¹ “E kidamwaga taitala tomitugaga bisim mitugaga e bivagiga makawala ulo karaiwaga, e bivagi avaka duwosisia deli bwaina, matauna gala bikaliga; matauna eimati wala bisisu tomomova. ²² Komwaidona la mitugaga bogwa baligaiwa, e matauna bisisu tomomova, paila uula bogwa eivagi avaka duwosisia.” ²³ E Guyau Yaubada ikatupoi kawala, “Kudokaisi sitana bamwasawa paila bagisi taitala tomitugaga bikaliga ke? Gala! Yeigu bamwasawa wala kidamwa bagisi matauna bininavila e bisisu tomomova.

²⁴ “Mitaga kidamwa taitala tomitukwaibwaila bisim vavagi avaka bwaina e bivitouula bimitugaga makawala komwaidona makwaisina vavagi kabommosila tomitugaga eiuvagaisi, ki, matauna

bisusu tomomova kaina? Gala! E avai vavagi makwaisina bwaina eivigibogwi, kapisila wala gala kwaitala baluluwai. Matauna bikaliga paila uula gala ivagi avaka ibodi bivagi, deli paila la mitugaga.

²⁵ “Mitaga yokomi kawami, ‘Guyau eiuvagi baisa gala duwosisia!’ Ka, kunakaigalaigusi yokomi mina Isireli. Yokomi mi nanamsa mwada ulo kedakeda paila avaka lauvagi gala duwosisia? Ka, baisa yokomi wala titoulemi mi kedakeda gala duwosisia. ²⁶ Avai tuta taitala tomitukwaibwaila bisim vavagi bwaina e bivitouulaga vavagi mitugaga e oluvi bikaliga, matauna eikaliga paila uula mitugaga makwaina leivagi.

²⁷ “E avai tuta taitala tomitugaga bisim mitugaga e bivagi avaka duwosisia deli bwaina, matauna bogwa eikoli la momova titoulela.

²⁸ Matauna ivitusi avaka eiuvagi titoulela mapaila isim mitugaga, mapaila matauna gala bikaliga, mitaga bisusu wala tomomova. ²⁹ Deli yokomi mina Isireli kulivalasi kawami, ‘Guyau eiuvagi baisa gala duwosisia!’ Yokomi kudokaisi ulo kedakeda gala duwosisia ke? Ka, yokomila mi kedakeda gala duwosisia.

³⁰ “Tuta baisa yeigu Guyau Yaubada lalulukwaimi yokomi mina Isireli kidamwa yeigu bogwa bayakalaimi taitala taitala metoya avaka matauna bogwa eivagi. Kusivilaisi metoya komwaidona mitugaga lokuuvagaisi, e taga kutagwalasi mitugaga makwaisina bivakaligaimi. ³¹ Desi, kukilavaisi komwaidona mitugaga makwaisina lokuuvagaisi,

e kuvigivauwaisi mi nanamsa deli ninami. Mina Isireli, avaka uula magimi bukukwaligasi ke?
³² Yeigu Guyau Yaubada lalilivala, yeigu gala magigu availa bikaliga. Kusivilasi metoya omi mitugaga e bukumovasi goli.”

19

Wosila ninamwau

¹ E Guyau ilukwaigu bawosi mapilana wosi kasi kavinavina taiyu litula guyoula Isireli.

² Ka, inami makawala laiyni navivila!
 Minana ividuali litula oluwalaisi laiyni nammwala nagigasisi.

³ E ividuali natana minasina ivituloki paila biwaiga;
 e minana bivigaki tokamlatau.

⁴ E boda ituwoli ituwoli inakaigalaisi bulogala matauna
 e ileiyasi kala sikula isonu onobwala.

Ikauwaisi kailasaga itaginoulisi matauna ibitanaisi ilauwaisi Itipita.

⁵ Inala itulotula itulukoya la pikwaku komwaidona bogwa wala leiwokuva.

Oluvi minana ividuali natana tuvaila,
 e minana bogwa einaveka ivagi saina nagigasisi laiyni.

⁶ Avai tuta minana saina einaveka
 e minana deli wala ituwoli laiyni ititavinasi.

Minana tuvaila wala inweli paila biwaiga deli bivigaki minana tokamlatau.

⁷ Minana bivapilaku kalila valu e bivadidaimi valu.

E tuta komwaidona minana biguguvavila tomota
bibulukukoli.

8 Mabudosina ikatukwaitalasi paila bikabiliasi
deli minana.

Tomota leimaiasi metoya ambaisa ambaisa.

Matausina ileiyasi sikula metoya ilavaisi wota e
ikolaisi minana.

9 Matausina ilikwaisi minana e ikauwaisi
iuyokaisi guyoula Babilonia.

Matausina iyausaisi wala minana,
mwada okoyala Isireli gala wala tuvaila
bitalagi kaigala minana biguguvavila.

10 Ka, inami makawala tamtala waini
eivalaisi opapala kaduyotala waya.

Paila sopi saina bidubadu,

waini matamna kuyowala deli kaiuwala
ikalisau sainela.

11 Sisila saina sisipapeula.

Ibwainaki bitayouduloki gweguya si
kaitukwa.

Waini matamna saina tamwonaku eiskusina ibodi
wala bila isakaila lowalowa.

Tomota igisaisi saina tamwonaku deli kuy-
owala ikalisau sainela.

12 Mitaga mina gibuluwa iyosisi ibisabwaisi
matamna e ilavaisi ila opwaipwaia.

Yagila bomatu iyuvisi wala kaiuwala imatutilasi
e sisila isiliuwoli wala iwokuva.

Masisina imatutilasi e kova igabu.

13 Baisa tuta bogwa leivalaisi matamna
oviloupakala

ovalu mapilana saina lubulabu gala sopi.

14 E tonenala matamna kova igabu.

Kova ivakakovi wala sisila deli kaiuwala,
 gala ibodi biyoudulokaisi tuvaila gweguya si
 kaitukwa.
 Wosi mapilana wosila kavinavina. Sivavila goli
 biuwosaisi wala.

20

Guyau nanola e tomota si kosomapu

¹ Olopolo taitu kwailima kwaiyuwela tubukona nalimala oyamla kweluwotalela kala kaduwonaku lakasisuaisi okatupipi. Mimirisi tokugwala Isireli imakaiagusi bikatupoiyaigusi paila Guyau nanola. Matausina imaisi isilaisi omatagu. ² Oluvi Guyau ilivala baisa yeigu kawala, ³ “Mwa, yoku tau, kulivala baisa tokugwa matausina, kuluki kawam, Guyau Yaubada eilivala baisa makawala. Yokomi lokumaisi bukukwatupoisi avaka nanogu ke? Ka, ulo biga baisa biga mokwita, paila yeigu Yaubada Tomomova. Ka, gala wala batugwalaimi paila bukunigadaisi avai vavagi. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.

⁴ “Yoku tau, ki, bogwa lokukwatubaiasa paila bukukwamogi matausina, kadai? Bwaina wala, kuvagi makawala. Kwatululuti matausina avaka tubusia leiuvagaisi vavagi makwaisina kabommosila. ⁵ Kuluki matausina avaka alilivali. Avai tuta lanagi Isireli, abiga katotila baisa matausina. Yeigu ayomitalaigu mapilana Itipita e aluki matausina, kawagu, yeigu goli Guyau mi Yaubada. ⁶ E wa tuta matutona abiga katotila bavisunupulovi matausina metoya Itipita e bavakadi balau valu mapilana lanagi paila

matausina, mapilana pwaipwaijala saina biluku-malala, mapilana valu pilamanabwaita ikalisau valu komwaidona.

⁷ E aluki matausina bilavaisi tokolu minasina kabokakayuwa namb-wailisi goli, e taga biyogwalaisi titoulesi metoya minasina mina Itipita si yaubada nasisasopa, paila uula yeigu agumwaguta goli Guyau si Yaubada.

⁸ Mitaga matausina ikoulovaigusi e gala magisi binakaigalaigusi. Matausina gala ilavaisi si tokolu minasina kabokakayuwa kaina ipakaisi minasina Itipita yaubadela. Yeigu bogwa lakatubaiasa paila bayomitali ulo gibuluwa tigininila bilumkolaisi mapilana Itipita.

⁹ Mitaga gala wala avagi, kaina mawolila baisa e matausina gala wala itemmalaigusi, paila kidamwa bavagi makawala, baisa bivigaki tomota bipakaisi agu taimamila. Paila omitasi wala tomota matausina deli eisigolaisi yeigu lakamituli baisa mina Isireli yeigu bavisunupulovi matausina metoya Itipita.

¹⁰ “E mapaila yeigu avisunupulovi matausina mapilana Itipita alau oviloupakala.

¹¹ E asaiki matausina ulo karaiwaga makwaisina e avituloki komwaidona ulo karaiwaga, makwaina kaboyomova baisa availa availa bik-abikuwoli.

¹² Yeigu avigaki bikikilaisi yam Sabate makwaina kabotuvitusila ma kakikitasi oluwalaimasi, e biyoluluwai matausina kidamwa yeigu Guyau lakabomi matausina.

¹³ Mitaga olumoulela viloupakala goli matausina iwakolaigusi. Ikodidaimisi ulo karaiwaga deli

ikoulovaisi karaiwaga makwaisina, e makwaisina wala bimai kasi katumova availa availa ikabikuwolaisi makwaisina. Ka komwaidosi matausina mokwitatoula wala iyogwalaisi Sabate. Yeigu bogwa lakatubaiasa paila bayomitali ulu gibuluwa tigininila bilumkolaisi matausina olumoulela viloupakala paila bakatoudoum matausina. ¹⁴ Mitaga yeigu gala avagi makawala, kaina mawolila baisa e matausina gala wala itemmalaignusi oluwalaisi boda ituwoli ituwoli, matausina bogwa eivitokaisi tolosila yeigu lavisunupulovi mina Isireli mapilana Itipita. ¹⁵ Mapaila yeigu bogwa lalivala biga katotila mapilana oviloupakala mwada gala wala bamai matausina ovalu makwaina yeigu bogwa lasaiki matausina, mapilana goli pwaipwaiala saina bilukumalala, e deli pilamatabwaila ikalisau valu komwaidona. ¹⁶ Ka, yeigu alivala biga katotila paila uula matausina bogwa eikoulovaisi ulu karaiwaga e ikodidaimisi makwaisina, deli iyogwalaisi Sabate. Matausina saina iyebwailisi kasi tapwaroru minasina si tokolu.

¹⁷ “Mitaga oluvi anokapisi matausina. Yeigu ananamsa gala bakatumati matausina oviloupakala. ¹⁸ Kaimapula yeigu akatululuti matausina tubovau oluwalaisi. Kawagu, gala bukukwabikuwolaisi karaiwaga makwaisina tubumia si karaiwaga eibubulaisi. Gala bukubokulaisi kasi gulogula kaina bukuyogwalaimi titoulemi metoya si tokolu minasina. ¹⁹ Yeigu wala Guyau mi Yaubada.

Ibodi bukukwabikuwolaisi ulo karaiwaga deli bukuvagaisi avaka avaka balukwaimi. ²⁰ Bukuvigakaisi Sabate yam kwebumaboma bivigaki kabotuvitusila kabutu leitavagaisi e biyoluluwaiyaimi bukunikolaisi yeigu wala Guyau mi Yaubada.

²¹ “Mitaga tubwa matubona tuvaila ikoulo-vaigusi. Matausina ikodidaimisi ulo karaiwaga e gala ikabikuwolaisi avaka laluki matausina, makwaisina goli bimai kasi katumova availa availa bikabikuwolaisi. Matausina iyogwalaisi yam Sabate. Yeigu bogwa lakatubaiasa paila bay-omitali ulo gibuluwa tigininila bilumkolaisi, deli bakatumati matausina oviloupakala. ²² Mitaga yeigu gala avagi makawala, kaina baisa mawo-lila matausina gala itemmalagusi, e oluwalaisi boda ituwoli ituwoli matausina bogwa leigisaisi lavisunupulovi mina Isireli metoya Itipita. ²³ Mapaila yeigu lalivilivau biga katotila kidamwa babutugigai matausina bilosi ambaisa ambaisa ovalu watanawa. ²⁴ Lavagi makawala paila uula matausina e ikoulovaisi ulo karaiwaga ikodidaimisi makwaisina, deli iyogwalaisi yam Sabate, deli itemmalaisi tokolu minasina wala tubusia omitibogwa leiwotitalaisi.

²⁵ “Oluvi asaiki matausina karaiwaga makwaisina gala kweminabwaita deli laluki bivagaisi avaka gala bikoli si momova. ²⁶ Atugwali matausina biyogwalaisi tatousi metoya osi semakavi titoulesi paila atugwali matausina si kuluta tauwau bigibukwaisi lula. Baisa bivigaki

kasi mipuki e bivituloki kidamwa yeigu wala Guyau.

²⁷ “Mapaila yoku tau, kuluki mina Isireli avaka yeigu Guyau Yaubada lalivala baisa matausina. Baisa kadatala keda tuvaila tubusia eibigigagaigusi metoya osi kowolova. ²⁸ Yeigu lamai matausina ovalu mapilana lakatotila basaike matausina. Avai tuta igisaisi koya kasi kwewonaku deli kai saina semitamata, matausina igabusi lula baisa makwaisina koya deli makaisina kai. Matausina iyogibuluwai-gusi metoya lula baisa leigabwaisi deli waini leimayaisi paila si semakavi. ²⁹ E akatupoi matausina kawagu, ‘Avai kabosisu makwaisina walakaiwa lokulilokaiasi ke?’ Mauula omiti-bogwa leima lagaila makatuposina leiddokaisi yagasi ‘Kabosisu Walakaiwa’. ³⁰ E baisa tuta kuluki mina Isireli avaka yeigu Guyau Yaubada lalivala kawagu, ‘Avaka uula bukuyomitulaisi mitugaga makwaisina wala tubumia leiuvagaisi e bukutemmalaisi wala minasina si tokolu ke? ³¹ Makawala goli leima lagaila yokomi kusisakaisi bobwailila makwaisina wala e kuyog-walaimi titoulemi metoya tokolu minasina wala, paila litumia kugibukwaisi lula baisa minasina. E yokomi mina Isireli kukwaliaisi wala kum-makaiagusi kukwatupoisi avaka nanogu kadai? Ka, ulo biga baisa biga mokwita, paila yeigu Guyau Yaubada, yeigu goli Yaubada Tomomova. Yeigu gala batugwalaimi bukunigadaigusi avai vavagi. ³² Yokomi bogwa kuvitobwaisi ninami mwada bukuvigakaimi makawala boda ituwoli ituwoli, makawala tomota matausina eisisuaisi

ituwoli valu e ititaimamilasi baisa kai deli dakuna. Mitaga yokomi gala wala avai tuta bukuvagaisi makawala.'

Yaubada la mipuki deli la ninabwaila

³³ "Ulo biga baisa biga mokwita, paila yeigu Guyau Yaubada, mayeigula Yaubada Tomomova. Lakatululuwaiyaimi metoya ogu gibuluwa yeigu baguyoiyaimi metoya ogu peuligaga. ³⁴ Yeigu bayomitali ulo peula deli ulo gibuluwa baisa yokomi avai tuta bakougugulaimi e bakaimilivauwaimi metoya valu mapilasina komwaidona lokubutugeyaisi lokulosi. ³⁵ Yeigu bamaiyaimi oviloupakala oluwalaisi boda ituwoli ituwoli, e baisa goli matagu mitami bakamogaimi. ³⁶ Baisa tuta bakamogaimi makawala wala lakamogi tubumia omitibogwa Sinai oviloupakala." Guyau bogwa leilivala.

³⁷ "Yeigu bakaraiwogaimi peula e bavigakaimi bukukwabikuwolaisi ulo kabutu. ³⁸ Yeigu bakogali matausina availa availa tokowolova deli mina mitugaga matausina deli lokusigolaisi. Yeigu bakogali matausina metoya ovalu mapilasina tuta baisa leisisuaisi, e gala wala batugwali bikaimilavausi mapilasina viluwela Isireli. E oluvi bukunikolaigusi yeigu goli Guyau."

³⁹ E Guyau Yaubada ilivala kawala, "Ka baisa tuta komwaidomi mina Isireli, kuvagaisi wala avaka ititaki ninami titoulemi! Kuwaisi wala kuwotitalaisi minasina mi tokolu! Mitaga bogwa lalukwebogwaimi avai tuta wala bukuvigimkulovaisi avaka ninami oluvi yokomi bukukwabikuwolaigusi e gala tuvaila bukuyopigigataisi ya-

gagu igibumaboma metoya mi semakavi baisa minasina mi tokolu. ⁴⁰ E olumoulela valu makwaina odabala ulo koya kwebumaboma, makwaina Isireli koyala kwewonaku yokomi komwaidomi tomotala Isireli bukutapwarorusi baisa yeigu. E yeigu bimwamwasila nanogu baisa yokomi e ulo nakusi yokomi bukumi-akaigusi mi lula, mi semakavi kwematabwaila, deli mi bobwailila kwebumaboma. ⁴¹ Avai tuta bavisunupuloiyaimi metoya mapilasina valu ambaisa yeigu bogwa labutugigaiyaimi lokubutugeyaisi lokulosi e bavayoulimi bamayaimi gutotala, yeigu bakabwaili mi lula kwegibugabu, e boda ituwoli ituwoli binikolaisi yeigu tobumaboma. ⁴² Avai tuta bakaimilivauwaimi bamaiyaimi mapilana Isireli, e valu mapilana bogwa lakatotila basaiki tubumia omitibogwa, e bukunikolaisi yeigu goli Guyau. ⁴³ Oluvi bukuluwaisi komwaidona vavagi saina kabomosila lokuuvagaisi deli ammakawala lokuyogwalaimi titoulemi. E bogwa bukuvigakaimi titoulemi kabokakayuwa paila uula mitugaga komwaidona bogwa lokuvagaisi. ⁴⁴ Avai tuta bavitakaula bakoli agu taimamaila, yokomi mina Isireli bukunikolaisi yeigu Guyau, paila uula gala amipukwaimi makawala avaka bibodi mapula mi kidakeda doudoga deli mi sula gagawokuva.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

Kova opilibolimila

⁴⁵ E Guyau ilukwaigu kawala, ⁴⁶ “Mwa yoku tau, kulavi matam bila opilibolimila. Kukwabau m biga bila opilibolimila e kuvitoubobuta

bila oulakala opilibolimila. ⁴⁷ Kuluki makwaina ulaka opilibolimila bilagi avaka Guyau Yaubada eililivala, kawala, 'Ka, kugisi yeigu bogwa bavakati kovatala kova, e makovana bigibuwoli komwaidona olumoulem kaigigeyata deli kaiminumeni. Gala avai vavagi ibodi bikimati makovana. Makovana bikata bivituoula opilibolimila bila opiliyavata e tomota komwaidona bilumkolaisi tigininila makovana. ⁴⁸ E komwaidosi wala bigisaisi yeigu Guyau lavakata makovana e gala wala availa ibodi bikimati.' "

⁴⁹ Mitaga yeigu akawakaula kawagu, "Guyau Yaubada gala bukukwaraiwogi bavagi makawala! Ka, tomota komwaidona itakulukulusi mwada tuta komwaidona yeigu abigatona wa bigavisaiki wala."

21

Guyau la kema

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² "Mwa, yoku tau, kukwagai baisa Yerusalem. Kukwagai ovalu makatuposina tomota leivigakaisi si kabotapwaroru. Kukwatululuti Isireli pilamwaidona avaka ³ yeigu Guyau lalilivala kawagu, 'Ka, yeigu kami tilaula. Yeigu bakatuvigili ulo kema e batamataimi komwaidomi, tobubwaila deli tomitugaga makawala wala. ⁴ Yeigu bakau ulo kema e batamituwolaimi, opilibolimila bila opiliyavata. ⁵ E komwaidona tomota binikolaisi kidamwa yeigu Guyau, bogwa bakatuvigili ulo kema e gala ibodi bakaimilivau okabala.?"

⁶ “Mwa, yoku tau, kukwayagigila makawala nanom eimama e gala isim m pikwaku. Kukwayagigila deli m ninamwau ambaisa tomota komwaidona ibodi bigisaimsi. ⁷ Kidamwa bikatupoiyaimsi avaka uula kukwayagigila, kuluki matausina uula valu bulogala mwau makateki bikaloubusi. Avai tuta bikaloubusi, oninasi bivakasau wala kokola, yumasi bimatasi bidagugusi bikanekukwasi, si tuvaluwa bikitumouwaisi deli kwaitutusi bititatuvasi. Ka, tuta bogwa leima, e bogwa wala tasigolaisi.” Ka, Guyau Yaubada bogwa leilivala.

⁸ E Guyau ilukwaigu kawala, ⁹ “Mwa, yoku tau, kuvitoubobuta. Kuluki tomota avaka yeigu Guyau alilivala, kawagu.

Ka, kema! Kema makavina bogwa leisimataisi deli leikeputumaisi.

¹⁰ Leisimataisi paila bitamata,
leikeputumaisi paila bivivila makawala kavikavila.

Gala wala isim uula mwamwasila
paila ulo tomota ikamogaisi komwaidona katuloluta deli mipuki.

¹¹ Kema makavina bogwa leikeputumaisi,
eikatubiasaisi paila bibuduma!

Leisimataisi deli leikeputumaisi
paila tokatumata bikabi makavina.

¹² Yoku tau, kuvalam kaigam biluuloweta;
kema makavina kasi kema ulo tomota deli komwaidosi tokugwala Isireli.

Matausina igau makateki bikatumataisi,
deli komwaidosi kesala ulo tomota goli.
Mwa, kuvia vitakom deli m nokubukubu!

13 Ka, baisa lawakoli wala ulo tomota,
 e kidamwa bipakaisi gala bininavilasi,
 e kabomwau komwaidona makwaisina
 bikaloubusisi baisa matausina.

14 “Ka, yoku tau, baisa tuta kuvitoubobuta
 kukwatupatu yamam, e kema makavina bitatai
 sivavila goli. Makemala makavina kabokatu-
 mata, kabovitukokola, deli kabobudubuduma.
 15 E ivigaki ulo tomota imata ninasi deli
 isilibeibeusi. Yeigu lavitukukoli si valu metoya
 kema makavina ivivivila makawala kavikavila
 e makateki goli bikatumata. 16 Ka, yoku kema
 kavikakata, kutavi kuwa om kwakata kutavila
 om kikiwama! E ambaisa wala bukutovilaki
 kutai wala. 17 Yeigu tuvaila wala bakatupatu
 yamagu, e ulo gibuluwa bogwa wala biwokuva.
 Yeigu goli Guyau bogwa lalivala.”

Guyoula Babilonia la kema

18 E Guyau ilukwaigu kawala, 19 “Mwa yoku
 tau. Kunagi keda kadayu makadasina paila guy-
 oula Babilonia bisuki bima deli la kema. Ka ka-
 dayu makadasina kadaulesi valu kwaitala wala.
 Kuvitau kaiyu kabotuvatusi ambaisa biuwovila
 makadasina keda. 20 Kadatala bivituloki guyau
 kedala bila Raba baisa mina Amoni si valu.
 E kadayuwela bila mapilana Yuda mavilouna
 Yerusalem kalila saina kwaipeula. 21 E guyoula
 Babilonia bitotu otalila makaina kabotuvatusi
 ambaisa keda eiuwovila. Mwada binikoli avai
 keda bilouya, e matauna biiyatu la kaiyala; e
 matauna bikatupoi minasina la tokolu, e tu-
 vaila bimitakavati katela mauna minana eivigaki
 lula. 22 Ka baisa tuta! Yamala kakata iyosi

kaiyala ivakasi 'Yerusalem'! Makaina ivituloki matauna bila ikatubiasi guguwala kaboyoula valu, la tokabilia bituwasi deli bileiyasi kabodadaimi kali opapala kalapisilela valu, bikelisi nobwala deli bivigaki kabokwala. ²³ Mina Yerusalem gala wala bidubumaisi baisa, paila uula si vasosu deli boda ituwoli ituwoli. Mitaga makwaina vitoubobuta mwada bikatululuwai matausina paila si sula deli bikatululuti igau tilaula bikatupipaisi. ²⁴ E bogwa makawala yeigu Guyau Yaubada alilivala. Tomota komwaidona igigisaisi mi mitugaga e inikolaisi vakaila kami pakula. Vavagi makwaisina avaka avaka kuvagaisi baisa ivituloki mi mitugaga. Kami kamwaga isisu wala e mapaila bakasalaim oyumasi kami tilaula.

²⁵ "Mwa, yoku guyoula Isireli, saina tomitugaga deli toyogwala wala yoku. M yam igau makateki bima, yam makwaina bukuboda kam mipuki kala vigimkovila. ²⁶ Mayeigula Guyau Yaubada bogwa lalivala. Bukuvilili kam kulu-paipi deli miyana kapikapi odabam. Gala wala avai vavagi bisisu makawala eisisu omitibogwa. Ka, matausina tonamakava ibodi bukulupi bimila gweguyasi. Matausina isim si karaiwaga ibodi bukuvabu watanawa. ²⁷ Kodadaimi, kodadaimi! Mokwita goli bakodidaimi valu. Mitaga gala bikaloubusi makawala tatoula bima matauna lanagi bimipuki valu. E avai tuta bima, bogwa wala basaiki matauna.

Kavitala kema deli mina Amoni

²⁸ "Mwa yoku tau, kuvitoubobuta. Kukwamituli avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala baisa

mina Amoni, matausina goli eikikagagaisi mina Isireli. Kuluki matausina kawam.

'Ka, kema makavina bogwa leikatubiasaisi paila bimitila.

Leikeputumaisi makavina paila bitamata, bivivila makawala kavikavila.

²⁹ Kilisala makwaisina lokugigisaisi kwesisasopa wala, e vitoubobuta makwaisina lokulivalaisi kweubuwabu wala. Yokomi mina dubakasala deli mina mitugaga. Mi yam bogwa eivakatitaikina, yamla kam mipuki kala vigimkovila. Kema makavina bibudumi kaiyami.

³⁰ " 'Kukwaimalaisi kema makavina bila okabala! Yeigu bamipukwaimi ovalu mapilana labubulaimi, mapilana goli leiunaimi. ³¹ Avai tuta bagibuluivagasi baisesa yokomi, yokomi bukulumkolaisi ulo gibuluwa, makawala kovasupa. E yeigu bakasalaimi oyumasi mina vakatutuki tomota matausina saina inikolaisi kala mdaduva kodadaimi. ³² E kova bivakamataimi, buyavimi bikota wala omi valu tatoumi, e kami luluwai gala wala tuvaila bisisu.' " E Guyau bogwa leilivala.

22

Yerusalem la mitugaga

¹ Guyau ilukwaigu kawala, ² "Yoku tau, ki bogwa lokukwatubaiasa paila bukuyakali valu mavilouna ivakasau tokatumata? Kulakasi bimigileu baisesa mavilouna komwaidona vavagi kabommosila avaka leiuvagi. ³ Kuluki mavilouna avaka yeigu, Guyau Yaubada, lalilivali.

M tuta bogwa leimaima paila uula yoku bogwa lokukwatumati saina bidubadu m tomota tatoum e kuyogwalaim titoulem metoya kutitapwaroru baisa minasina tokolu. ⁴ Yoku bogwa lokusula metoya katumata makwaisina lokuuvagi e kuyogwalaim titoulem metoya tokolu minasina lokuyouduli, mapaila m yam bogwa leimaima, e m tuta bogwa leiwokuva! Baisa uula latugwali boda ituwoli ituwoli leikikatudeuwaimisi deli valu komwaidona leiyosokanaimisi. ⁵ E valu mavilousina otalim deli mavilousina kaduwonaku leiyosokanaimisi paila uula m kwariwaga gala isim lutula. ⁶ Komwaidona Isireli tokugwala idubumaisi si peula titoulesi e mapaila matausina ikatumatasi. ⁷ E olumoulela valu mavilouna gala bitabani taitala bikamiabi veyala. Yoku kuuwabu wala togilagala e kulamidadi kwabuya deli weilova. ⁸ Yoku gala kutemali makatuposina katupobumaboma, deli gala kukikili yam Sabate. ⁹ Mimilisi m tomota isilipulaisi wala sesia bimweyeya bikatumataisi matausina. E mimilisi matausina ikamkomasi avaka si lula leisemakavaisi baisa minasina tokolu. Mimilisi tuvaila ikoma luposi si kalimwala. ¹⁰ E mimilisi matausina imisiaisi tumisia si kukova. Mimilisi ikomini-manaisi vivila minasina mwada bimisiaisi minasina otutala kasi tubukona buyavisi bititalagila. ¹¹ E mimilisi ikikailasisi, mimilisi imisiaisi yuwosia vivila, kaina lusitaia. ¹² Mimilisi m tomota ikikatumatasi paila magisi availa bimapu matausina. Mimilisi ikikaraiwogaisi

22:7 22.7 Sun 20.12; 22.21-22; Kak 5.16; 24.17
19.30; 26.2

22:8 22.8 Tol
22:10 22.10-11 Tol 18.7-20

sesia wala mina Isireli bisailasi odabala katumkulovala kasi wasi avaka leiwasaisi metoya baisesa matausina bivigaki bikauwaisi bidubadu si guguwa. Matausina bogwa eilumwelavaigusi.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

¹³ “Yeigu bakinunuma bakipatu m veilau deli m katumata. ¹⁴ Ki kudoki m nanamsa sitana m tuvaluwa isisu, kaina isim m peula ibodi bukukosomapu avai tuta bayokolaim? Ka, yeigu Guyau bogwa lalivala, e bavagi makawala avaka lalivali. ¹⁵ Yeigu babutugigai m tomota bilosi valu ituwoli deli boda ituwoli e bavigaki bakituli kala nanamsa m bubunela doudoga. ¹⁶ E bivigaki boda ituwoli ituwoli gala wala bikamiabaimsi, mitaga yokomi bukunikolaisi yeigu wala Guyau.”

Yaubada la kova kovala katumigileu

¹⁷ Guyau ilukwaigu kawala, ¹⁸ “Mwa, yoku tau, ka - mina Isireli wawawokuva wala paila yeigu. Matausina makawala wowala tanumnumta avaka kesa ikanam avai tuta bitakatumigileu siliba metoya wa kova. Ka, siliba saina mwau mapula, mitaga wawa ikanam, makwaisina tanumnumta yagasi siliba, kopa, aiyani deli ledi. ¹⁹ E mapaila yeigu Guyau Yaubada aluki matausina wawawokuva wala. Bogwa bamai matausina bikougugulasi mapilana Yerusalem, ²⁰ makawala dikunela siliba, kopa, aiyani deli ledi tasegolikaisi wa kova. Ulo gibuluwa deli agu leiya bivakasosu matausina makawala kova bivakasosu dakuna. ²¹ Mokwita goli bakouguguli bisisuaisi Yerusalem, e bavakanoti kova

osikowasi e bavakasosu matausina metoya ogu gibuluwa. ²² Matausina bivakasosu olumoulela Yerusalem makawala siliba bivakasosu wa kova, e oluvi binikolaisi bogwa bilumkolaisi la gibuluwa Guyau.”

Tokugwala Isireli si mitugaga

²³ Guyau ilukivauwaigu kawala, ²⁴ “Yoku tau, kuluki mina Isireli si valu kala bumaboma bogwa eitamwau mapaila yeigu bamipuki mapilana metoya ogu gibuluwa. ²⁵ Tokugwa matausina makawala laiyni biguguvavilasi avai tuta leikamataisi kasi mauna. Matausina ikatumataisi tomota, e ikikauwaisi si mani komwaidona deli si guguwa komwaidona, meliloki wala si katumata meliloki wala kwabuya. ²⁶ Tolula ikodidaimisi ulo karaiwaga e gala wala ikamiabaisi avai vavagi bomikikila. Matausina gala wala biniganagasi avaka bomikikila avaka gala. Matausina gala wala ivitulokisi avaka kala tuwoli vavagi migileu deli pupagatu, deli matausina itakainauwaisi yam Sabate. E uwala si kowolova tomotala Isireli gala wala itemmalaigusi.

²⁷ Kabokaraiwaga tokwaraiwogala makawala kaukwa nagigasisi eititagigaiyaisi kasi mauna minasina leikamataisi. Matausina ititakunasi si guguwa metoya osi katumata. ²⁸ E matausina tovitoubobuta ikatupwanaisi makwaisina mitugaga makawala matausina topaisewa bikumasi bwala tabodala pupwakauwokuva wala. Matausina igigisaisi kilisala kwesisasopa deli iuvitoubobutasi sopawokuva wala.

Matausina ivitokaisi ikaibigasi mwada baisa la biga Guyau Yaubada, mitaga yeigu Guyau gala wala alilivala baisa matausina. ²⁹ E matausina bidubadu si guguwa mina ubuwabu deli mina libulebu. Matausina ivakatutukwaisi tonamakava deli ilamidadaisi togilagala. ³⁰ Yeigu anainevi taitala ibodi matauna bikaliaii kalila valu, matauna ibodi bivakuloti makatuposina ambaisa kalila bogwa eitupaleku e bikoli mavilouna avai tuta ulo gibuluwa biviloubusi paila bakodidaimi mavilouna, mitaga gala gagabila babani availa. ³¹ Mapaila yeigu baligabu ulo gibuluwa baisa matausina, e makawala kovasupa bavakadoum matausina paila avaka bogwa leivagaisi.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

23

Nayu vivila sola bodala si mitugaga

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² “Yoku tau, omi- bogwa isisuaisi nayu vivila sola bodala. ³ Igau gugwadi minasina leisisuaisi Itipita, minasina ilumwelavaisi kapugula kidikedala e ivigakaisiga titoulesi nakalimwala wala. ⁴ Vilitomoya yagala Owola (minana kabotuvitusila Sameria), e vilagwadi yagala Owoliba (minana kabotuvitusila Yerusalem). Lavaiya nayu wala minasina ulo kukova, e kasitaiyu wala iunaisi litugwa. ⁵ Ilagoli Owola ulo kwava, mitaga bikikalimwala wala tuta tuta deli ivakasau wala ninalela kapugula baisa lubaila mina Asiria. ⁶ Matausina tokwabilia kasi karekwa migitinidesi wala kala vau dairarugu, tokaraiwogala valu deli kumatoula;

komwaidosi wala tubovau tomanabwaita e toсила wosa kasi tokugwa goli. ⁷ Minana bikalimwali wala biwokuva komwaidona matausina mina Asiria si kumatoula. E metoya ola kapugula ivakadi minana iyogwali titoulela metoya ititapwaroru baisa minasina si tokolu mina Asiria. ⁸ Minana isetuwoli wala la kalimwala makawala avaka leivigibogwi mapilana Itipita ambaisa e ilumwelaviga igau wala gala ikikapugula. Metoya igau otubovaula, tauwau imisiaisi minana, e ivigakaisi minana makawala natana nakalimwala. ⁹ Mapaila yeigu akasali minana ilokaia lubaila mina Asiria, matausina goli saina tombwailila. ¹⁰ Matausina ikatulikwaisi dabela minana nakimwadu, ilebwaisi litula tauwau deli vivila, e wa kema ikatumataisi minana, e vivila ambaisa ambaisa isilipulaisi minana paila kala mipuki.

¹¹ “Ilagoli Owoliba minana bodala igisaki matala avaka eikaloubusi, minana ivigaki kala kamwana e la kalimwala ikalisau nakalimwala si kedakeda deli goli tuwala Owola la kalimwala. ¹² Owoliba ivakasau wala ninalela kapugula baisa mina Asiria karaiwogala valu deli kumatoula, matausina tokabilia kasi karekwa migitinidesi wala yamatabwaila, matausina kumatoula, komwaidosi wala matausina tubovau tominibwaita deli tuvaila matausina toсила wosa kasi tokugwa. ¹³ Bogwa lagisi minana namwaidona wala nasula, e vilagwadi minana saina gagaveka ikalisau tuwala la kedakeda.

¹⁴⁻¹⁵ “Minana saina iyouloveka kalimwala sainela. Minana saina ikau nanola sainela kaikobusi tokugwala Babilonia leilaiyasi ota-

boda kala vau bweyani, palitula okuvilisi deli kapikapi odubasi. ¹⁶ Avai tuta eigisi matausina, minana bogwa wala iulititavi e iwitali biga ilokaia matausina ovalu Babilonia. ¹⁷ E mina Babilonia imaisi paila bimisiaisi minana. Matausina imokaiasi minana e iyogwalaisi minana tatoula wala minana iyomituli kabommosila sainela baisa matausina. ¹⁸ Minana iyomitali titoulela omilakatila e komwaidona to-mota inikolaisi minana nakalimwala wala. Yeigu lavagi kabommosila makwaina baisa minana makawala wala lavigaki tuwala. ¹⁹ Minana la kalimwala saina ikalisau minasina nakalimwala si kedakeda, minana eiuvagi eiluluwai igau wala otubovaula, avai tuta eikikalimwala mapilana Itipita. ²⁰ Metoya mapilana minana imisii lubaila matausina mina komlilipwa makawala ase deli wosa mbwailisi katumwakula.” ²¹ (Owoliba yoku magim bukuvigivau bubunela mitugaga makwaina lokuvagi omitibogwa mapilana Itipita goli, matutona tauwau leimmwasawaisi nunum e kulumwelaviga yoku igau gala kukukwapugula.)

Yaubada la yakala baisa ilagwadi

²² “Ka Owoliba baisa avaka yeigu Guyau Yaubada lalulukwaim. Yoku bogwa eisomitaki wowom matausina lubaimwa mitaga yeigu bavigaki matausina bigibuluwaimsi e bamai matausina bivaulaimsi bivapataimsi. ²³ Yeigu bamai komwaidosi mina Babilonia deli mina Kalidi, tauwau matausina metoya mapilasina Pekodi, Sowa, deli Kowa, deli goli komwaidosi mina Asiria. Bavayouli komwaidosi matausina

tubovau tominibwaita tokaraiwaga deli kumatoula, komwaidosi matausina kaidadala valu deli matausina kumatoula saina tovakaveka kala tosisila wosa. ²⁴ E metoya opiliyavata matausina bisugigaiyaimsi, bimaiyaisi budotala tokabilia budoveka deli si waga kaibibiu bikokeulasi guguwala kabilia. Matausina kasi kulupewa deli si vayoula bivaulaimsi bivapataimsi. E yeigu bakasalaim oyumasi matausina, e matausina biyakalaimsi metoya osi karaiwaga titoulesi. ²⁵ Batugwali matausina bivi-gakaimsi avaka ninasi osi gibuluwa, paila uula yeigu lagibuluwaim. Matausina bikapitunaisi kabulum, taigam, deli bikatumataisi litumwa. E mokwita wala matausina biyosisi litumwa tauwau deli vivila e mina mmomova wala bigabwaisi. ²⁶ E matausina bitakisaisi kam kwarekwa deli bikauwaisi kam kwatububula komwaidona. ²⁷ Yeigu basilibodi m kwalimwala deli m kwapugula omitibogwa lokuyomituli igau lokusisu mapilana Itipita leima lagaila. Yoku gala tuvaila bukugisi minasina tokolu kaina bukuninamsi tuvaila kala nanamsa Itipita.”

²⁸ Baisa makawala Guyau Yaubada ilivala kawala, “Yeigu bakasalaim oyumasi tomota matausina mina kukolom deli kudoki kabomosila sainela. ²⁹ E paila mina kukolosi yoku, matausina bikauwaisi vavagi komwaidona lokupaisau e biligaimwaimsigam nakimwadu yoku, e kuyomitaim makawala natala nakalimwala. M kwapugula deli m kwalimwala ³⁰ bogwa eiyomitulaisi kam pakula. Yoku saina nakalimwala baisa boda komwaidona e kuyogwalaim titoulem

deli minasina si tokolu. ³¹ Yoku kubokuli kaibakwaila tuwam, mapaila yeigu basakaim makwelana wala vigala kala mipuki minana e bukumom.”

³² E Guyau Yaubada ilivala kawala,
 “Yoku bukumom metoya tuwam okala viga;
 makwelana kwelaveka deli saina lopola.
 Tomota komwaidona biyosokanaimsi deli
 bikatudeuwaimsi;
 paila viga makwelana kwelakasewa.

³³ Makwelana bivigakaim bukuninamwau deli bukumommata,
 makwelana vigala kokola deli kodadaimi,
 makwelana tuwam Sameria kala viga.

³⁴ Yoku bukumom e bukukwatukopwi wala,
 kukwatuvi makwelana
 e metoya sinisenila kutaguligweili vitakom.
 Ka, yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

³⁵ Baisa makawala Guyau Yaubada eililivala,
 “Kulumwelavaigu e kutotubulokaigu, e mapaila yoku bukubani kam mmayuyu paila m kwa-pugula deli m kwalimwala.”

Guyau iyakali vivila minasina kasitaiyu

³⁶ E Guyau ilukwaigu kawala, “Yoku tau, ki bogwa kukwatubaiasa paila bukuyakali Owola sola Owoliba ke? Kukwamitilaki minasina paila vavagi makwaisina kabommosila bogwa leivagaisi. ³⁷ Minasina bogwa eikailasisi deli eikatumatasi, ikailasisi deli tokolu e ikatumataisi litugwa leiunaisi. Litugwa goli igibukwaisi magudisina lula baisa si tokolu. ³⁸ E gala goli makwaisina wala leivagaisi mitaga minasina

iyogwalaisi ulo Bwala Kwebumaboma e iko-
didaimisi karaiwogala Sabate lasaili. ³⁹ Yam
makwaina wala leikatumataisi litugwa eigibuk-
waisi lula baisa tokolu minasina imaisi ogu
Bwala Kwebumaboma e iyogwalaisi makwaina!

⁴⁰ “Tuta tuta minasina iwitalaisi wala
touwata bilolosi ivakolaisi tauwau metoya
valu saina kaduwonaku e tauwau matausina
ikabikuwolaisi minasina. Minasina sola bodala
bikakayasi e kasi katubaiasa biligalaguva
biligakosa. ⁴¹ Minasina bisilaisi okabasi
bwaina e omitasi bitotu kwaitala tebeli
odabala iyoulumasi vavagi bwaina, lula maiina
simasimina deli olibe bulamila omitibogwa
lasaiki minasina. ⁴² Budotala tomota luluwasi
leimaisi, e mabudona tauwau leimaisi metoya
oviloupakala. E matausina ivisikomasi minasina
vivila kasi kwasi oyumasi deli kasi kulupaipi
kwemmatabwaila odubasi. ⁴³ E alilivala
titoulegu kawagu, matausina leivigakaisi
minasina makawala natana nakalimwala
minana bogwa wala eitaki nanola bubunela
kailasi wala. ⁴⁴ Matausina bisaiyaisi wala kaikesi
baisa minasina nakalimwala. E ikaimilavausi
baisa Owola sola Owoliba, minasina goli
nammitugaga. ⁴⁵ Matausina mina bubwaila
bikikamogaisi minasina mina kakailasi deli
mina katumata, paila uula matausina ikikailasisi
deli yumasi bogwa eikipwasa buyavi.”

⁴⁶ Baisa makawala Guyau Yaubada ililivala
kawala, “Kumaiyaisi budotala boda biyokuko-
laisi deli bilebwaisi minasina si guguwa. ⁴⁷ Ibodi
boda mabudona bikabidikunaisi minasina deli
bitagigaiyaisi minasina metoya osi kema, bika-

tumataisi litusia, deli bigabwaisi si bwala. ⁴⁸ E olopola valu mapilana pilamwaidona yeigu bogwa bakatubodi bubunela gaga, e baisa bivi-gaki kasi katuloluta komwaidosi vivila gala tuvaila bikailasisi makawala leiuvagaisi kasitaiyu. ⁴⁹ E yokomi kamitaiyu som bodam - yeigu bamipukwaimi paila mi bubunela gaga deli mi mitugaga metoya lokutitapwarorusi baisa minasina tokolu. E bukunikolaisi yeigu goli Guyau Yaubada.”

24

Kulia kwelapweya

¹ Olopola kwailima kwaivasila taitu tubukonela naluwotala oyamla kweluwotalela igau lakasisuaisi okatupipi e tuta matutona Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa yoku tau, ka yam lagaila kugini wa buki yamla, paila yam makwaina guyoula Babilonia iuvitouli biyouli Yerusalem. ³ Ka kuluki ulo tomota mina kowolova kabovisaiki makwaina avaka yeigu, Guyau Yaubada lavagi paila matausina.

Kuvitauwaisi kulia wa kova
e kutavilaisi sopi bikasewa.

⁴ E kukwedidagaisi makabilasina vilionawokuva wala - yamana deli kaikena -
kuvakasauwaisi makwelana totuwana komwaidona kukwedidagaisi wala deli silimku.

⁵ Sipi minana nakaitubwa bukuvakapulaisi,
kuvigadaisi kova osibula kulia.

E bisulu sopi bigibwabula;

e bisulu totuwana makaisina deli viliona.”

⁶ Baisa avaka Guyau Yaubada ililivala. “E valu mavilouna viluwela katumata bogwa wala bidoumsi! Mavilouna makawala kwelatala kulia kwelapweya gala kwaitala tuta iwinisauwaisi. Viliona komwaidona biyayaiasi wala biwokuva gala kuwotala bisisu olumoulela makwelana.

⁷ Katumata isisu olumoulela valu mavilouna, mitaga buyavi gala bikota opwaipwaia, taga tubumyou bikuboli; mitaga bikota odakuna. ⁸ Ka yeigula lasaili buyavi baisa, omilakatila wala gala okatupwana, baisa bibisimwali ulo gibuluwa bakeula lugwa.”

⁹ Baisa makawala Guyau Yaubada ililivala kawala, “Valu mavilouna viluwela katumata bogwa bidadaimi! Yeigu titoulegu bawoti kai.

¹⁰ Kumaiyaisi tuvaila kai bidubadu! Kuyuvaisi kova! Kusulaisi viliona! Kusulaisi lubwau bimada! Kugabwaisi totuwana komwaidona!

¹¹ Baisa tuta kusailasi kulia makwelana eibubulokaisi tanumnumta kwelawokuva wala odabala pwakova e bigabu bikapakau. E kulia makwelana bimigileuvau tuvaila avai tuta kala pweya bigabu biwokuva,

¹² ilagoli komwaidona kala pweya gala bitamwau metoya wa kova.

¹³ Yerusalem, m bubunela gaga lokuuvagi bogwa eiyogwalaim. Ilagoli yeigu avigikoni bakatumigileuwaim, mitaga m pupagatu isisu wala. Yoku gala bukumigileu tuvaila tatoula wala bogwa bukulumkoli mokwita komwaidona kala peula ulo gibuluwa. ¹⁴ Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala. Tuta bogwa leima paila yeigu bavagi avaka nanogu. Yeigu gala balumwelavi

m mitugaga kaina bayomitali ulo nokapisi kaina bamitukwayaim. Yoku bukuboda mipuki paila avaka bogwa lokuvagi.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

Tovitoubobuta la kwava ikaliga

¹⁵ E Guyau ilukwaigu kawala, ¹⁶ “Yoku tau, ka, kwaitala wala bawaki e tomota minana saina nambwailim sainela bakau balau. Yoku gala ibodi bukutakulukulu bukuvalem, kaina kaitala mitilagam bibusi. ¹⁷ Gala availa bilagi m nobusobosa. Kulum gala bukuviliu kaina bukuvilili kapolela kaikem kaikilawokuva wala bukuliloula mwada kabutuvitusila kuninamwau. Gala bukukwapoli migim kaina bukukwawailuwa.”

¹⁸ Yam makwaina kaukwau yeigu akakaiyaku deli tomota. E koyavila ulo kwava ikaliga e eiyam abokuli wala makawala avaka Guyau eilukwaigu bavagi. ¹⁹ Tomota ikatupoiyaigusi kawasi, “Avaka uula kuvagi makawala?”

²⁰ E yeigu aluki matausina kawagu, “Guyau ibigitonigu e ilukwaigu ²¹ balukwaimi yokomi mina Isireli biga mabigasina. Yokomi kukwamnomwanasi paila la peula Bwala Kwebumaboma. Yokomi kuyebwailisi bukugigisaisi makwaina deli bukulokaisi, mitaga Guyau igau biyogwali makwaina. E komwaidona litumia gudikikekita matausina eikesasi isisuaisi Yerusalem bikatumataisi okabilia. ²² E yokomi bukuvagaisi makawala avaka yeigu bogwa lavagi. Yokomi gala bukukwapolaisi migimi bukukwawailuwasi. ²³ Gala bukuviliwaisi kulumi kaina bukuliloulasi kaikemi gala isim

kapolela, bukuninamwausi kaina bukuvalamsi. Yokomi bititasi uwomi paila uula kumitugagasi e bukukwayagigilasi wala taitala baisa taitala. ²⁴ Wa tuta matutona yeigu bavagi mi kabogigisa, e yokomi bukuvagaisi komwaidona avaka yeigu bogwa lavagi. E Guyau eilivala avai tuta bivi-toulai makawala, yokomi bukunikolaisi matauna Guyau Yaubada.”

²⁵ E Guyau ikaibiga kawala, “Mwa yoku tau, baisa tuta yeigu bakodidaimi metoya baisa matausina Bwala Kwebumaboma makwaina kwaipeula eivigaki si kabokamnomwana deli si mwasawa, makwaina goli iyebwailisi bigigisaisi deli bililokaiasi. E tuvaila yeigu bakau balau litusia tauwau deli vivila. ²⁶ Wa yam makwaina yeigu bavagi makawala, taitala tau leisakauligili katudoum makwaina bima bilukwaim avaka eikaloubusi. ²⁷ E oyamla makwaina wala yeigu bakaimilivau m bigatona kala peula avaka lokukitumou, e yoku bukubigatona deli matauna. Metoya makawala yoku bukuvigakaim titoulem si kabogigisa tomota, e matausina binikolaisi yeigu wala Guyau.”

25

Vitoubobuta paila Amoni kala kamwaga

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa yoku tau, kukwagai biga baisa viloumwaidona Amoni. ³ E kuluki matausina binakaigalaisi avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala. Yokomi

komwaidomi deli mi mwasawa avai tuta lokugisaisi ulu Bwala Kwebumaboma bogwa lokuyogwalaisi, deli mi mwasawa avai tuta lokugisaisi viluwela Isireli bogwa eivilouwokuva, deli mi mwasawa avai tuta lokugisaisi tomotala Yuda eiloulabasi okatupipi. ⁴ Paila uula eivigaki kala mwamwasila ninami, yeigu batugwali dalesi mavilousina metoya mapilana opilobomatu, bimaisi biyoulimi. Matausina bibudaisi si kabeikau omi valu bimilivalusi baisa. E bikamsi kami kawailuwa e bimomwaisi kami sopi baisa mwada paila titoulemi. ⁵ Yeigu bavigaki viluwela Raba bivagi si valu kameli, deli viloumwaidona viluwela Amoni bivigakaisi si valu sipi, mapaila yokomi bukunikolaisi yeigu goli Guyau.

⁶ “Baisa avaka Guyau Yaubada ililivala. Yokomi lokukwatupatusi yumami deli kuyuweिताulasi paila mi mwasawa. Yokomi bogwa kukwaluwouwaisi valu Isireli. ⁷ Bogwa lokuvagaisi makawala e mauula yeigu bakasalaimi oyumasi boda ituwoli ituwoli matausina bilebwaimi e bikwaiyaisi mi guguwa. Yeigu bakodidaimi mi boda bitamwauvagasi wala, e gala tuvaila bitanikoli yokomi budotala boda budoveka kaina bitoemwa kwaitala mi valu tatoumi. E oluvi bukunikolaisi yeigu goli Guyau.”

Vitoubobuta paila Mowabi kala kamwaga

⁸ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Paila Mowabi eilivala mwada Yuda makawala boda ituwoli ituwoli, ⁹ yeigu batugwali valu

mavilousina mwada eivabodaisi kaligeila Mowabi bikatudidaimisi, deli goli mavilousina viloumatabwaila - Beti Yesimoti, Beali Meoni, deli Kiriataim. ¹⁰ Yeigu batagwala dala madalasina oviloupakala mapilana opilibomatu biyoulisi Mowabi, deli goli Amoni, e Mowabi gala tuvaila bitadoki kwaitala boda. ¹¹ Yeigu bamipuki mina Mowabi, e matausina binikolaisi yeigu goli Guyau.”

Vitoubobuta paila Edom kala kamwaga

¹² Guyau Yaubada ilivala kawala, “Tomotala Edom ikeulasi kasi lugwa baisa mina Yuda vakatutuki saina vakaigaga, e lugwa makwaina iyomitati mina Edom si sula kwekanuvagasi.

¹³ Baisa tuta bogwa lakabau bamipuki Edom e bakatumati tomotala deli maunela komwaidona. Yeigu bavigaki mavilouna viloupakala, bivitou-ula valu Temani bila ovalu Dedani, e tomotasi bikatumataisi okabilia. ¹⁴ Ulo tomota mina Isireli bikeulasi agu lugwa baisa mina Edom e bivi-gakaisi mina Edom bilumkolaisi tigininila ulo gibuluwa. E matausina bikatetasi ammakawala bakau kaimapu.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

Vitoubobuta paila Pilisitia kala kamwaga

¹⁵ Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Mina Pilisitia ikeulasi kasi lugwa saina vakatutuki vakaigaga baisa matausina si tilaula Pilisitia e leikatumataisi matausina metoya okasi leiya.

25:12 25.12-14 Ais 34.5-17; 63.1-6; Yer 49.7-22; Isi 35.1-15; Emo 1.11-12; Obe 1-14; Mal 1.2-5

¹⁶ Baisa uula lakabau baisa yokomi, yeigu bakabilii mina Pilisitia e bakatudoum matausina. Yeigu bamtuli komwaidona matausina kesala eisisuaisi oviluwela Pilisitia. ¹⁷ Yeigu bamipuki matausina mwaugaga deli bayovigasi wala kokeula lugwa baisa matausina. Matausina bilumkolaisi ulo gibuluwa. E binikolaigusi yeigu goli Guyau.”

26

Vitoubobuta paila Taia kala kamwaga

¹ Olopolo kweluwotala kwaitala taitu tubukona kala vitouula yamla kwematala igau lakasisuaisi okatupipi, e tuta matutona Guyau eilukwaigu kawala, ² “Mwa yoku tau, ka baisa makawala avaka tomotala valu Taia si yousokana. Matausina igougovasi kawasi, ‘Wo Yerusalem bogwa eikatupilakwaisi! Togigimwala si peula bogwa eitamwau wala. E gala tuvaila biyovitavata deli yakidasi!’

³ “Ka baisa avaka yeigu Guyau Yaubada alilivala kawagu. Ka, valu Taia, yeigu goli kam tilaula. Yeigu bamai bidubadu boda ituwoli ituwoli bikabiliaimsi, e matausina bimaisi makawala kaisai bikawoula obolita. ⁴ Matausina bikodidaimisi kalim deli bikatupilakwaisi bolem kwaiwonaku. Oluvi yeigu batanevi batakopwi komwaidona tubumyou biwokuva e bisisugwa dakunawokuva wala. ⁵ Dakuna makwaina olumoulela bolita, e topwapoula bivigakaisi si wota

25:15 25.15-17 Ais 14.29-31; Yer 47.1-7; Yoe 3.4-8; Emo 1.6-8; Sep 2.4-7; Sek 9.5-7 **26:1** 26.1—28.19 Ais 23.1-18; Yoe 3.4-8; Emo 1.9-10; Sek 9.1-4; Md 11.21-22; Lk 10.13-14

kaitavakayela odabala dakuna makwaina. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala. E boda ituwoli ituwoli bikwaiyaisi valu Taia, ⁶ deli si kema bintulaisi komwaidona tomotala mavilousina Taia viloutuboulola. Oluvi valu Taia binikoli yeigu wala Guyau.”

⁷ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Yeigu bamai giyouveka odubasi gweguya komwaidona - matauna guyau Nebukadinesa guyoula Babilonia - paila bikabilii Taia. Matauna bima metoya opiliyavata deli la tokabilia budoveka, la wosa bidubadu, la waga kaibibiu deli matausina tokabilia wa wosa. ⁸ E mavilousina Taia viloutuboulola tomotala bikatumataisi okabilia. E tilaula bikelaisi nobwala, bikogugulaisi pwaipwaia bivigaki kabokwala, e deli si vayoula matausina bipilikaisi kali bitavinaisi valu bitapataisi. ⁹ Matausina bivakubalaisi kalila mi valu metoya si guguwa kabilia e bikatudidaimisi mi bwala kwaiwonaku metoya koroba tanumnumta. ¹⁰ E minasina wosa eikosouwaisi tubumyou bikubolaimi. E wosa minasina eibibiusi waga kaibibiu ikokeula guguwala kabilia deli makaisina eisilasi tokabilia, butusi biyagi kami kali tuta matutona matausina bisuvisi okalapisilela valu viloudidadaimi. ¹¹ Si tokabilia komwaidosi bisugigaiyaisi valu bikikatutumataisi m tomota metoya osi kema. Bwala kokolela kaivakaveka bivakubalaisi bila opwaipwaia. ¹² Kam tilaula bikoukeulasi wala avaka magisi si guguwa metoya m veiguwa deli makwaisina m guguwa kabogigimwala. Bivakubalaisi kalim deli bikatupilakwaisi bwala

makwaisina saina kweminabwaita. Matausina bikauwaisi dakuna, kai, deli komwaidona msom-sela valu bilavaisi bila obolita. ¹³ Gala tuvaila bukuusiwosisi deli bukuyuyuvisi loloni bukuwawaisi gita. ¹⁴ Kesa bitotu kwaitala wala dakuna makwaina topoula bivigakaisi kaitavakayela si wota. Valu mavilouna gala wala avai tuta bikaliivauwaisi. Yeigu Guyau bogwa lalivala.”

¹⁵ Guyau Yaubada bilivala baisa makawala baisa mapilana Taia, kawala, “Avai tuta bogwa biyoulimsi, tomota matausina eisipitalaisi lumata bibulukukoli osi weya matausina leikatumataisi. ¹⁶ Komwaidona mavilousina valu tomotala luguta si gweguya bisibusisi metoya osi takaikaia. Matausina bivililaisi biligaimwaisi kasi kakapula deli kasi karekwa yaginigini e bisisuaisi watanawa deli si tatuva. Matausina saina bikokoluvagasisi metoya om mipuki e gala wala ibodi bitau uwosi. ¹⁷ Matausina biwosisi wosi mapilana bivigaki kaivalam paila yoku. Woo viloukabalaki bogwa eidadaimi!

Wogala makaisina bogwa eitamwaisi obolita.

E tomotala valu mapilana omitibogwa ikarai-wogaisi bolita deli iyokukolaisi komwaidona matausina eisipitalaisi lumata.

¹⁸ E, oyamla makwaina valu makwaina leikapusi, simla komwaidona masimlosina bibulukukoli, e tomota itutu ninasi paila katudoum makwaina saina vakaigaga.”

19 E Guyau Yaubada ililivala kawala. “Ka bavigakaim bukuvilouwokuva makawala mavilousina bogwa leidadaimisi, e gala availa isisu. Yeigu bavigakaim tilibwabwau bikubolaim. 20 E bavisililaim bukula wa Tuma bukuloakaia matausina tosi bogwa Tuma e deli bukusaigogulasi. Yeigu bavigakaim bukusiwa osikowala pwaipwaia valu mavilouna oluwalaisi viluwela kodadaimi kwekanigaga, bukuwokaia samwa tokukwaliga madeilila wala bukuuvakatusi. E bivigaki yoku gala avai tuta tuvaila bukukwaimilavau osi valu tommomova. 21 Yeigu bavigakaim kabogigisa kabovitukokola, e baisa bivigaki m vigimkovila. E tomota binevaimsi, mitaga gala wala bibanaimsi.” E Guyau Yaubada bogwa eilivala.

27

Mavilouna Taia kala kaivalam wosila

1 E Guyau ilukwaigu kawala, 2 “Mwa, yoku tau, kuwosi mapilana kaivalam paila Taia, 3 mavilouna itotu olumata e igimlomapusi guguwa deli tomota matausina eisipitalaisi kawolawa. Kuluki mavilouna avaka Guyau Yaubada ilivala kawala.

“Taia, yoku lokukwamnomwana paila kam gigisa saina bwaina.

4 M valu baisa bolita.

M tokwaliai ikaliakaimsi makawala kaitala waga kaimanabwaita,

5 Matausina bikauwaisi kaga metoya Koya Emoni e bivigakaisi youdila

deli kaitala kweisila metoya Lebanoni paila varia.

⁶ Matausina ikauwaisi yawa metoya Basani paila bivigakaisi veiga; matausina imaiyaisi yayu metoya Saipirosi e ikaliaiisi kam todada.

E ikatububulaisi dogawokuva wala.

⁷ Layem ibisikaisi karekwa, miyawena yaginigini metoya Itipita, e kaduwonaku mitaga miyana kaivitusib-waila.

E karekwa yamatabwaila ivigakaisi tabodam. Miyana kala vau dairarugu metoya simla Saipirosi.

⁸ Kam tokuyuva matausina metoyasi oviluwesi Saidoni deli Abadi. M toginoli matausina goli m tomota tatoum mina luguta.

⁹ M toyowaga matausina saina mina kataraki metoya Bibilosi.

Tokaikokewa metoya komwaidona waga obolita matausina igimlomapusi olumoulela m guguwa bolela.

¹⁰ “Tokabilia tolesi Pesia, Lidia, Libia eiwotetiasi osi boda m tokabilia. Matausina ilasoyasi si vayoula deli kasi kulupewa osi bwala m tokabilia. Matoulesi goli iyomitalaisi kam yakaula. ¹¹ Tokabilia metoya Abadi iyausaisi kalim, tokabilia metoya Gamadi iyausaisi bolem kwaiwonaku. Matausina ilasoyasi si vayoula okalim. Matoulesi goli leivigakaimsi kam gigisa bwaina.

¹² “Yoku kulau m guguwa mapilana Sipeini kugigimwala e lokubani makwaisina tanumnumta yagasi siliba, aiyani, tini deli ledi, makwaisina kutagwalasi mapula mi guguwa kala vakaila. ¹³ Tuvaila m guguwa kulau Girisi, Tubali, deli Meseki, e baisesa kugimloki makwaisina paila m ula deli guguwa eiyoudulokaisi tanumnumta barasi. ¹⁴ Yoku m guguwa kugimloki paila wosa nauwotetila deli wosa paila kabilia deli miuli metoya Beti Togama. ¹⁵ Tomotela Rodesi igimlomapusi si guguwa deli yoku. Tomota tosisula lumata isakaimsi dogga deli gai mapula m guguwa. ¹⁶ E mina Siria igimolaisi m guguwa deli goli bidubadu kaiuwala m valu. Matausina leisakaimsi dakuna mwau mipusi yagala emerodi, karekwa kala vau dairarugu, karekwa yaginigini, deli miyasina yakakalaia, katububula kuyouduli metoya vatu deli dakuna mwau mapula yagala rubi ivigakaisi mapula m guguwa. ¹⁷ Yuda deli Isireli igimolaisi m guguwa metoya witi, kitorina, olibe bulamila, deli vana ituwoli ituwoli. ¹⁸⁻¹⁹ E mina Damasiko igimolaisi bidubadu kaiuwala m valu, e mapula eisakaimsi waini eikauwaisi metoya Eliboni e sipi ununula eikauwaisi metoya Saari. Matausina eigmolimapwaisi m guguwa metoya tanumnumta deli vana. ²⁰ E mina Dedani igimolimapwaisi m guguwa metoya wosa kasi karekwa yapupoupou. ²¹ E Arebia deli tokaraiwogala valu mapilana Kedara igimolimapwaisi m guguwa metoya minasina lam, sipi, deli gota. ²² E mina Siba deli mina Rama togigimwala igimolimapwaisi m

guguwa metoya dakuna mwau mipusi, goula, deli vana saina simasiminigaga. ²³ E valu mavilousina Erana, Kanea, Ideni deli togigimwala mapilana Siba, deli goli viluwesi Asuri toyo Kilimadi - komwaidona matausina igimlomapusi deli yokomi. ²⁴ Matausina eisakaimsi karekwa miyasina yammatabwaila, miyasina kala vau dairarugu, miyasina yaginigini, moi kweginigini, deli goli yuwoyoula migawelu migawelu. ²⁵ Mi guguwa ikedidagaisi wa waga makaisina saina kaivakaveka baisa guguwa wogala.

“Yoku makawala kaitala waga obolita
 ikasuwoki guguwa kwemomwau.

²⁶ Avai tuta m tokuyuva bitabusiainsi obolita
 e bomatu eiuu ikatupilakwaim bidousasaim.

²⁷ Komwaidona m guguwa guguwala gim-
 lomapu,
 komwaidona tokaikokewa deli kam usogelu,
 m waga kala toyowaga deli m togigimwala,
 tokabilia komwaidosi wa waga -
 melalouya wala komwaidosi idoumsi obolita,
 avai tuta m waga bogwa leivia.

²⁸ E tokaikokewa iukuwakulasi obolita
 kaigasi luluwala imaima okawolawa.

²⁹ “Waga kaitala kaitala iligaiwaisi
 e tokaikokewa komwaidosi ikayalaguvasi
 okawolawa.

³⁰ Komwaidona matausina ivilumgagasi paila
 wala yoku
 e iluvalovasi tubumyou iloula opwanetasi
 deli iuwabugwasi otubwaga.

- 31 Matausina iviliuwaisi kulusi paila yoku,
e isikamsi si saigala.
Matausina ninasi saina mmayuyu tutala iu-
valamsi.
- 32 Matausina iwosaisi mapilana si kaivalam paila
yoku, kawasi.
'Avai valu bipati Taia,
Taia baisa tuta bogwa eitamwau obolita?
- 33 Avai tuta m guguwa bila ituwoli valu,
yoku kukwamovi boda ituwoli ituwoli avaka
magisi.
Gweguya kuvigaki ikobaluluwa si kaisisu
metoya m guguwa mapula.
- 34 Baisa tuta bogwa eikatupilakwaim obolita;
e yoku bogwa lokusabwabula lokula otuku-
taku.
M guguwa deli komwaidona availa availa eipu-
paisewasi paila yoku
bogwa eitamwasi deli yoku obolita!'
- 35 "Komwaidona availa availa eisipitalaisi ka-
wolawa ibulukukoli paila kam mipuki. Ilagoli
si gweguya ibulukukoli wala, e kokola mak-
waina bogwa eikamituli omigisi. 36 Yoku
bogwa lokutamwau, e lokutamwauvagasi wala, e
togigimwala komwaidona ovalu watanawa ibu-
lukukoli, kasi kokola paila matausina bibodasi
mipuki makawala yoku."

28

Vitoubobuta paila guyoula Taia kala mipuki

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² "Mwa yoku tau,
kuluki guyoula Taia avaka yeigu Guyau Yaubada
lalilivala baisa matauna. 'Kutiliawai deli nanom

kala kaiveka. Yoku kudokaim mwada taitala yaubada. Lokulivala mwada makawala taitala yaubada kusili otakaikaia makwaina e bolita itaina itapatu. Kaina goli bukuvitoki mwada yoku taitala yaubada, mitaga gala wala. Yoku tomotamakava, gala yaubada. ³ Yoku kudoki saina tokabitam kukwalisau Daneliⁱ mwada gala avai kium ibodi bisipepunaim metoya baisa yoku. ⁴ M kwabitam deli m kwatavatu ivigakaim kubani bidubadu m veiguwa, goula deli siliba. ⁵ Yoku saina kukwateta kidikedala gimlomapu guguwa, e kusetuwoli wala kuuvagi m guguwa mapula katumkoluvala. Avaka biga bukukwammomwana wala paila m veiguwa saina bidugaga kadai!

⁶ “Ka, baisa makawala avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala. ‘Paila uula m nanamsa kudoki m kwabitam makawala taitala yaubada, ⁷ mapaila yeigu bogwa bamai tilaula mina gigasisi bikabiliaimsi. Matausina bikatudidaimsi komwaidona vavagi kwemanabwaita lokutakuni metoya om kwatavatu deli om kwabitam. ⁸ Matausina bikatumataimsi e bilavaimsi bukula okam laka makwaina sopiwokuva wala. ⁹ Avai tuta bimaisi bikatumataimsi, ki yoku desi wala bukulivala mwada yoku makawala taitala yaubada? Avai tuta bukuboda kam tokwatumata, yoku tomotamakava gala yaubada. ¹⁰ Yoku bukukwaliga makawala kaukwa oyumasi matausina gilagala gala inikolaisi Yaubada. Yeigu goli Guyau Yaubada, lasaiki karaiwaga makawala bivagaisi.’ ”

ⁱ 28:3 Daneli - kugisi 14.14.

Guyoula Taia la kapusi

11 E Guyau ilukivauwaigu kawala, 12 “Mwa yoku tau, ka bimwau nanom paila mipuki makwaina leitutuli wala guyoula Taia. Kuluki matauna avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala. Yoku okwaitala ivigakaimsi kabogigisa paila kutubuguyau. Yoku saina tokabitam deli tomatabwaila yoku! 13 Yoku lokusisu olumoulela Ideni makwaina Yaubada la bagula, e lokusikam kam kwatubaiasa migawelu migawelu. Dakuna kwevivivila lokusikam, makwaisina yagasi rubi, daimoni, topasi, berili, kaneliani, deli yasipa, e toyo sapaya, emerodi deli ganeti. Lokusikam kam kwatububula goula. Makwaisina leiyoudulaisi paila yoku wa yam makwaina labubulaim. 14 Yeigu lasaili taitala anelosi tovitukokola paila biyamataim. Yoku lokusisu ogu koya kwebumaboma e lokuliloula oluwalaisi dakuna kwevivivila. 15 E wa yam makwaina labubulaim m kedakeda duwosisia wala e tatoula wala leima yam makwaina lokuvitouula kuvagi mitugaga. 16 Yoku kutobudoki wala gigimwala deli katumapu m guguwa e baisa ivakadaim kukominimani deli kumitugaga. Mapaila yeigu akominimanaim bukusilavi ulo koya kwebumaboma, e anelose matauna leiyamataim ibokavilaim kusilavi dakuna makwaisina kwevivivila. 17 Yoku kukwamnumonaim paila kam gigisa saina bwaina, e bulogam ivigakaim kububuna makawala taitala tonagowa. Baisa uula yeigu lavaliyauwaim lokula opwaipwaia kukwanukwenu mwada bavigakaim si kabogigisa matausina gweguya ituwoli ituwoli.

¹⁸ Yoku kuvagi mitugaga kwaiveka om gigimwala deli m kwatmapu e makatuposina m bwala kwebumaboma bogwa kuyopigigatu. Mapaila yeigu avakati kova igabu vilouveka ivakovi wala. Baisa tuta availa availa bimitikavataimsi bogwa bigisaimsi bogwa lokumila tubumyou. ¹⁹ Yoku bogwa lokutamwau, e lokutamwauvagasi wala, e boda komwaidona matausina bogwa einikolaimsi ibulukukoli, kasi kokola paila matausina titoulesi bibodasi mipuki makawala yoku.”

Vitoubobuta paila Saidoni kala mipuki

²⁰ E Guyau ilukwaigu kawala, ²¹ “Mwa yoku tau, kukwamitilaki valu Saidoni. ²² Kuluki tomotala avaka yeigu Guyau Yaubada lalilivala paila matausina. Ka mina Saidoni, yeigu kami tilaula. Tomota biyakawolaigusi paila avaka bogwa lavagi baisa yoku. Avai tuta bayomitailaigu tobumaboma yeigu, wa tuta matutona bamipuki matausina olumoulem, bogwa binikolaisi yeigu goli Guyau. ²³ Yeigu bawitali lelia baisa yoku e bavigaki buyavi bititayelu olumoulem. Tilaula bivaulaimsi bivapataimsi e totem bikatumataisi. E wa tuta matutona yoku bukunikoli yeigu wala Guyau.”

Guyau igau bikabwaili Isireli

²⁴ E Guyau ikaibiga kawala, “Boda mabudosina komwaidona eitaina eitapatu eiyosokanaisi Isireli gala avai tuta tuvaila bivigakaisi titoulesi makawala kaigunigwaini deli doula paila

biyomiyuyaisi Isireli. E matausina binikolaisi yeigu wala Guyau Yaubada.”

²⁵ Ka, Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Yeigu bogwa bakaimilivau mina Isireli bamai metoya boda mabudosina ambaisa yeigu labutugigai leilosi, e komwaidosi boda binikolaisi yeigu Tobumaboma. E tomotala Isireli bisisuaisi osi valu tatousi, valu mapilana lasaiki baisa ulo touwata Yekobe. ²⁶ E matausina biluva uwosi bisisuaisi baisa. Bikaliaisi si bwala deli bivalaisi waini bigulela. E yeigu bamipuki komwaidona sesia matausina leiyosokanaisi, e Isireli bogwa bikwala. E matausina binikolaisi yeigu goli Guyau si Yaubada.”

29

Vitoubobuta paila Itipita kala mipuki

¹ E olopola kweluwotalela taitu tubukonela naluwotalela oyamla kweluwotala kwaiyuwela igau lakasisuaisi okatupipi, e tuta matutona Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa yoku tau, kukwagai biga baisa guyoula Itipita. Kuluki matauna deli goli komwaidona viluwela Itipita ammakawala bibodasi kasi mipuki. ³ Kulivala kawam baisa makawala avaka Guyau Yaubada iluluki guyoula Itipita. Mwa, yoku navakaigaga urigova, mokukwanaiki wa waya, ka, yeigu kam tilaula. Yoku kulivala kawam mwada Waya Naili m waya e yoku lokububuli. ⁴ Yeigu bataginouli kaitala bani okimwam e bavigaki yena olumoulela m waya bikapakikisi owowom.

E oluvi babiaim metoya wa Waya Naili, deli komwaidona yena minasina eikapakikisi owowom. ⁵ Yeigu balaiyaim deli komwaidona yena minasina bukulosi oviloupakala. E wowom bikanumakava wala opwaipwaia e gala availa bibakwaim. E mauna nayoyowa deli nasigisagina bivigakaisi k'asi. ⁶ Oluvi komwaidona tomotala Itipita binikolaisi yeigu wala Guyau.”

E Guyau ilivala kawala, “Mina Isireli ikanu-
vatetasi baisa yokomi mina Itipita paila pilasi,
mitaga yokomi gala wala bukukwalisauwaisi
kaitala kai kaimama la peula. ⁷ Avai tuta
eikanuvatetasi baisa yokomi, kutawoulasi, kuba-
saisi pusigasi, e kuvigakaisi matausina idali
kaipousi. ⁸ Baisa tuta, yeigu Guyau Yaubada
alulukwaimi paila bamai tilaula bikabiliaimi
metoya osi kema, e bikatumataisi mi tomota deli
mi mauna. ⁹ Itipita bimila vilouwokuva. E
bukunikolaisi baisa yeigu goli Guyau.

“Paila lokulivalasi mwada Waya Naili mi waya
deli lokububulaisi, ¹⁰ e yeigu kam tilaula deli
tilaulela m Waya Naili. Yeigu bavigaki Itipita
pilamwaidona biviloupakala wala, bivitouula
valu Migidoli opiliyavata bila ovalu Asiwani
opilibolimila bisaitaula wala bila mina Sudani
okasi kaligei. ¹¹ Gala avai tomota kaina avai
mauna bililoula bisuwalai valu mapilana. Taitu
biboda kweluwovasi, gala wala avai vavagi
bimova mapilana. ¹² Yeigu bavigaki mapi-
lana Itipita mokwitatoula wala bivilouwokuva

gala avai valu ovalu watanawa komwaidona bipati mapilana. Taitu bibudoki kweluwovasi e Itipita viluwela komwaidona bitotusi wala kwedidadaimi, kasi dadaimi bikalisauwaisi valu ituwoli ambaisa ambaisa. Yeigu bavigaki mina Itipita biwaki neuya. Matausina bisakaulasi bilosi valu ituwoli ituwoli e bisilomlasi deli tomota ituwoli.”

¹³ E Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Igau kweluwovasi taitu biwokuva e yeigu bakaimilivau mina Itipita bamai metoya oluwalaisi boda ituwoli ituwoli ambaisa yeigu labutugigai leilosi, ¹⁴ e batugwali matausina bisikaisi mapilana Itipita opilibolimila, mavilouna goli si viloubogwa. E metoya mapilana matausina si kabokaraiwaga kwaimama, ¹⁵ makwaina kabokaraiwaga kwaimama sainela metoya kabokaraiwaga komwaidona, e matausina gala tuvaila bikaraiwogaisi boda ituwoli. E yeigu bavigaki matausina gala wala dimlesi e matausina gala wala tuvaila ibodi bikoyoulisi avai boda ituwoli paila bibokulaisi ninasi. ¹⁶ E mina Isireli gala wala tuvaila bikanuvatetasi baisa matausina paila bipilasaisi. Mina Itipita kasi mipuki biyoluluwai mina Isireli avaka si sula wala paila leikanuvatetasi baisa matausina. E mina Isireli binikolaisi yeigu wala Guyau Yaubada.”

Guyau Nebukadinesa biyouli Itipita

¹⁷ E olopola kweluwoyu kwailima kwaiyuwela taitu tubukonela namatala e oyamla kwematala igau lakasisuaisi okatupipi, e tuta matutona Guyau ilukwaigu kawala, ¹⁸ “Mwa yoku tau, ka,

guyau Nebukadinesa guyoula Babilonia bogwa leisuki Taia ikabili. Matauna ivigaki la tokabilia itomati wala koni guguwala valu mavilouna mimilisi igougebilasi itotuni kulusi mimilisi ikiketakewasi itobinini vilavasi, mitaga guyau deli goli la tokabilia gala ibanaisi avai vavagi paila titoulesi. ¹⁹ Ka baisa tuta avaka yeigu Guyau Yaubada lalivala. Yeigu lasaiki guyau Nebukadinesa viloumwaidona Itipita. Matauna bikodidaimi deli bikwai mavilouna, e bitapeili komwaidona veiguwala Itipita bilau bivigaki kasi mapu la tokabilia. ²⁰ Yeigu basaiki matauna viluwela Itipita bivigaki makawala kala mapu paila la wotetila, paila uula la tokabilia bogwa eiwotitalaigusi. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.

²¹ “Ka avai tuta baisa bivitoulai, yeigu bakatupewoli tomotala Isireli e bavigakaim yoku Isikeli bukukwatuvagwagu ambaisa komwaidosi wala ibodi binakaigalaimsi, mapaila matausina binikolaisi yeigu goli Guyau.”

30

Guyau igau bimipuki Itipita

¹ E Guyau ilivalavau kawala, ² “Mwa yoku tau, kuvitoubobuta e kukwamituli avaka yeigu, Guyau Yaubada, lalivala. Yoku bukukwatuvagwagu biga mabigasina.

Ka, kwaitala yamla kabokokola leimaima!

³ Yam makwaina bogwa eivakatitaikina, matutona goli Guyau bivagi avaka nanola.

Ka, yam makwaina lowalowa bikuboli deli kabomwau paila boda komwaidona.

⁴ E kabilia biviloubusi olumoulela Itipita e mapilana Sudani bogwa bikwayaisi.

Mapilana Itipita bidubadu bikatumataisi e mavilouna guguwala bilauwaisi, e biligaiwaisi viloudidadaimi wala.

⁵ “E metoya kabilia makwaina tilaula bikatumataisi tokabilia leimapwaisi metoya tomotasi Sudani, Lidia, Libia, Arebia, Kubi, deli goli mimilisi metoyasi oluwalaisi ulo tomota tatougu.”

⁶ E Guyau ilivala kawala, “Metoya Migidoli opiliyavata e bila Asiwani opilibolimila komwaidona Itipita la tokabilia bikatumataisi okabilia. Itipita la tokabilia si boda komwaidona mina kannomwana bogwa bikatumataisi. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala. ⁷ Valu mapilana mokwitatoula wala bivilouwokuva bikalisau valu komwaidona, mokwitatoula wala kwedidadaimi bitotusi. ⁸ E avai tuta bavakati kova bigabu Itipita deli komwaidosi la tokabilia bikatumataisi, e matausina binikolaisi yeigu Guyau.

⁹ “Avai tuta yam makwaina bivitoulai e Itipita bidadaimi, yeigu bawitali touwata bitowawagasi bilosi e bikayowaisi luposi matausina tomotala Sudani mina taigabola e matausina bibulukukoli. Ka, yam makwaina bogwa bimaima!”

¹⁰ Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Yeigu bavigaki guyau Nebukadinesa matauna guyoula Babilonia bitapeili iiyai guguwala Itipita. ¹¹ Matauna deli la tokabilia mina gigasisi bimaisi bikodidaimisi valu. Matausina bikabiliaisi Itipita deli si kema, e valu bivakasuwoki tomata uwosi.

¹² E yeigu bavigaki Waya Naili bimada e Itipita basaili oyumasi mina mitugaga. Gilagala biko-didaimisi valu pilamwaidona. Yeigu goli Guyau, bogwa lalivala.”

¹³ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Yeigu bakatupilaku minasina tokolu deli yaubada sasopa olumoulela valu Mempisi. E gala availa bikaraiwogi Itipita, e yeigu bavitukukoli komwaidosi tomotala. ¹⁴ Yeigu bavigaki Itipita opilibolimila bivilouwokuva e bavakati kova ovalu Sowana mapilana opiliyavata. Yeigu bamipuki vilouveka Tebesi. ¹⁵ E valu Pelusium, mapilana Itipita bolela kabilia kwaipeula, bilumkoli ulo gibuluwa tigininila. Yeigu bakodidaimi veiguwala Tebesi. ¹⁶ E bavakati kala kova Itipita, e Pelusium bilumkoli mmayuyu. E kalila valu Tebesi bivakakubali deli valu bogwa bisuluwi sopi. ¹⁷ E tubovaula valu mavilousina Eliopolisi deli Bubasitisi bikaligasi wala okabilia e komwaidonaga tomota bikatupipaisi bilauwaisi. ¹⁸ Avai tuta bakotuni Itipita la karaiwaga deli bakatudidaimi si peula makwaina leikamnumonaisi, e dudubilitakita bikuboli Tapanesi. Ka kwaitala lowalowa bikuboli Itipita, e mavilousina tomotala komwaidona bikatupipaisi wala bilauwaisi okatupipi. ¹⁹ Ka avai tuta bamipuki Itipita makawala, matausina binikolaisi yeigu wala Guyau.”

Gyoula Itipita la karaiwaga ikapusi

²⁰ E taitu kweluwotala kwaitalela tubukonela namatala oyamla kwailima kwaiyuwela laka-sisuaisi okatupipi, Guyau ilukwaigu kawala,

21 “Mwa yoku tau, ka bogwa lakatuuwoli yamala gyoula Itipita. Gala availa ikapoli makweyana kaina bikeidavi gagabila bipeula deli bibwaina ibodi biyosi kaitala kema tuvaila. 22 Mapaila baisa makawala avaka yeigu Guyau Yaubada lalivala. Yeigu kala tilaula gyoula Itipita. Yeigu bakouwoli yamala kweyayu wala - makweyana kweyamanabwaita deli makweyana bogwa lakouwolibogwi - e kema makaina bikapusi metoya oyamala. 23 E yeigu babutugigai mina Itipita bilosi ovalu watanawa komwaidona. 24 Oluvi yeigu bavigaki gyoula Babilonia yamala bipeula e basaili ulo kema oyamala. Mitaga yeigu bakouwoli yamala gyoula Itipita, e matauna bikayagigila wala e bikaliga omitasi kala tilaula. 25 E mokwita wala, yeigu bayomami matauna e bakatupewoliga gyoula Babilonia. Avai tuta basaiki matauna ulo kema e biyosali bikibuboti Itipita, komwaidona tomota binikolaisi yeigu goli Guyau. 26 Yeigu babutugigai mina Itipita bilosi ovalu watanawa komwaidona. E oluvi matausina binikolaisi yeigu wala Guyau.”

31

Itipita ivisakaisi makawala kai kweisila

1 Taitu kweluwotala kwaitalela tubukona natolula oyamla kwematala lakasisuaisi okatupipi, Guyau ilukwaigu kawala, 2 “Mwa yoku tau, kubitatona baisa gyoula Itipita deli komwaidona la tomota kawam.

Saina mina papeula yokomi!

Avai vavagi ibodi bavisakaimi?

³ Yokomi makawala kaitala kweisila olopola
Lebanoni,
sisila saina kuyowala deli saina bwaina
kaikonigula,
makaina saina kaiwonaku ila isakaila
lowalowa.

⁴ Sopi saina bidubadu paila bivigaki bikaitubwa,
deli sopitilawa paila bivitubwi makaina
iyopwatutaisi makatupona ambaisa
makaina eititoki.

E sopi itayelu ilokaia komwaidona kaila udila.

⁵ Paila saina bwaina eivinumlaisi,
makaina ikaiwonaku ikalisau komwaidona
kai.

Sisila saina sisivakaveka deli sisiwonaku.

⁶ Mauna migawelu migawelu iyoulasi kasi nigwa
osisila.
Mauna nasigisagina minasina nabubolodila
iuvalulusi osikowala.

Boda komwaidona ovalu watanawa ivigakaisi si
kabovaiwasi osikowala.

⁷ Saina kemanabwaita makaina -
saina kaiwonaku, e sisila saina wala sisiwon-
aku.

Kavilawalila ila wala isakaila waya osikowala
pwaipwaia.

⁸ Komwaidona kweisila olopola Yaubada la bag-
ula
gala wala ibodi bitavisaiki deli makaina.

Sisila kala vakaila ikalisau wala sisi kaga.

E gala wala kaitala kaitawola sisila makawala
makaina

gala wala avai kai olopola Yaubada la bagula tatoula kala kemanabwaita bikalisau makaina.

⁹ Yeigu lavigaki makaina saina kemanabwaita deli sisila saina kuyowala.

E olopola Ideni makwaina Yaubada la bagula makaina itubokesa wala oluwalaisi kai komwaidona.

¹⁰ “E ka, yeigu wala Guyau Yaubada, balukwaimi avaka bikaloubusi metoya kai makaina avai tuta eikikaiveka bila isakaila lowalowa. Ka, meliloki wala kala kaiveka eikikaiveka e meliloki nanola kala kaiveka. ¹¹ E mapaila baisa yeigu lakoulovi kai makaina e batugwali taitala guyau togilagala bikaraiwogi makaina. Matauna bisaiki kai makaina avaka ibodi la mitugaga. ¹² E matausina gilagala mina gigasisi bilukubalaisi e biluvaimwaisi bikanukwenu. Sisila sisikikekita deli sisivakaveka masisisina eisilakavi bikapusisi bilosi ikanawaisi odubasi komwaidona koya deli itayatila ovalu mapilana. E komwaidona tomota eisisuaisi okaikonigulela bibutusi bilosi. ¹³ Mauna nayoyowa bivigakaisi kabasi kai makaina kaikapusi, deli mauna nasigisagina minasina nabubolodila bililoulasi odubasi masisisina. ¹⁴ Mapaila tuta baisa e bila tuta oluvi gala wala avai kai ibodi bikaiwonaku makawala makaina. Kaina goli saina bwaina bivinumlaisi mitaga gala wala bipati kala kaiwonaku makaina, kaina bikalipwali lowalowa e bila iguugoula. Komwaidona makaisina bidoumsi makawala tomota bikaligasi, bidoumsi

paila bilokaiasi okasi boda matausina bogwa leilosi oviluwela kaliga.”

¹⁵ Baisa makawala Guyau Yaubada ililivala, kawala, “Wa yam makwaina makaina kai bibusi bilokaia si valu tomata, yeigu bavigaki sopi metoya osikowala pwaipwaia bikuboli makaina paila kabotuvitusila kavinavina. Bogwa basilibodi waya makaduyosina e waya kaduyokekita gala bitayelusi. Paila uula kai makaina bogwa ikaliga, okoyala Lebanoni bavigaki saina dubilikitakita e komwaidona kai oulaka himatasi.

¹⁶ Avai tuta bawitali makaina bibusi bilokaia si valu tomata, la kapusi butula biyagi boda komwaidona. Komwaidona kaila Ideni deli komwaidona kaila Lebanoni, makaisina saina bwaina eivinumlaisi e eibusisi ilosi mapilana osikowala pwaipwaia, komwaidona makaisina goli bimwasawasi paila kala kapusi makaina.

¹⁷ Makaisina bidelisi bilosi Tuma bisegolaisi wala komwaidosi availa availa bogwa eikapusibogwasi. E availa availa matausina omitibogwa eisisuaisi okaikonigulela makaina bibutusi wala bilosi oluwalaisi boda ituwoli ituwoli.

¹⁸ “E kai makaina baisa guyoula Itipita deli tomotala komwaidona. E makaisina kaila Ideni saina kaiwonaku, mitaga makaina ikalisau saina kaiwonaku sainela deli kala kaimanabwaita ikalisau goli. Mitaga tuta baisa makaina bibusi bilokaia Tuma makawala goli kaila Ideni, makaina bibusi bila osi valu tomata e bisaigogula wala deli matausina gala inikolaisi Yaubada, deli matausina eikatumataisi okabilia. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

32

Guyoula Itipita ivisakaisi makawala natana urigova

¹ E taitu kweluwotala kwaiyuwela tubukonela naluwotala nayuwela oyamla kwematala lakasisuaisi okatupipi, e Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa yoku tau, kuluki makwaina katuloluta kwaipeula baisa guyoula Itipita. Kuluki matauna biga mabigana metoya baisa yeigu kawam. Yoku m kedakeda makawala natana laiyoni oluwalaisi boda ituwoli ituwoli, mitaga mokwita wala yoku makawala natana urigova eikikatuseula wa waya. E okaikem kusilumigi sopi deli kukeliki maga wa waya. ³ Avai tuta boda bidubadu bisigugulasi, yeigu bakolaim metoya ogu wota e baluki matausina bibiaimsi bibiligaiyaimsi okawolawa. ⁴ Yeigu balavaim baisa olumata e bamai mauna nayoyowa deli nasigisagina metoya valu watanawa komwaidona bivigakaimsi k’asi. ⁵ E wowom bitumgeyai bivakasuwoke wala koya deli itayatila. ⁶ Yeigu baligabu buyavim bitayelu tatoula wala bikaligiaki odabala koya deli bivakasau waya kaduyokikekita. ⁷ Avai tuta bakatumataim, yeigu bakuboli labuma e utuyam komwaidona bimatasi. Lowalowa bikuboli kalasia, tubukona gala bivisigili. ⁸ Komwaidona labuma lumalamela bakimati e bavigaki mi valu bidubilikitakita. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.

⁹ “Bidubadu boda bimwau ninasi avai tuta biyoyu butula kam kodadaimi oluwalaisi boda

32:7 32.7 Ais 13.10; Md 24.29; Mk 13.24-25; Lk 21.25; YG 6.12-13; 8.12

mabudosina gala avai tuta kunikoli. ¹⁰ Baisa avaka bavigakaim bitutu ninasi boda bidubadu. Avai tuta bakapupai ulo kema, gweguya bivigaki kasi kokola bitatatuvasi. Wa yam makwaina bukukwapusi komwaidosi matausina bitatatuvasi deli kasi kokola paila si momova.”

¹¹ Guyau Yaubada ilivala baisa gyoula Itipita, kawala, “Ka, gyoula Babilonia bikabiliaimsi. ¹² Batagwala mabudosina mina vakatutuki si tokabilia biyosisi si kema bikatumataisi komwaidona m tomota. Komwaidona m tomota deli komwaidona avaka avaka kwembwailim bogwa bidadaimi. ¹³ Bakatumati m bulutuvalu outuwotu ambaisa ambaisa. Gala tomota kaina mauna bisisuaisi paila biyomigamigasi sopi tuvaila. ¹⁴ Yeigu batutuli m sopi bimigileu deli m waya bititayelusi manum. Ka, yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala. ¹⁵ Avai tuta bavigaki mapilana Itipita bivilouwokuva e bakatumati komwaidona kala tosisu, bogwa binikolaisi yeigu wala Guyau. ¹⁶ Makwaina katuloluta mwau tomota bisauwaisi bivigakaisi si kaivalam. Boda komwaidona vivila biusiwosisi biuvalamsi paila Itipita deli komwaidona tomotala. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

Tokwaliga si valu

¹⁷ Tuta matutona lakasisuaisi okatupipi taitu kweluwotala kwaiyuwela tubukona namatala oyamla kweluwotala kwelimala, Guyau ilukwaigu, ¹⁸ kawala, “Mwa yoku tau, kuninamwau paila komwaidona tomotala Itipita. Kuwitali matausina deli boda makwaisina kwepapeula bilosi Tuma. ¹⁹ E kuluki matausina, kawam,

'Ki, kudokaisi yokomi saina bwainigaga kukwal-
isauwaisi tomota ituwoli ke?

Yokomi bogwa bukubusisi bukulosi wa Tuma
e bukulosi kukwenusi deli matausina gala
inikolaisi Yaubada.?

²⁰ "Tomotala Itipita bogwa bikapusisi deli
matausina availa availa leikatumataisi oka-
bilia. Kaitala kema eiyamwasi paila bikatumati
komwaidosi matausina. ²¹ Matausina matala
gidageda deli matausina availa availa eitokailasi
Itipita okabilia biugubodaisi mina Itipita wa
Tuma. Matausina bikawausi kawasi, 'Matausina
gala inikolaisi Yaubada leikatumataisi okabilia
bogwa leimaisi, e ka, matausina baisa eikanuk-
wenusi!'

²² "Ka mavilouna Asiria bais'e, kasi laka
la tokabilia itaini wala itapatu. Komwaidosi
matausina leikatumataisi okabilia, ²³ e kasi laka
saina obusibusila Tuma. Komwaidona wala
la tokabilia ikatumataisi okabilia e kasi laka
itainaisi wala itapataisi kala laka mavilouna.
Okwaitala igau tommomova matausina iyokuko-
laisi wala sesia.

²⁴ "Ka mavilouna Elam bais'e, kasi laka la toka-
bilia itaina wala itapatu. Komwaidosi matausina
eikatumataisi wala okabilia, matausina eilosi wa
Tuma gala wala isim kala bobu uwosi. Igau
tommomova matausina saina mina vitukokola,
mitaga baisa tuta matausina bogwa eikaligasi
deli wala kasi mmosila. ²⁵ Ka Elam ikenu
oluwalaisi matausina bogwa leikatumataisi ok-
abilia, e kasi laka la tokabilia itainaisi wala
itapataisi mavilouna. Matausina komwaidosi
gala wala isim kala bobu uwosi, komwaidosi
wala leikatumataisi okabilia. Igau tommomova

iuvitukokolasi wala, mitaga baisa tuta matausina bogwa eikaligasi deli wala kasi mmosila, bipataisi wala avaka eikaloubusi baisa matausina bogwa leikatumataisi okabilia.

²⁶ “E Meseki deli Tubali mebakwaisila baisa, e si tokabilia kasi laka itavinaisi itapataisi. Komwaidosi matausina gala isim kala bobu uwosi ikaligasi okabilia. Okwaitala matausina iyokukolaisi sesia mina mmomova. ²⁷ Matausina gala kasi kamaiaba tutala leibakwaisi makawala matausina matala gidageda omitibogwa, matausina deli iyosisi kema deli kaiyala ilosi wa Tuma, si kema isailisi osikowala pwanetasi e si vayoula odabala uwosi. Matausina matala gidageda omitibogwa saina mina papeula ibodi bivitukukolaisi sesia mina mmomova.

²⁸ “Baisa makawala mina Itipita bikatupupoiyaisi e bikanukwenusi opwaipwaia oluwalaisi matausina gala isim kala bobu uwosi leikatumataisi okabilia.

²⁹ “Mina Edom, e gweguyala deli tokaraiwogala mesisikaisila baisa. Matausina saina mina papeula tokabilia, mitaga baisa tuta matausina ikanukwenusi wa Tuma deli matausina gala isim kala bobu uwosi leikatumataisi okabilia.

³⁰ “Komwaidona gweguyala mapilana opiliyavata isisuaisi baisa deli goli mina Saidoni. Omitibogwa si peula kabovitukokola, mitaga tuta baisa ibusisi eilosu deli wala kasi mmosila, deli goli matausina eikatumataisi okabilia, e gala kala bobu uwosi eibakwaisi. E mammosilela wala deli matausina eilosu wa Tuma.

³¹ “Komwaidona matausina eikatumataisi okabilia kasi gigisa bivisimoli guyoula Itipita deli la tokabilia.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

³² “Lavigaki guyoula Itipita bivitukukoli mina mmomova, mitaga matauna deli goli komwaidona mabudona la tokabilia bikatumataisi e bibakwaisi deli komwaidona matausina gala isim kala bobu uwosi eikaligasi okabilia.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

33

Yaubada inagi Isikeli mina Isireli si tokaivala

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa! Yoku tauj - kuluki m tomota binikolaisi avaka bikaloubusi avai tuta yeigu bamai kabilia baisa kwaitala valu. Ka, tomotela valu makwaina binagaisi taitala osi boda bivigakaisi matauna si tokaivala. ³ Avai tuta matauna bigisi tilaula bivalapulasi, matauna biyuvi tauya paila bikatululuti tomota komwaidona. ⁴ E kidamwa availa bogwa eilagi mitaga ituvigaki, tilaula bima e bikatumati matauna. E matauna la kaliga baisa kala pakula wala titoulela. ⁵ Matauna la sula wala titoulela e eikaliga, paila gala ilagi katuloluta. Mitaga kidamwa bogwa eilagi tauya, matauna bogwa kaina bisakaula. ⁶ Mitaga kidamwa tokaivala matauna bigisi tilaula eimaima, e galaga biyuvi tauya paila katuloluta, e tilaula bima bikatumati matausina tomitugaga, e yeigu bavigaki tokaivala matauna kala pakula paila si kaliga.

ǀ **33:2** Kugisi kala katumiki Isi 2.1.

7 “E ka! Yoku tau, yeigu bavigakaim si tokaivala mina Isireli. Yoku bukukwatululuti matausina katuloluta makwaisina yeigu basakaim. 8 E ka! Kidamwa yeigu bakamituli taitala tau tomitugaga bikaliga, e ibodi yoku bukukwatululuti matauna paila bivigivau la bubunela e gagabila bikoli la momova. Mitaga kidamwa gala bukuvagi makawala, matauna bogwa bikaliga deli wala la mitugaga, e yeigu bavigakaim kam pakula paila la kaliga matauna. 9 Mitaga kidamwa yoku bogwa kukwatululuti taitala tomitugaga, e matauna gala wala isim mitugaga, matauna bikaliga deli wala la mitugaga, mitaga yoku bogwa bwaina.”

Taitala taitala kala pakula paila la mitugaga

10 E Guyau ilukwaigu kawala, “Yoku tau, kulivilivau baisesa mina Isireli avaka eililivalaisi, kawasi, ‘Yakidasi bogwa eitomataidasi metoya da mitugagasi deli goli avai vavagi gaga bogwa leitavagaisi. Wowodasi bogwa eibubusi. E ammakawalaga bitamovasi?’ 11 Ka, matausina eidubumaigusi yeigu Guyau Yaubada Tomomova, kadai. Kuluki matausina ibodi bidubumaisi kidamwa yeigu gala amwasawa bagigisi taitala tomitugaga bikaliga. Mitaga magigu bagisi matauna bisim mitugaga e bimova. Mina Isireli, kuligaiwaisi mitugaga makwaisina avaka lokuu-vagaisi. Avaka paila magimi bukukwaligasi?

12 “E yoku tau, kuluki mina Isireli kidamwa taitala tomitukwaibwaila bimitugaga, vavagi bwaina makwaisina eivigibogwi gala wala bikatumovi matauna. Kidamwa taitala tomitugaga bisim mitugaga, matauna gala biboda mipuki,

mitaga kidamwa tomitukwaibwaila bivitouula bimitugaga, matauna bogwa bivisilagi la momova. ¹³ Yeigu kaina bogwa bakatotila basaiki matauna tomitukwaibwaila momova kwekani-gaga. Mitaga kidamwa bidoki la bubunela bwaina omitibogwa ibodi bikoli la momova e bivitouulaga bimitugaga, yeigu gala wala baluluwai avai vavagi bwaina bogwa leivagi. Matauna bikaliga paila uula la mitugaga. ¹⁴ Yeigu kaina baluki taitala tomitugaga paila bikaliga, mitaga kidamwa bisim mitugaga e bibubunaga bwaina deli duwosisia e matauna bimova. ¹⁵ Kala visaiki makawala, kidamwa bikaimali avaka sola eisaiki paila togumapu kaina bikaim-
ilivau si guguwa tomota avaka eiveilau. E kidamwa bisim mitugaga makawala baisa, e bibokuliga karaiwaga makwaisina paila bibani momova, e matauna gala bikaliga mitaga bimova. ¹⁶ Yeigu baligaiwa la mitugaga, e matauna bimova paila bogwa leivagi avaka bwaina deli duwosisia.

¹⁷ “Mitaga m tomota eikaibigasi mwada avaka yeigu lauvagi gala duwosisia! Gala - ka, baisa si kedakeda matausina gala duwosisia. ¹⁸ Ka! Kidamwa avai tuta taitala tomitukwaibwaila bisim vavagi bwaina e bivitouulaga bimitugaga, matauna bikaliga paila la mitugaga. ¹⁹ Mitaga kidamwa taitala tomitugaga bisim mitugaga e bibubunaga duwosisia deli bwaina, matauna bogwa eikoli la momova. ²⁰ Mitaga yokomi mina Isireli lokulivalasi mwada avaka lauvagi gala duwosisia. Ka, yeigu igau bayakalaimi metoya avaka avaka lokuuvagaisi.”

Bulogala Yerusalem

²¹ E oma tutasi okatupipi, olopola kweluwotala kwaiyuwela taitu,^k naluwotalela tubukona e kwailimala kala yam, taitala tau isakaula metoya Yerusalem e imakaiagu ilukwaigu paila Yerusalem bogwa eidadaimi. ²² E makawala lova koyavila asisu, e alumkoli Guyau saina ivakatitaikina baisa yeigu, e eiyam kaukwau matauna tau eiviloubusi, e Guyau ikaimilivau ulo bigatona.^l

Si mitugaga tomota

²³ E Guyau ilukwaigu kawala, ²⁴ “Mwa! Yoku tau, ka, mabudona tomota eisisuaisi olopola makwaisina kwedidadaimi valu oviluwela Isireli ililivalasi kawasi, “Tauwau, Eberaam matauna taitala wala tomota, e Guyau isaiki baisa matauna pwaipwaia komwaidona. E baisa tuta yakidasi saina kada tobidubadusi, mapaila pwaipwaia makwaina da vavagisi.’

²⁵ “E kuluki matausina avaka yeigu, Guyau Yaubada lalilivala. Ka, yokomi kukwamkomasi kami viliona deli wala buyavila,^m kutitaimamila baisa tokolu, e kukwatumatasi tomota. E avaka uula kudokaisi mwada pwaipwaia makwaina mi vavagi ke? ²⁶ Yokomi kukukwanasi okala kakata wala mi puluta. E avaka lokuu-vagaisi baisa saina kabommosila. Komwaidomi

k 33:21 Taitu makwaina 585 BC. **33:21** 33.21 2 Gwe 25.3-10; Yer 39.2-8; 52.4-14 **l** 33:22 Kugisi Isi 3.26-27. **m** 33:25 Makwaina Mosese la Karaiwaga kwebumaboma availa bikamkwam makawala; kugisi Tol 17.10-11.

wala kukukwailasisi. Avaka uula kudokaisi mwada pwaipwaia makwaina mi vavagi ke?

²⁷ “E kuluki matausina avaka yeigu Guyau Yaubada lakatululuti matausina. Kidamwa idubumaisi yeigu goli Yaubada tomomova, ibodi bidubumaisi avaka baluki - ka, yokomi lokusuisuasi olopolo makwaisina valu kwedidadaimi igau bikatumataimi. E matausina isipwalasi ambaisa wala igau makateki mauna nagigasisi bikomasi. E matausina eisipepunisi wa koya kaina wa lagi igau bikaligasi metoya wa lelia. ²⁸ E bavigaki viloumwaidona valu biviloububu wala, e si togaga tuta tuta eikikalualovasi bogwa biwokuva. E koyala Isireli bivigaki vilouwokuva wala e bikasewoki mauna nagigasisi, e gala igagabila availa bisuwa oluwalela bila. ²⁹ Ka, avai tuta bamipuki matausina tomota paila si mitugaga deli bavigaki valu biviloububu, e matausina binikolaisi kidamwa yeigu Guyau.”

Gala idubumaisi tovitoubobuta la biga

³⁰ E Guyau ikaibiga kawala, “Mwa! Yoku tau, ka, m tomota eililivalaimsi wala avai tuta bibudobodasi opapala kali kaina osi mitakwabu. Matausina bilulukwaisi sesia kawasi, ‘Tamwaisi talagaisi avai biga tuvaila leima metoya baisa Guyau.’ ³¹ Mapaila ulo tomota imaisi ikougugulasi kidamwa bilagaisi avaka yoku bukuluki, mitaga matausina gala iuvagaisi avaka lokuluki mwada bivagaisi. Matausina ivigakaisi m biga makawala kasi wosi wala oudosi e bilosiga bisaitaulasi wala osi bubunela buligaga kidikedala. ³² E ka, matausina ivigakaisi yoku makawala taitala si tomwasawa

bukutotu omitasi bukuusiwosi wosi gita, kaina bukuwawai wala gita. Matausina bililagaisi komwaidona m biga kwaitala kwaitala mitaga gala kwaitala m biga bikabikuwolaisi. ³³ Mitaga avai tuta m biga komwaidona bikaloubusi - e eimati goli bikaloubusi makawala e matutona wala matausina binikolaisi kidamwa taitala tovitoubobuta bogwa eisisu oluwalaisi.”

34

Kasi toyamata mina Isireli

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa! Yoku tau - kukwamitilaki matausina tokugwala Isireli. Kuvitoubobuta baisa matausina e kuluki avaka yeigu Guyau Yaubada balivala baisa matausina. Kawagu, Wei, yokomi mwada kuyamataisi mina Isireli makawala toyamata sipi. Yokomi kunnainevisi kami bwaina titoulemi, mitaga gala avai tuta kuyovilakaisi sipi. ³ Yokomi kummomwaisi nunusi, kuisikomasi kwama metoya unuunula, deli kukwatumataisi minasina namitabwaila sipi e kukomasi. Mitaga gala avai tuta kuyovilakaisi sipi. ⁴ Yokomi gala kuyamataisi minasina namamama, kaina bukuyotitauwaisi minasina nakakatoula, kaina bukutuvaisi minasina eikagagumasi, kaina bukukwaimilaisi minasina eiwausi, kaina bukunevaisi minasina bogwa eitamwausi. E gala wala kuvagaisi makawala, mitaga saina kuyomiyuyaisi minasina. ⁵ Ka, sipi bogwa wala eiwausi ambaisa ambaisa, mapaila mauna nabubolodila

34:4 34.4-5 Baw 27.17; 1 Gwe 22.17; 2 Lil 18.16; Md 9.36; Mk 6.34

eikikamataisi e eikamkomasi - paila uula gala kasi toyamata minasina. ⁶ Mapaila ulo sipi eilosu wala eiwowausi piliyuwela koya kwevakaveka deli kwekikekita. Minasina bogwa wala ei-wausi eilos'o ambaisa ambaisa ovalu watanawa, mitaga gala taitala inevi paila minasina kaina ikatukuli ulo sipi.

⁷ “E yokomi toyamata sipi, kulagaisi avaka yeigu Guyau lalulukwaimi. ⁸ Kidamwa kudubumaisi yeigu Yaubada tomomova, ibodi bukudubumaisi avaka balukwaimi. Ka, ibodi bukunakaigalaigusi. Ka, mauna nagigasisi ikabutubutaisi ulo sipi, eikikamataisi e eikamkomasi minasina paila uula gala wala kasi toyamata. Ulo toyamata sipi gala wala ivigikonaisi kidamwa bikatukulaisi minasina sipi. Matausina inainevisi paila kasi bwaina titoulesi wala e galaga paila sipi. ⁹ Mapaila kunakaigalaigusi yokomi toyamata sipi. ¹⁰ Ka, yeigu Guyau Yaubada lakamitulaigu baisa yokomi, mwada yeigu kami tilaula. E bogwa bakaimali ulo sipi metoya oyumami e gala avai tuta tuvaila batagwala bavigakaimi kasi toyamata; gala avai tuta tuvaila batagwala bukunevisi kami bwaina titoulemi. Bogwa bakoli ulo sipi metoya oyumami e gala batagwala bukukomasi minasina.

Yaubada matauna toyamata bwaina paila la sipi

¹¹ “E ka! Yeigu Guyau Yaubada lalulukwaimi kidamwa yeigu wala titoulegu banevi ulo sipi e bayamati minasina, ¹² e bavigaki

makawala taitala toyamata iyamati la sipi minasina eililoulasi wala ambaisa ambaisa, e oluvi bimai bivaguguli gultinidesi. Yeigu bakaimilivau minasina bamai metoya komwaidona valu ambaisa minasina bogwa eiwausi wa yam makwaina saina dudubila deli yam gaga. ¹³ Yeigu bavisunupuloi minasina metoya oviloumitawasi, e bavaguguli gultinidesi, e bakaimilivau bamai osi valu tatousi. Yeigu bavakadi minasina balau okoyala deli osakalela Isireli e yeigu bavakoma minasina metoya mnumonu semitamata saina bwaina. ¹⁴ Yeigu batugwali bikamkwamsi kasi mnumonu wa koya oitayatila deli goli komwaidona mnumonu semitamata opwaipwaila Isireli, e gala availa biyobosi minasina. ¹⁵ E yeigu wala ulo sipi kasi toyamata, yeigu banevi kabasi kwaitala bivaiwasisi. Ka, yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.

¹⁶ “Yeigu banevi minasina eitamwausi, deli bakaimilivau bamai minasina bogwa eiwausi, batuvi minasina eikagagumasi, deli bayotitau minasina eikatoulasi. Mitaga minasina nakakaitubwa deli saina napapeula bakatumati, paila yeigu toyamata e auvagi avaka avaka wala duwosisia.

¹⁷ “E ka, yokomi ulo yawa! Baisa yeigu Guyau Yaubada lalulukwaimi, yeigu igau bayakalaimi natana natana e bakatukili namanabwaita ituwoli namigigaga ituwoli, kaina sipi ituwoli e gota ituwoli. ¹⁸ Paila navilemi yokomi kuyebwailisi kamkwam mnumonu bwaina, e oluvi kuvapupoiyaisi avaka gala bukukomasi! E kumomwaisi sopi migileu e kusilimigaisiga avaka

gala bukumomwaisi! ¹⁹ Mitaga mimilisi ulo sipi ituwoli ibodi bikomasi mnumonu baisa lokuva-pupoiyaisi deli bimomwaisi sopi baisa lokusilimigaisi.

²⁰ “Mapaila baisa tuta, yeigu wala Guyau Yaubada lalulukwaimi, yeigu igau bayakalaimi yokomi sipi napapeula deli minasina sipi nama-mama. ²¹ Yokomi kuletupaisi minasina nakakataoula imwaisi omalaga e kubokavilaisi minasina isunapulasi metoya ogu yawa. ²² Mitaga yeigu bakoli ulo sipi e gala batagwala biyogagaisi tuvaila. Yeigu bayakali natana natana ulo sipi, e bakatukili namanabwaita ituwoli e namigigaga ituwoli. ²³ Yeigu basaiki minasina taitala si guyau makawala ulo touwata Debida, e matauna wala kasi toyamata, e matauna biyamati minasina. ²⁴ E yeigu Guyau, yeigu wala si Yaubada minasina, e taitala si guyau makawala ulo touwata Debida e matauna wala kasi tokaraiwaga. Yeigu bogwa lalivala. ²⁵ E yeigu bakabutu baisa minasina paila si valu bivakota. E yeigu bakatumati komwaidona mauna nagigasisi olopola valu, e igagabila ulo sipi bisisuaisi bwaina osaivau deli bimmasisisi oulaka.

²⁶ “Yeigu bamitukwaili matausina e batagwala bisiulaisi ulo koya kwebumaboma.ⁿ E metoya baisa yeigu bamitukwaili matausina metoya kuna avai tuta wala magisi. ²⁷ E kai komwaidona biuwasi, deli kawai luwa bikabinaisi wa bagula e taitala taitala bisisu bwaina ola pwaipwaia

34:23 34.23 YG 7.17 **34:24** 34.24 Isi 37.24 **n 34:26**
Makwaina Koya Saiyoni, baisa tumilela Bwala Kwebumaboma mapilana Yerusalem.

titoulela. Avai tuta yeigu baktuni kasi sikula ulo tomota, e bataneku metoya baisa matausina kasi tokatupipi, e matutona wala matausina binikolaisi yeigu wala Guyau. ²⁸ E tomota matausina gala inikolaigusi gala tuvaila bikaiy-oulisi matausina, e mauna nabubolodila gala bikamataisi e bikomasi. Matausina bisisuaisi bwaina e gala availa bivitukukoli. ²⁹ Yeigu basaiki matausina kala kabinai si pwaipwaia e deli gala tuvaila bikamolusi osi valu. E boda ituwoli ituwoli gala tuvaila biyosokanaisi matausina. ³⁰ Komwaidona tomota binikolaisi yeigu lakoli mina Isireli e matausina ulo tomota. Yeigu wala Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

³¹ E Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “E, yokomi ulo sipi, yawa mayuwona yeigula lauvakam, ka, yokomi goli ulo tomota, e yeigu wala mi Yaubada.”

35

Yaubada bimipuki Edom

¹ Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa yoku tau, kubwagwagu baisa viluwela Edom. ³ Kuluki tomotala avaka yeigu, Guyau Yaubada, lalilivala, kawagu,

‘Koyala Edom, ka, yeigu kami tilaula!

Yeigu bavigakaimi bukuvilouwokuvasi mok-witatoula.

⁴ E mi valu bikanukwenusi viloudidadaimi, mi pwaipwaia bivilouwokuva wala.

E bukunikolaisi yeigu goli Guyau.?

⁵ “Ka yokomi Isireli tilaulela mokwita e kutugwalaisi si tomota bikatumataisi otutala mmayuyu e makwaina kasi mipuki kala vigimkovila paila si mitugaga. ⁶ Mapaila ka - gala bukubodasi kaliga, e gala bukusakauligilaisi makwaina. Mabigana biga mokwita, paila yeigu Guyau Yaubada lalilivala, mayeigula Yaubada tomomova goli. Ka yokomi kami pakula kukukwatumatasi, e katumata makwaina bikapilakaimi wala. ⁷ E yeigu bavigaki koyala vilouveka Edom bivilouwokuva e bakatumati availa availa bililoulasi olopola mapilana. ⁸ Yeigu bavakasau koya makwaisina tomatawokuva wala, e uwosi matausina availa availa leikatumataisi okabilia bavakasewoki koya makwaisina deli itayatilela. ⁹ Tuvaila yeigu bavigakaim bukuvilouwokuva e bukutovagasi wala, e gala availa bisiki viluwem mavilousina tuvaila. E oluvi bukunikolaisi yeigu wala Guyau.

¹⁰ “Yokomi lokulivalasi mwada boda mabudosa budoyu, Yuda deli Isireli, deli goli viluwesi komwaidona, baisa mi vavagi paila mwada bogwa bukuyoulisi mavilousina, ilagoli yeigu wala Guyau si Yaubada. ¹¹ Mapaila, yeigu bamipukwaimi paila mi gibuluwa, mi pogi, deli mi kowolova baisa ulo tomota. Mabigana biga mokwita, paila yeigu Guyau Yaubada lalivala, mayeigula Yaubada Tosivagasi goli. E matausina binikolaisi yeigu lamipukwaimi paila avaka lokuvagaisi baisa matausina. ¹² Oluvi yokomi bukunikolaisi baisa yeigu Guyau lalagaimi lokulivalasi deli mi kavidavadila mwada koyala Isireli bivilouwokuva e mwada mi vavagi

wala bukuyoulisi. ¹³Yeigu bogwa lanakaigali deli mi kamnomwana saina vakaigaga lokulivalasi baisa yeigu.”

¹⁴⁻¹⁵E Guyau ikaibiga kawala, “Makawala wala yokomi lokumwasawasi baisa Isireli la kapusi, mavilouna goli ulu valu tatougu, e makawala goli bavigakaimi mokwita wala bukuvilouwokuvasi, e valu watanawa komwaidosi bimwasawasi paila mi kapusi. E koyala Seiri, e makawala goli melalouya komwaidona viluwela Edom, bivilouwokuvasi. E komwaidona tomota binikolaisi yeigu Guyau.”

36

Yaubada la kabwaila baisa Isireli

¹ Guyau ikaibiga kawala, “Mwa yoku tau, kulivala baisa koyala Isireli binakaigalaisi biga mabigasina avaka yeigu, ² Guyau Yaubada bali-vala paila makwaisina. mina Isireli kasi tilaula leikikatudabumasi ikaibigasi kawasi, ‘Ka, makwaisina koyala Isireli baisa tuta da vavagisi!’

³ “E kuvitoubobuta. Kubwagwagu avaka yeigu, Guyau Yaubada lalilivala. Avai tuta boda mabudosina opapami eiyoulisi deli eikwaiyaisi koyala Isireli e komwaidosi wala matausina ivakatutukwaisi Isireli. ⁴ Mapaila tuta baisa kulagaisi avaka yeigu Guyau Yaubada, balukwaimi yokomi koya kwevakaveka deli koya kwekikekita, yokomi sakala deli itay-tila, e yokomi valu mavilousina vilouudidaimi deli mavilousina vilouukuwokuva, mavilousina goli boda mabudosina eitainaimi eitapataimi iyosokanaimi wala.

⁵ “Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala metoya ulo gibuluwa tigininila baisa boda mabudosina eitainaimi eitapataimi, e isiligaga lalivala baisa Edom. E deli si dabuma deli si kavidavadila iyoulisi ulo valu mapilana e ivakulotaisi kubilela.

⁶ “Mapaila ka, kuvitoubobuta baisa mapilana Isireli. Kuluki makwaisina koya kwevakaveka deli kwekikekita, sakala deli itayatila, avaka yeigu Guyau Yaubada lalivala deli ulo gibuluwa lakasau agu leiya paila uula boda komwaidona si kedakeda bogwa eibigigagaisi deli eiyomsilaisi matausina. ⁷ Yeigu Guyau Yaubada bogwa lakatila mwau kidamwa boda itainaimi itapataimi mabudosina bogwa bibodasi kasi mmosila. ⁸ Mitaga okoyala Isireli kai komwaidona yekwesisi bitamvausi tuvaila e biuwasi paila yokomi, e yokomi goli ulo tomota mina Isireli. E yokomi makateki bukukwaimilavausi omi valu. ⁹ Yeigu deli yokomi e yeigu bavigaki bipulaisi tuvaila mi pwaipwaia bisapwaisi yagogu. ¹⁰ Yeigu bavigakaimi bukudalasi. E yokomi bukuisuaisi ovalu mavilousina e bukuvigivauwaisi vavagi komwaidona makwaisina kwedidadaimi leikanukwenusi. ¹¹ Tuvaila yeigu bavigaki tomota deli bulumakau bisiniveka kasi bawa. E bavigaki kami bawa bikalisau kasi bawa omitibogwa. E yokomi bogwa bukuunaisi litumia bidubadu. Yeigu batugwalaimi bukuisuaisi baisa makawala omitibogwa lokusisikaisi, tuvaila yeigu bavigakaimi bikobaluluva mi kaisisu gala kwaitala tuta ikaloubusi makawala. E oluvi bukunikolaisi yeigu wala Guyau. ¹² Ka ulo tomota mina Isireli, yeigu bakaimilivauwaimi

tuvaila ovalu mapilana. Mavilouna goli mi valu tatoumi, e mavilouna gala biiyatai litumia kaina bigadi molu.

¹³ “Yeigu Guyau Yaubada, lalivala kawagu. Baisa biga mokwita tomota eilivalasi mwada pwaipwaia ikamkoma tomota, deli ikatumati litumia. ¹⁴ Mitaga baisa tuta bila tuta oluvi gala tuvaila bikoma tomota deli bikatumati litumia. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala. ¹⁵ E pwaipwaia gala tuvaila binakaigali boda ituwoli bikatudeuwaisi kaina bigisi tomota biyosokanaisi mavilouna. Pwaipwaia gala tuvaila bikatumati litumia. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

Mina Isireli si momova kwaivau

¹⁶ E Guyau ilukwaigu kawala, ¹⁷ “Yoku tau,^o ka! Igau mina Isireli isisuaisi osi valu, matausina iyogwalaisi mapilana metoya osi kidakeda deli si bubunela. E yeigu lavisai si bubunela kala pupagatu makawala natana vivila biboda la tuta kala tubukona. ¹⁸ Mapaila yeigu akasau agu leiya baisa matausina, paila uula ikatumatasi deli iyogwalaisi mapilana valu metoya osi taimamila baisa tokolu. ¹⁹ Yeigu akamogi matausina paila si kidakeda, deli si bubunela. E mapaila avabutu matausina ilosi isilomlasi osi valu tomitawasi. ²⁰ E ambaisa ambaisa ilokaiasi, matausina iyomsilaigusi yeigu tobumaboma, paila tomota ililivalasi kawasi, ‘Matausina tomota bogwa

^o **36:17** Kugisi kala katumiki Ais 2.1. **p** **36:17** Nanamsa makwaina paila si bubunela kala pupagatu uulela Mosese la Karaiwaga; kugisi Tol 15.19.

eisilavaisi valu makwaina si Yaubada tatousi eisaiki matausina.’ ²¹ Mapaila ikaiki wowogu paila yagagu, paila mina Isireli iyomsilaigusi ambaisa ambaisa goli eilokaiasi.”

²² E Guyau ilukwaigu kawala, “Ka, kuluki mina Isireli avaka yeigu Guyau Yaubada mwada baluki matausina. Ka, baisa makawala - avaka makateki bavagi gala paila uula yokomi mina Isireli, gala, mitaga paila uula yagagu igibumaboma, maigana yokomi lokuyogagaisi avai valu avai valu makwaisina lokulokaiasi. ²³ E avai tuta layomitali kala bumaboma yagagu igaveka baisa avai boda avai boda - maigana lokuyogagaisi oluwalaisi matausina - matutona wala matausina binikolaisi yeigu goli Guyau. Ka, yeigu Guyau Yaubada lalilivala. E yokomi bavigakaimi bukuvitulokaisi mina watanawa mwada yeigu Yaubada Tobumaboma. ²⁴ E yeigu bakauwaimi metoya avai boda avai boda deli avai valu avai valu e bakaimilivauwaimi omi valu tatoumi. ²⁵ E bakatusokaimi metoya sopi migileu e makawala bogwa bakatumigileuwaimi metoya komwaidona mi tokolu deli avaka avaka eiyogwalaimi. ²⁶ E yeigu basakaimi ninami kwewovau deli goli mi nanamsa kwewovau. E bakau ninalela kasai makawala dakuna metoya baisa yokomi baligaiwa e basakaimiga ninalela kabikaula. ²⁷ E basakaimi ulu baloma e bavatitokaimi kidamwa yokomi bukubokulaisi ulu karaiwaga makwaisina deli bukuvagaisi makawala ulu katuloluta. ²⁸ E yokomi bukuisuaisi ovalu makwaina lasaiki tubumia. E yokomi ulu tomota e yeigu goli mi Yaubada.

²⁹ Yeigu bakolaimi metoya avai vavagi makwaisina iyogwalaimi. Yeigu bakaraiwogi bagula biluvabwaila goli, e yokomi gala tuvaila bukubodasi molusaula. ³⁰ E yeigu goli bakatumkulovi kaiuwala kami uwaika, deli goli kala kabinai mi kwabila, e gala tuvaila bukubodasi molusaula bivigaki kami mmosila oluwalaisi boda ituwoli ituwoli. ³¹ Yokomi igau biyelu ninami mi mitugaga makwaisina lokuvagaisi deli mi bubunela gegedu, e bukummosilasi paila uula wala mi mitugaga deli mi vavagi gaga titoulemi. ³² Yokomi mina Isireli, yeigu magigu bukunikolaisi avaka baisa lauvagi gala paila kami bwaina. Mitaga magigu bukulumkolaisi mmosila deli ninamwau paila avaka lokuuvagaisi. Baisa yeigu Guyau Yaubada lalilivala.”

³³ E Guyau Yaubada ililivala kawala, “Avai tuta bakatumigileuwaimi metoya omi mitugaga komwaidona, e batugwalaimi bukuisuaisi tuvaila omi valu deli bukukwaliivauwaisi avaka eikodidaimisi. ³⁴ E matausina availa availa eisusuwaisi omi kwabila bogwa eigisaisi kala ulaka, mitaga bogwa batugwalaimi bukubigulaisi tuvaila. ³⁵ E tomota komwaidosi bilivalasi paila kwabila makubilana, kidamwa omitibogwa udila wala, mitaga tuta baisa bogwa eidavila makawala wala Bigulela Ideni, deli valu makwaisina omitibogwa eikatudidaimisi, ikoiyaisi valu e eiluvaimwaisi kwedidadaimi, mitaga tuta baisa bogwa eisikaisi tomota deli kalila kwepapeula. ³⁶ Oluvi kesala boda makwaisina otalimi binikolaisi yeigu Guyau lakaliivau kwedidadaimi valu deli lavilivau avaka avaka olopola maku-

bilasina kubiluukuwokuva. Ka, yeigu Guyau bogwa lakatotila kidamwa bavagi baisa, e bogwala bavagi.”

³⁷ E Guyau Yaubada ililivala kawala, “Ka, tuta baisa bogwa batagwala paila mina Isireli binigadaigusi paila pilasi, deli batagwala biunigeyaisi e bitobidubadusi makawala yuwotala sipi. ³⁸ E valu makwaisina tuta baisa kwedidaimi wala, igau makateki bikasewoki wala to-mota, makawala omitibogwa Yerusalem eikase-woki wala sipi, minasina eiuvigakaisi lula wa paka. Matutona wala binikolaisi yeigu goli Guyau.”

37

Itayatilela totula kailubulabu

¹ E alumkoli Guyau saina ivakatitaikina baisa yeigu, e Guyau la baloma iviyelu nanogu e ilauwaigu kwaitala itayatila makwaina ikasuwoki wala totula. ² Matauna ivakadaigu ititavinaigu oitayatila makwaina, e yeigu agisi saina bidubadu totula e komwaidona makaisina bogwa wala eilubulabusi. ³ E matauna ilukwaigu kawala, “Mwa! Yoku tau, ki, kudoki totula makaisina igau bimovavausi?”

E yeigu avitakaula kawagu, “Guyau Yaubada, ka - katupoi makwaina yoku wala ibodaim bukumapu!”

⁴ Matauna ikaibiga kawala, “Kuvitoubobuta baisa makaisina totula. Kuluki makaisina totula kailubulabu binakaigalaisi ulo biga. ⁵ Kuluki makaisina kidamwa yeigu Guyau Yaubada lalilivala baisa makaisina, kawagu,

Yeigu bakayokaimi e bakaimilivau mi momova e bukumovasi. ⁶ Yeigu basakaimi wotunula uwomi deli vilionemi, e kanavinemi bakapoli uwomi. Basakaimi mi yagisa e bakaimilivau mi momova e bukumovasi. E bukunikolaisi yeigu wala Guyau.”

⁷ Mapaila yeigu avitoubobuta avaka bogwa eilukwaigu. Igau wala lalilivala, e alagi butula kogoregora, e ka! totula ivitouulasi biluvasosusi deli sesia. ⁸ Igau wala lagigisi makaisina, wotunula uwosi deli viliona ikuboli totula makaisina, e oluvi kanavina. Mitaga gala wala isim si yagisa.

⁹ Mapaila Yaubada ilukwaigu kawala, “Mwa! Yoku tau - kuvitoubobuta baisa yagila.¶ Kuluki yagila kawam, Guyau Yaubada eikaraiwaga paila bukuma metoya ambaisa ambaisa, e bukukwayoki minasina tomata, e bakaimilivau si momova e bimovasi.”

¹⁰ Mapaila yeigu avitoubobuta avaka bogwa eilukwaigu, e ka! Yagisa isuvi olumoulesi tomata minasina, imovasi e itomalaulasi. Matausina kasi bawa iboda wala bivigakaisi budotala tokwabilia budoveka.

¹¹ E Yaubada ilukwaigu kawala, “Yoku tau, mina Isireli makawala makaisina totula. Matausina eikaibigasi mwada bogwa eilubulabusi, deli si pikwaku bogwa leiwokuva, e gala avaka bibanaisi igau tuta oluvi. ¹² Mapaila kuvitoubobuta baisa ulo tomota mina Isireli,

¶ 37:9 Mina Iberu si biga kwaitala wala, gagabila bitakalawa kaina “yagila”, kaina “baloma”, kainaga “yagisa”. 37:10 37.10 YG 11.11

kuluki kidamwa yeigu Guyau Yaubada baulaim kasi laka.^r Yeigu bavisunupuloi matausina e bakaimilivau mapilana Isireli. ¹³ Avai tuta baulaim kasi laka ambaisa ulo tomota eibakwaisi, e bavisunupuloi, matausina binikolaisi yeigu wala Guyau. ¹⁴ E yeigu bakayoki matausina bakaimilivau si momova e bimovasi, e batugwali bisisuaisi osi valu tatousi. E oluvi matausina binikolaisi yeigu wala Guyau. Yeigu bogwa lakatotila paila bavagi makawala - e bogwa wala bavagi. Ka, yeigu wala Guyau bogwa lalivala.”

Yuda deli Isireli bivasosusi e bivigaki kwaitala wala kabokwaraiwaga

¹⁵ E Guyau ilukivauwaigu tuvaila kawala, ¹⁶ “Mwa! Yoku tau - kukwau kaitala kai e kugini mabigasina biga otapwala, ‘Kabokwaraiwaga Yuda.’ Oluvi kukwau kaiyuwela kai e kugini mabigasina biga otapwala ‘Kabokwaraiwaga Isireli.’ ¹⁷ Oluvi kukipituki mitasi kaiyu wala oyamam e bivigaki kala gigisa kaitinidesila wala. ¹⁸ E avai tuta m tomota bikatupoiyaimsi bukuluki avaka baisa kala katumiki, ¹⁹ kuluki matausina kidamwa yeigu, Guyau Yaubada, bogwa wala bakau makaina kai paila Isireli e bakipituki deli makaina paila Yuda. Metoya makaisina kaiyu kai bavigaki kaitala kaitinidesi wala e bayosi oyamagu.

²⁰ “Mwa! Kuyosi makaisina kai oyamam e kuyosali paila tomota bigisaisi. ²¹ E oluvi kuluki matausina kidamwa yeigu Guyau Yaubada

^r 37:12 Kasi laka kabutuvitusila kasi katupipi mapilana Babilonia.

bogwa wala bakau komwaidona ulo tomota metoya avai boda avai boda eilokaiasi, bav-aguguli matausina, e bakaimilivau osi valu tatousi. ²² E yeigu bavisosu matausina bivagi boda kwaitala osi valu okoyala Isireli. E taitala si guyau paila biguyoi odubasi, e gala tuvaila bivigakaisi budoyu boda kaina bikovisisi bivigakaisi kwaiyu kabokwaraiwaga. ²³ Matausina gala tuvaila biyogwalaisi titoulesi metoya minasina tokolu saina kabommosila kaina biyogagaisi titoulesi metoya omitugaga. Yeigu bakoli matausina metoya komwaidona vavagi makwaisina eivigaki eimmitugagasi. Yeigu bakatumigileu matausina e bavigaki matausina ulo tomota, e yeigu goli si Yaubada. ²⁴ E taitala guyau makawala goli ulo touwata Debida biguyoi odubasi. Ka, matausina bogwa wala bivasosusi deli taitala wala si guyau e bikabikuwolaisi ulo karaiwaga deli si kimadagi.

²⁵ E matausina bisisuaisi ovalu makwaina yeigu lasaiki ulo touwata Yekobe, makwaina goli tubusia omitibogwa eisisuaisi. Matausina bisivagasisi mapilana, e makawala goli litusia deli tubusia - ee, tuta gala biwokuva. E taitala guyau makawala goli ulo touwata Debida matauna biguyoi odubasi tuta gala biwokuva. ²⁶ E yeigu bakabutu baisa matausina paila si valu bivakota tuta gala biwokuva. E yeigu goli basaili matausina osi valu deli bakatumkulovi si tomota kala bawa, e deli bavitau ulo Bwala Kwebumaboma osi valu, e baisa goli bitovagasi tuta gala biwokuva. ²⁷ E yeigu basikaiwa wala

deli matausina; yeigu si Yaubada e matausina goli ulo tomota. ²⁸ Avai tuta bavitau ulo Bwala Kwebumaboma bitovagasi osi valu tuta gala biwokuva, e matutona goli boda ituwoli ituwoli bogwa binikolaisi kidamwa yeigu Guyau bogwa lanagi Isireli paila ulo tomota tatougu.”

38

Gogi matauna Guyau la tokaiyala

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, ² “Mwa yoku tau, kukwagai biga baisa Gogi matauna si guyau boda mabudosina oviluwesi Meseki deli Tubali mapilana Magogi. Kukwamitolaki matauna e kuluki kidamwa ³ yeigu kala tilaula, mayeigula goli Guyau Yaubada. ⁴ Yeigu bakatukovi matauna, e bataginouli bani owodola, e babititani matauna deli komwaidona la tokabilia balau. La tokabilia, la wosa deli tosisila saina bidugaga, deli goli tokabilia taitala taitala ikokeula la vayoula deli la kema oyamala. ⁵ Tokabilia metoya Pesia, Sudani, deli Libia isegulikaisi deli matauna, e komwaidosi matausina deli wala si vayoula deli kasi kulupewa. ⁶ Komwaidosi tokabilia mapilana Goma, deli Beti Togama opiliyavata deli wala matauna, e deli goli tokabilia metoya boda ituwoli ituwoli. ⁷ Kuluki matauna bikatubaiasa e bikaraiwogi la tokabilia bikatubaiasasi. ⁸ Igau taitu bidubadu biwokuva yeigu bakaraiwogi matauna bikwai pilatala valu, mapilana goli tomota eikaimilavausi leisisuaisi gultinidesi

metoya oluwalaisi boda ituwoli ituwoli, e eisisuaisi bwaina deli luvala uwosi metoya kabilia. Matauna bikwai koyala Isireli, makwaisina omitibogwa koyawokuva wala gala tomotala eitotusi tuta kaduwonaku, mitaga baisa tuta tomota komwaidona isikaisi e iluva uwosi. ⁹ Matauna deli la tokabilia deli goli boda ituwoli ituwoli eivigakaisi boda kwaitala, bisuyaisi kulusi makawala utuyagila e bikubolaisi valu makawala lowalowa bikuboli valu.”

¹⁰ Baisa makawala Guyau Yaubada iluki Gogi. “Avai tuta tuta matutona bikaloubusi, yoku bukuvitouula nanamsa paila bubunela mitugaga. ¹¹ Bukuninamsi paila bukukwai valu mapilana gala kala tokwala ambaisa tomota si sisu bwaina deli luvala uwosi olumoulela valu mavilousina gala isim kalisi e gala avai taboda peula paila bikoli mavilousina. ¹² Yoku bukukwai valu deli bukuvayouli tomota matausina eisisuaisi olumoulela mavilousina igau omitibogwa leukodidaimisi. Matausina bogwa eikaimilavausi metoya boda ituwoli ituwoli. Baisa tuta matausina ivayogutasi si yawa deli bidubadu si guguwa e ibudaisi si valu isisuaisi oluwalela valu watanawa. ¹³ E tomotala Siba, Dedani, deli togigimwala ovalu mavilousina viluwela Sipeini bikatupoiyaimsi kawasi, ‘Ki, bogwa kukouguguli m tokwabilia e bukusugigai mavilousina paila bukukodidaimi deli bukukwai? Ki, bogwa ninami makawala paila bukukeulasi siliba, goula, mauna, deli guguwa komwaidona, e bukuvatuboulolasi deli komwaidona vavagi makwaisina lokuveilauwaisi?’ ”

¹⁴ Mapaila Guyau Yaubada iwitalaigu balokaia Gogi bakamitububuli avaka Guyau eilukwe-bogwi matauna kawala. “Ka tuta matutona ulo tomota Isireli isisuaisi wala luvala uwosi, yokugwa kusilavi ¹⁵ metoya obusibusila m valu mapilana opiliyavata, e lokumaga kukugwai budotala budoveka budopeula tokwabilia e metoya boda ituwoli ituwoli, e komwaidosi wala eisilasi wa wosa. ¹⁶ Ka yoku bukusugigai ulo tomota mina Isireli makawala kwaitala utuyagila bik-oulusa bimakaia mavilouna. Avai tuta okala tuta igau bima, yeigu baulisalaim bukuyouli ulo valu paila bukuvituloki boda ituwoli ituwoli binikolaisi availa yeigu, e bukuyomitali ulo bum-aboma metoya avaka lavagi baisa yoku. ¹⁷ Ka mayokula bogwa lalilivalaim tuta omitibogwa, avai tuta yeigu lakamituli baisa ulo touwata matausina tovitoubobuta mina Isireli, igau yam makwaisina bima yeigu igau bamai taitala tau bisugigai Isireli.” Ka Guyau Yaubada bogwa eilivala.

Yaubada la mipuki baisa Gogi

¹⁸ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Wa yam makwaina avai tuta Gogi biyouli Isireli, yeigu bagibuluwa. ¹⁹ Yeigu alivala metoya ogu gibuluwa tigininila paila wa yam makwaina likuliku kwaipeula bikaloubusi oviluwela Isireli. ²⁰ Komwaidona yena deli mauna nayoyowa, mauna nasigisagina navakaveka deli nakikekita, deli komwaidona tomota odabala pwaipwaia bibulukukoli paila yeigu. Koya bika-pusisi, papapa bitamsomsila, deli komwaidona tabodala valu bisiyelasi. ²¹ Yeigu bayokukoli

matauna Gogi metoya avai mipuki avai mipuki. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala. La tokabilia bitovilasi bikatumataisi titoulesi metoya osi kema. ²² Yeigu bamipuki matauna metoya lelia deli katumata. Kuna kunoveka, kuna kwekulokula, kova, deli salipa, bikapusisi odabala matauna deli la tokabilia deli baisa boda mabudosina eitokailasi matauna. ²³ E baisa makawala yeigu bavituloki boda komwaidona paila yeigu tovakaigaga deli tobumaboma. E oluvi matausina binikolaisi yeigu wala Guyau.”

39

Yaubada itomgaga odabala Gogi

¹ E Guyau ilukwaigu kawala, “Mwa, yoku tau, kukwamitilaki Gogi matauna si guyau boda mabudosina oviluwesi Meseki deli Tubali, e kuluki matauna yeigu kala titaula. ² Yeigu bauwovili matauna wa keda ituwoli e bavakadi matauna metoya obusibusila valu mapilana opiliyavata bamai, tatoula wala bikaloubusi okoyala Isireli. ³ Oluvi yeigu bakatulisi la kaiyala ola kikiwama deli ola kakata. ⁴ Gogi la tokabilia deli komwaidosi matausina eitokailasi matauna bikapusisi bikaligasi wala okoyala Isireli, e uwosi bavigaki mauna nayoyowa deli nasigisagina k’asi. ⁵ Matausina bikapusisi bikaligasi wala okawaimatila. Yeigu Guyau bogwa lalivala. ⁶ Yeigu bavakati kova oviluwela Magogi e bivakaiyouli wala mavilousina olumata tomota eisisuaisi luvala uwosi, e komwaidona binikolaisi yeigu wala Guyau. ⁷ E yeigu bavigaki ulo

tomota mina Isireli binikolaisi yagagu igibumaboma, e gala batagwala yagagu bivigakaisi kabokakayuwa tuvaila. Oluvi boda ituwoli ituwoli binikolaisi yeigu Guyau mayeigula mina Isireli si Yaubada Tobumaboma.”

⁸ Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Yam makwaina lalilivali bogwa wala bikaloubusi mokwita. ⁹ E tomota matausina availa isisuaisi olopola viluwela Isireli biutokaisi kai makwaisina guguwala kabilia. Komwaidona si vayoula, si kaiyala, lewa, guguwala makwaisina bivigakaisi si kaiboi kala kaduwonaku bikau kwailima kwaiyu taitu. ¹⁰ Matausina gala bikaiki uwosi utowota kai wa bagula kaina bilikubilasi olawodila, paila uula bogwa komwaidona guguwala kabilia bivigakaisi si kai. Bogwa bikwaiyaisi matausina availa availa omitibogwa leikwaiyaisi si guguwa matausina, bikaimapu makawala.” Guyau Yaubada bogwa eilivala.

Gogi ibakwaisi

¹¹ E Guyau ilivala kawala, “Avai tuta komwaidona makwaisina bivitoulaisi, e yeigu basaiki Gogi kubilatala kwabila paila kala laka olopola Isireli, makubilana olumoulela Tokwaidadina si Itayatila, mapilana opilibomatula Milaveta Pilamata. Gogi deli komwaidona la tokabilia igau bibakwaisi baisa, e itayatila makwaina bogwa bidokaisi yagala ‘Itayatilela Kasi Laka Gogi la Tokabilia.’ ¹² Nalima nayu tubukona bikau mina Isireli bibekobekwasi wala tomota komwaidona, e bimigileuga valu tuvaila. ¹³ E komwaidosi tomotala valu bipilasaisi wala bekobekwa

tomata, e matausina bibanaisi kasi taimamila paila baisa wa yam makwaina batomgaga. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala. ¹⁴ E igau biwokuva minasina nalima nayu tubukona, bogwa binagaisi mimilisi bitainaisi valu kidamwa bibanaisi kesala uwosi ikanukwenusi opwaipwaia, e bibakwaisi, e mapaila matausina bikatumigileuwaisi valu. ¹⁵ Koya deli itayatila bilalouyasi wala biwokuva e avai tuta bibanaisi kaitala totuwanesi tomota, e matausina bisailisi kabotuvatusi otalila makaina e tokelisi laka bimaisi bibakwaisi makaina, olopola Itayatilela Kasi Laka Gogi la Tokabilia. ¹⁶ (Baisa kwaitala valu bitotu katitaikinela bogwa bidokaisi maigalela wala.) E baisa bivigaki valu bimigileuvau goli.”

¹⁷ E Guyau Yaubada ilukwaigu kawala, “Mwa yoku tau, kudou komwaidona mauna nayoyowa deli nasigisagina metoya ambaisa ambaisa bimaisi bikamsi lula makwaina lakatubiasi paila minasina. E bitokaia paka kwaiveka odabala koyasi Isireli, e minasina bikamsi viliona deli bimomsi buyavi. ¹⁸ Minasina bikamsi uwosi tokabilia deli bimomsi buyavisi tokaraiwogasi valu watanawa, komwaidosi availa matausina bikatumataisi makawala sipi nammwala, kaina lam, gota kainaga bulumakau nakakaitubwa. ¹⁹ Avai tuta bakatumati matausina tomota makawala lula, mauna nayoyowa deli nasigisagina bikomasi komwaidona posasi bikomatasi deli bimomwaisi buyavisi tatoula wala bimommatasi. ²⁰ Matausina bikamsi ogu tebeli komwaidona

uwosi wosa deli kala tosisila, tokabilia deli matausina matala gidageda. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

Yaubada bikaimilivau Isireli

²¹ E Guyau ikaibiga kawala, “Yeigu bavigaki boda ituwoli ituwoli bigisaisi ulo guyugwayu deli bavituloki matausina ammakawala lavigaki ulo peula paila bayomitali ulo nanamsa duwosisia. ²² Tuta baisa deli tuta oluvi mina Isireli binikolaisi yeigu wala Guyau si Yaubada. ²³ E boda ituwoli ituwoli binikolaisi mina Isireli ilosi okatupipi paila uula imitugagasi baisa yeigu. Yeigu atotubuloki matausina, e atugwali kasi tilaula ikalisauwaisi deli ikatumataisi matausina okabilia. ²⁴ Yeigu amipuki matausina mapula si pupagatu deli si mitugaga, e atotubuloki matausina.”

²⁵ Guyau Yaubada ikaibiga kawala, “Mitaga ka, tuta baisa yeigu banokapisi Yekobe dalela, matausina goli tomotala Isireli, e bavigaki bisibwabwailasi tuvaila. E yeigu bogwa bakoli yagagu igibumaboma. ²⁶ E matausina tuvaila bisisuaisi luvala uwosi osi valu tatousi, e gala wala ibodi availa biyokukoli matausina, matausina bogwa wala bilumwelavaisi ammakawala kasi mmosila paila eimitugagasi baisa yeigu. ²⁷ Avai tuta bakaimilivau ulo tomota metoya valu mapilana oluwalaisi kasi tilaula leisisuaisi. ²⁸ E ulo tomota binikolaisi yeigu wala Guyau si Yaubada. Matausina binikolaisi, paila uula yeigu lawitali eilosi okatupipi e tuta baisa yeigu bakouguguli matausina e bakaimilivau bamai osi valu tatousi, gala wala taitala baligaiwa. ²⁹ Yeigu baligabu

ulo baloma baisa mina Isireli e gala wala avai tuta tuvaila batotubuloki matausina. Yeigu goli Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

Okilisala Isikeli igisi Bwala Kwebumaboma igau bivitoulai

40

(40.1—48.35)

Okilisala Yaubada ikau Isikeli ilau Yerusalem

¹ Avai tuta bogwa eilauwaimasi okatupipi e olopolo taitu kwailuwotala kwevasila Yerusalem eiyoulisi, e taitu kweluwoyu kwailimala oyamla kweluwotalela, wa yam makwaina yeigu alumkoli Guyau la peuligaga ikauwaigu ilauwaigu. ² E olumoulela kilisala makwaina Yaubada ikauwaigu ilauwaigu oviluwela Isireli isailigu odabala kwaitala koya kwaiwonaku. Yeigu bogwa lagisi wala poulela bwala kala gigisa makawala kwaitala valu vilouveka.

³ Matauna ilauwaigu katitaikinela makwaisina e agisi taitala tau kala gigisa ivivivila makawala tanumnumta barasi. Matauna eitotu katitaikinela makwaina kalapisila e leiyosi yatala yakakaraia kaivisaikola.

⁴ Matauna ilukwaigu kawala, “Mwa yoku tau. Kugisimlili e kuligimlili bibwaina deli kutaku bibwaina vavagi komwaidona avaka bogwa bavitulokaim, paila baisa uula lamaiyaim. Yoku bukusola vavagi komwaidona avaka bogwa lokugisi baisa tomotala Isireli.”

Kalapisila opilibomatu

⁵ Baisa goli lagisi Bwala Kwebumaboma, e kalila itavini itapatu makwaina. E taitala tau ikau la kaivisaikola miyana, kala woloula uvatala isividoga, e ivisikoli tabodala. Makwaina kala wonaku bila walakaiwa iboda uvatala isividoga deli uvatala isividoga kala poupou.

⁶ Oluvi matauna ila okalapisila makaduyona opilibomatu. Matauna imwena wa daga ila walakaiwa, e ivisaikoli kabosusuvi, e kala loum bila watanawa iboda uvatala isividoga. ⁷ Eisakawaiki isisu kadatala keda e baisa isisu tabudotolu buliyamata pilatala e tabudotolu pilayuwela. E tabudotala tabudotala matabudosina kasi vakaila komwaidona makawala eitavina eitapatu uvatala isividoga kasi maloula, e taboda eikalitulaisi matabudosina kala poupou iboda uvatala okatupoi. E oluwalaisi matabudosina buliyamata isisu kadatala keda kala woloula uvatala isividoga biloula okabosusuvi matabudona eilokaia Bwala Kwebumaboma. ⁸⁻⁹ Matauna ivisaikoli matabudona e ibani kala loum iboda uvayu. Matabudona ivigaki kalapisila kala vigimkoila makwaina saina katitaikina Bwala Kwebumaboma, e matabudona tabodala otoutom kala poupou isividoga. ¹⁰ (E matabudosina buliyamata opapala keda makadana kasi vakaila makawala wala, e tabodala eikalitulaisi matabudosina kasi poupou makawala wala.)

¹¹ Oluvi tau matauna ivisaikoli kala beiyaya

keda makadana okalapisila kala beiyaya iboda uvatolu okatupoi, e sasa oluwalaisi kalapisila kaduyoulaim iboda uvayu isividoga. ¹² E omatala matabudosina buliyamata, taboda kwekukupi wala kala wonaku deli kala beiyaya okatupoi wala. (Tabudotala tabudotala matabudosina kasi beiyaya deli kasi wonaku eitaina eitapatu uvatala isividoga.) ¹³ Oluvi matauna ivisaikoli sasa makwaina metoya tabudotala matabudosina totomla iluvipeili keda makadana e ila otabodala tabudoyuwela, e iboda uvalima uvatala okatupoi. ¹⁴ E tabudotala matabudona okala vigimkoila eilokaia obikubakula Bwala Kwebumaboma. Matauna ivisaikoli matabudona, e kala beiyaya iboda uvalima. ¹⁵ E kala kaduwonaku metoya otaboda okoukweda okalapisila bila matabudona okala vigimkovila iboda uvaluwotala uvayu isividoga. ¹⁶ E komwaidona matabudosina tabodasi deli tabodasi eikalitulaisi matabudosina bidubadu ponana itaponanaisi. E tabodasi matabudosina eilokaia keda makadana ileiyasi kaikobusi kai pulopola.

Bikubakula Bwala Kwebumaboma
matabudona okoukweda

¹⁷ E tau matauna ivakadaigu kasuvi okalapisilela baku kwematala. E opapala tabodala bwala ikalitulaisi tabudotala tabudotala kala bawa tabudoluwotolu, e omitasi matabudosina dakuna piladudubuna eitakasaisi, ¹⁸ itainaisi itapataisi. E baku makwaina kwaimatala ila watanawa e baku makwaina kwaiyuwela olopola ila walakaiwa.

19 E mabuligigana walakaiwa kwaitala kalapisila makwaina bitasuvi bitala baku makwaina olopola. E tau matauna ivisaikoli sasa makwaina kwaitala kalapisila bila kwaiyuwela kala woloula uvaluwoyu uvalima.

Kalapisila opiliyavata

20 Oluvi tau matauna ivisaikoli kalapisila makwaina mapilana opiliyavata okedala eilokaia kwematala baku. 21 E buliyamata matabudosina tabudotolu pilatala tabudotolu piliyuwela keda oluwala, e tabodesi oluwalaisi matabudosina, deli kabosusuvi matabudona komwaidona wala kasi woloula makawala wala makwaisina mapilana opilibomatu kalapisilela. E komwaidona kala woloula kalapisila makwaina iboda uvaluwotala uvayu isividoga deli kala beiyaya uvalima uvatala okatupoi. 22 E kabosusuvi matabudona, e taboulusi ponanela maponinasina, deli ileiyasi kaikobula pulopola kaila komwaidona wala kala gigisa makawala mapilana opilibomatu kalapisilela. E kailima kaiyu daga oluvi bisakaila kalapisila, e kabosusuvi matabudona eitotu okala vigimkovila matala eikoulakaiwa obikubakula Bwala Kwebumaboma. 23 E metoya kalapisila makwaina opiliyavata bila olumoulela, e kwaitala tuvaila kalapisila oluvi bila baku makwaina olumoulela bwala, makawala wala kasi gigisa makwaisina mapilana opilibomatu. E tau matauna ivisaikoli sasa makwaina oluwalaisi kwaiyu kalapisila makwaisina, kala woloula iboda uvaluwoyu uvalima.

Kalapisila opilibolimila

²⁴ Oluvi, tau matauna ivakadaigu ilauwaigu mapilana opilibolimila, e kagisi kadatala kalapisila tuvaila. Matauna ivisaikoli tabodala olumoulela deli matabudona kabosusuvi, e komwaidona matabudosina migatala wala.

²⁵ E olumoulela matabudosina isisu ponana eitabolusi makawala wala makwaisina kalapisila ituwoli. E komwaidona kalapisila makwaisina kala woloula iboda uvaluwotala uvayu isividoga, e kala beiyaya uvalima uvatala okatupoi.

²⁶ E kailima kaiyu daga oluvi bisakaila makwaina, e matabudona kabosusuvi itotu okala vigimkovila matala ilokaia bikubakula Bwala Kwebumaboma. E kai pulopola kaikobusi ileiyasi otaboda matabudona olumoulela matala eilokaia makadana keda.

²⁷ Deli tuvaila, isisu kwaitala kalapisila biloula olumoulela makwaina bikubaku. Tau matauna ivisaikoli sasa makwaina bila kalapisila kwaiyuwela, e kala maloula uvaluwoyu uvalima.

Baku makwaina olopola. kalapisila opilibolimila

²⁸ E tau matauna ivakadaigu kasuvi kalapisila opilibolimila e kauyeiya wala obikubakula Bwala Kwebumaboma makwaina olopola. Matauna ivisaikoli kalapisila makwaina, e kala beiyaya bogwa wala makawala kalapisila makwaina okoukweda.

²⁹⁻³⁰ Matabudosina buliyamata, matabudona okabosusuvi, deli tabodala olumoulela komwaidona wala kasi vakaila makawala wala kalapisila ituwoli. E matabudosina eikalitulaisi okalapisila makwaina, itaponanaisi ponana bidubadu,

komwaidona kala woloula eivisaikoli iboda uvaluwotala uvayu isividoga. Kala beiyaya uvalima uvatala okatupoi. ³¹ E matabudona kabosusuvi matala ikoulakaiwa kwaiyuwela bikubakula Bwala Kwebumaboma e tabodala ileiyasi kaikobusi kai pulopola. Kailima kaitolu dagala oluvi bisakaila kalapisila makwaina.

Baku makwaina olopola. kalapisila opilibomatu

³² E tau matauna ilauwaigu okalapisila makwaina opilibomatu e kasuvi kala olumoulela makwaina baku olopola. Matauna ivisaikoli kalapisila makwaina, e kala vakaila makawala wala komwaidona makwaisina. ³³ Matabudosina buliyamata, matabudona kabosusuvi, deli tabodasi olumoulela kasi vakaila makawala wala makwaisina kalapisila ituwoli. E ponana eitabolusi itaina itapatu, matabudona kabosusuvi makawala wala eivigakaisi. E kalapisila kala woloula komwaidona iboda uvaluwotala uvayu isividoga e kala beiyaya uvalima uvatala okatupoi. ³⁴ Matabudona kabosusuvi matala ikoulakaiwa makwaina baku kwematala. E kai pulopola kaikobusi ileiyasi wa keda komwaidona otaboda. E daga kala bawa iboda kailima kaitolu oluvi bitasakaila kalapisila makwaina.

Baku makwaina olopola. kalapisila opiliyavata

³⁵ Oluvi tau matauna ivakouligu ilauwaigu okalapisila makwaina opiliyavata. E ivisaikoli makwaina, e kala vakaila makawala wala

komwaidona makwaisina. ³⁶ Kasi gigisa migatala wala, e isim buliyamata ikalitulaisi eita-bodala olumoulela iyolalaisi, tabodala kabosusuvi, deli itabolusi ponanela komwaidona wala itaina itapatu. E komwaidona makwaisina kasi woloula iboda uvaluwotala uvayu isividoga e kala beiyaya uvalima uvatala okatupoi. ³⁷ E kabosusuvi matabudona matala ikoulakaiwa baku kwematala. E ileiyasi kaikobula pulopola kaila otabodela mapilasina e keda oluwala. Daga kailima kaitolu oluvi bisakaila kalapisila.

Avai vavagi isisu katitaikina kalapisila opiliyavata

³⁸ E baku makwaina okoukweda isisu tabudotala tabudokekita isepitukwaisi makwaina kalapisila bisuvi olumoulela baku mapilana opiliyavata. E taboda matabudona isuvi tabudoveka matala eilokaia baku, e baisesi biwinaisi uwosi minasina mauna igau namwaidona bigibukwaisi lula. ³⁹ E olopola matabudona tabudoveka kwaivasi tebeli itotusi, kwaiyu opapala emaima e kwaiyu opapala ewaiwa. Baisesi odabasi tebeli makwaisina bikatumataisi minasina mauna paila bivigakaisi lula. Kaina namwaidona bigibukwaisi lulela mitugaga, kaina bisaimwaisi paila mitugaga lulela kaina kaimapu semakaila. ⁴⁰ E matabudona okoukweda kwaivasi tebeli tuvaila isisuaisi, kwaiyu baisesi emaima opapala la kabosusuvi kalapisila opiliyavata, e kwaiyu baisesi ewaiwa. ⁴¹ E tebeli makwaisina kasi bawa komwaidona iboda kwailima kwaitolu. makwaisina goli leikatubiasaisi paila bigubugabusi lula leikatumataisi, kwaivasi

olumoulela matabudona, e kwaivasi okoukweda wa baku. ⁴² E kwaivasi makwaisina olumoulela matabudona tabudokekita eitasaiyaisi paila bikatubiasaisi semakavi paila namwaidona bigubugabusi lula, makwaisina ibubulokaisi metoya dakuna kwetatai. Makwaisina kasi wonaku bila walakaiwa okatupoi wala, e papasi eitavina eitapatu iboda yumatala kala beiyaya. Komwaidona guguwa makwaisina paila bikatumataisi mauna minasina paila bivigakaisi lula, isailisi otebeli makwaisina. ⁴³ Katububulesi makwaisina eitavina eitapatu iboda yumatala kala beiyaya. Komwaidona viliona paila bigubukwaisi lula, isailasi otebeli makwaisina.

⁴⁴ Oluvi ivakadaigu kasuvi wa baku makwaina olopola. E agisi tabudoyu tuvaila eikalitulaisi, tabudotala katitaikinela kalapisila opiliyavata eikapogegaki opilibolimila, e tabudoyuwela eikapogegaki opiliyavata katitaikinela kalapisila opilibolimila. ⁴⁵ E tau matauna ilukwaigu matabudona eikapogegaki opilibolimila si bwala matausina tolula eiuwotetilasi wa Bwala Kwebumaboma, ⁴⁶ e matabudona eikapogegaki opiliyavata si bwala tolula matausina eiuwotetilasi okabogabu lula. Komwaidona tolula dalesi leitetila leimaisi metoya Sadoki; matausina Libai dalela isim kasi karaiwaga paila bisusuvisi bilolosi omatala Guyau paila biwotitalaisi matauna.

Makwaina baku olopola deli Bwala Kwebumaboma

⁴⁷ E tau matauna ivisaikoli baku makwaina olopola iboda uvaluwoyu uvalima kala woloula deli kala beiyaya makawala wala. Bwala Kwebumaboma itotu mapilana opilikwaibwaga e omatala itotu kwaitala kabogwabu lula. ⁴⁸ E oluvi tau matauna ivalilouyaigu ilauwaigu matabudona kabosusuvi wa Bwala Kwebumaboma. Matauna ivisaikoli kabosusuvi e kala loum eila watanawa iboda uvatolu isividoga e kala beiyaya uvatala okatupoi e papala eitaina eitapatu e kala poupou pilata pilayuwela ikouma imoi lipoi. ⁴⁹ E daga biloula matabudona kabosusuvi kala beiyaya uvalima e kala loum uvatolu. E kaiyu kokola itotusi opapala kabosusuvi, kaitala pilatala kaitala piliyuwela.

41

¹ Oluvi tau matauna ivakouligu ilauwaigu matabudona eitowalai oluwala matabudona tadoki Bwala Kwebumaboma. Matauna ivisaikoli keda makadana bisuvi olumoulela matabudona. e kala loum uvatala isividoga ² deli kala beiyaya uvayu isividoga, e tabodala pilatala pilatala komwaidona kasi poupou iboda uvatala okatupoi. Matauna ivisaikoli matabudona wala. Kala maloula uvaluwotala deli kala beiyaya uvalima.

³ Oluvi matauna ila isuvi olumoulela matabudona olopola Bwala Kwebumaboma. Matauna ivisaikoli keda makadana bisuvi olumoulela matabudona. e kala loum isividoga deli kala beiyaya uvatala isividoga, deli tabodala komwaidona pilatala pilatala kasi poupou uvatala lipoi. ⁴ E matauna ivisaikoli matabudona

eitaina eitapatu komwaidona ibudobodasi wala kasi woloula iboda uvalima. Oluvi matauna ilukwaigu kawala, “Ka, matabudona goli Bomikikila Sainela.”

Matabudosina eikaliaiisi opapala Bwala Kwebumaboma papala

⁵ E tau matauna ivisaikoli kala pou pou tabodala Bwala Kwebumaboma olopola, e iboda uvatala isividoga. Otaboda mapilana, ikalitulaisi bidubadu matabudosina tabudokikekita itavini itapatu Bwala Kwebumaboma, e kasi beiyaya uvatala. ⁶ Tabudotala tabudotala matabudosina ikalitulaisi buligigatolu, e buligitala buligitala mabuligigasina ikalitulaisi tabudoluwotolu. Mabuligana watanawa papala saina pou pou, mabuligana buligiyuwela papala sitana wala pou pou, e mabuligana buligitolula papala kakaraia. Eikaliaiisi makawala kidamwa mabuligasina walakaiwa papasi bitotusi odabala papa watanawa, e gala bikatupitukwaisi deli makwaina. ⁷ Avai tuta okoukweda bitagisi, Bwala Kwebumaboma tabodala, kala gigisa bitadoki kala pou pou makawala wala watanawa bila walakaiwa. E opapala Bwala Kwebumaboma tabodala, okoukwedala matabudosina, ikaliaiisi kaiyu daga kebubeiyaya, mapaila ivigaki kala gagabila bitamwena metoya mabuligigana watanawa bitala mabuligigana oluwala e bitauyeiya wala mabuligigana walakaiwa. ⁸⁻¹¹ E matabudosina tabodasi okoukweda kala pou pou uvatala okatupoi, e lulu kaduyotala eitimoki mapilana opiliyavata Bwala Kwebumaboma, e kaduyoyuwela opilibolimila. E eitavina eitapatu

okoukweda Bwala Kwebumaboma agisi ibubulaisi kaboloula, e kala beiyaya komwaidona uvatala okatupoi. E makwaina kaboloula kala mweimwena bila walakaiwa uvatala isividoga, baisa goli kala mweimwena tumalela matabudosina opapala Bwala Kwebumaboma. E opapala kaboloula makwaina kwaitala sasa isisu kala beiyaya uvalima eitavina eitapatu.

Bwala makwaina opilikwaibwaga

¹² E mapilana opilikwaibwaga makwaina sasa opapala Bwala Kwebumaboma kwaitala bwala eitotu baisa kala woloula uvaluwoyu uvayu isividoga kala beiyaya uvaluwotala uvalima uvayu isividoga, e papala eitaina eitapatu kala poupou uvatala okatupoi.

Bwala Kwebumaboma kwemwaidona kala visaikola

¹³ E tau matauna ivisaikoli Bwala Kwebumaboma kala woloula okoukweda iboda uvaluwoyu uvalima. Deli osisunela Bwala Kwebumaboma bila itobu pilayuwela bwala makwaina eitotu mapilana opilikwaibwaga, e sasa makwaina kala woloula makawala wala iboda uvaluwoyu uvalima. ¹⁴ E tuvaila sasa makwaina eilokaia omatala Bwala Kwebumaboma e deli goli obikubakula pilayuwela kasi woloula makawala wala uvaluwoyu uvalima. ¹⁵ Matauna ivisaikoli kala woloula bwala makwaina eitotu opilikwaibwaga deli goli keda makadasina opapala pilatala piliyuwela kala woloula makawala wala uvaluwoyu uvalima.

Kala kamitabubula Bwala Kwebumaboma

E matabudona kabosusuvi, matabudona Bwala Kwebumaboma, deli matabudona Bomikikila Sainela ¹⁶ komwaidona matabudosina ikaliakaisi wala kai watanawa eila walakaiwa oponana eitabolusi. E ponana maponinasina ibodi bitakatubodi. ¹⁷ E Bwala Kwebumaboma tabodala olumoulela, watanawa bila wa lulu odabala, komwaidona ileiyasi kaikobusi ¹⁸ kai pulopola deli mauna nayoyowa isim pinupanesi. Kaikobu itakasaisi wala kaimatala kai pulopola eisakaili mauna e itavina itapatu makawala olumoulela matabudona. Mauna natana natana minasina migisi kwaiyu. ¹⁹ migatala migila tomota ikoulakaiwa kaikobula pulopola makaina ola kakata, e migayuwela migila laiyoni ikoulakaiwa makaina pulopola ola kikiwama. ²⁰ Metoya watanawa eila odabala lulu, melalouya wala eitavina eitapatu makawala wala. ²¹ Matabudona Bwala Kwebumaboma kokolela papasi kasi loum kala beiyaya makawala wala.

Kabogwabu lula makwaina eikaliakaisi kai

E omatala lulula matabudona Bomikikila Sainela kwaitala vavagi isisu kala gigisa ²² makawala kabogwabu lula. Kala wonaku bila walakaiwa lipoi e kala beiyaya isividoga. Kokolela owokulu, la kabototu deli papala komwaidona kai wala ikaliakaisi. E tau matauna ilukwaigu kawala, “Tebeli makwaina tuta komwaidona bitotu wala omatala Guyau.”

Bwala Kwebumaboma kala lulu

²³ E kaduyotala lulu eitotu okala vigimkovila keda makadana bila matabudona Bwala Kwebumaboma, deli kaduyoyuwela lulu eitotu okala

vigimkovila keda makadana bila matabudona Bomikikila Sainela. ²⁴ E yoyula matabudona pilayu kaboulaim bikapogega oluwala. ²⁵ E otapwala yoyula matabudona Bwala Kwebumaboma ileiyasi kaikobusi kai pulopola deli mauna isim pinupanesi, makawala wala tabodala kala leilai. E okoukwedala matabudona kabosusuvi yoyula lulu itabodaisi ikatububulaisi tabodala kai. ²⁶ E opapala matabudona itabolusi ponana bidubadu, e otaboda eitavina eitapatu ileiyasi kaikobusi kai pulopola.

42

Kwaiyu bwala katitaikina Bwala Kwebumaboma

¹ E tau matauna ilauwaigu baku makwaina okoukweda e ivakadaigu kala wa bwala kwaitala eitotu opiliyavatela Bwala Kwebumaboma, gala kaduwonaku bila kwaiyuwela bwala makwaina opilikwaibwagala Bwala Kwebumaboma. ² Makwaina bwala kwaimatala kala woloula iboda uvaluwoyu uvalima e kala lau uvaluwotala uvayu okatupoi. ³ Pilatala bwala matala ikoulakaiwa sasa makwaina opapala Bwala Kwebumaboma, sasa makwaina kala beiyaya uvalima, e piliyuwela matala bwala ikoulakaiwa kedala baku makwaina okoukweda. Bwala makwaina kala kaliai buligigatolu mabuligigana watanawa isesila, oluwalaga sitana ikaliyumalaisi, e mabuligigana walakaiwa tuvaila wala ikaliyumalaisi. ⁴ Opapala bwala makwaina opiliyavata kadatala keda kala beiyaya uvayu isividoga kala woloula uvaluwoyu

uvalima e mapilana isisu bidubadu kabosusuvi.
⁵ Matabudosina eikalitulaisi olumoulela mabuligigana walakaiwa tabudikikekita, e matabudosinaga olumoulela deli watanawa tabudovakaveka, paila uula mabuligasina walakaiwa eikaliumilasi. ⁶ E matabudosina eikalitulaisi olumoulela mabuligigasina buligigatolu eikaliaisii opapala kaboloula deli gala isim kokolesi bipilasi makawala ituwoli bwala makwaisina olumoulela baku makwaina. ⁷⁻⁸ Ka mabuligigana watanawa okoukweda tabodela bwala makwaina gala wala tabudotala bwala, makabulona bwala kala woloula uvaluwotala uvayu isividoga. E matabudosina kabuloyuwela kasi woloula uvaluwotala uvayu isividoga baisa isim tabudovila bwala. E mabuligigana walakaiwa komwaidona ikasewa matabudosina melalouya wala kala woloula bwala kwemwaidona. ⁹⁻¹⁰ E mapilana opilibomatu okala vigimkovila bwala makwaina ambaisa tabodala baku makwaina olumoulela eivitouula, kaduyotala lulu bila wa baku makwaina okoukweda.

E Bwala Kwebumaboma opilibolimilela kwaitala bwala eitotu gala kaduwonaku metoya bwala makwaina opilikwaibwaga kasi gigisa migatala wala. ¹¹ Omatala matabudosina kadatakala keda kala gigisa makawala makadana opiliyavata. Kala woloula, kala gigisa, deli kala lulu, komwaidona makawala wala. ¹² E wa bwala makwaina mapilana opilibolimila osikowasi matabudosina kaduyotala lulu itotu okala vigimkovila mapilana eilokaia mapilana opilibomatu okala vigimkovila ambaisa taboda

eivitouula.

¹³ E tau matauna ilukwaigu kawala, “Makwaisina bwala kwaiyu wala kwebumaboma. Olumoulela makwaisina tolula matausina bisusuvisi bilolosi omatala Guyau bikomasi makwaisina semakavi kwebumaboma sainela. Paila matabudosina bomikikila, mapaila tolula bisailisi semakavi kwebumaboma sainela olumoulela matabudosina. Baisa kaula semakavila deli lula bigabwaisi paila mitugaga kaina kaimapu lulela. ¹⁴ Avai tuta tolula bisisuaisi olumoulela Bwala Kwebumaboma e magisi bisunapulasi bilosi matabudona okoukweda, matausina ibodi bikatulovaisi karekwa yabumaboma miyasina leisisikomasi tutala leiwotitalaisi Guyau. Matausina ibodi bisikamsi ituwoli karekwa oluvi bisunapulasi bilokaiasi ambaisa tomota eisisigulasi.”

Kala visaikola kala yayovila Bwala Kwebumaboma

¹⁵ Avai tuta tau matauna eivenoku visaikola olumoulela Bwala Kwebumaboma tabodala, ivakouligu isunupuloiyaigu kalapisila makwaina opilibomatu e ivisaikoli Bwala Kwebumaboma kala yayovila okoukweda. ¹⁶ Matauna ikau la kaivisaikola e ivisaikoli mapilana opilibomatu, e kala maloula iboda lakatutala uvaluwoyu uvalima. ¹⁷⁻¹⁹ Oluvi ivisaikoli mapilana opiliyavata, opilibolimila, deli opilikwaibwaga; komwaidona kasi maloula makawala wala, lakatutala uvaluwoyu uvalima, ²⁰ mapaila taboda eitavina eitapatu komwaidona makawala wala kasi maloula lakatutala uvaluwoyu uvalima taboda makwaina

bitavilei metoya avai vavagi isim kala bumaboma e avaka gala kala bumaboma.

43

Guyau ikaimilavau wa Bwala Kwebumaboma

¹ E tau matauna ilauwaigu wa lulu makaduyona eikoulakaiwa opilibomatu, ² e yeigu agisi la guyugwayu mina Isireli si Yaubada leima metoya mapilana obomatu. Yaubada kaigala luluwala makawala bikaipolu bolita, e la lumalama visigala valu watanawa ivisigili. ³ E kilisala makwaina makawala wala makwaina lagisibogwi tuta matutona Yaubada leima paila bikatudidaimi Yerusalem e deli makawala makwaina lagisi wa Waya Keba. E mapaila yeigu akapusi akanaiki lopogu opwaipwaia. ⁴ E lumalama saina guyugwayu isuvi okalapisila makwaina opilibomatu e iuyeiya olumoulela Bwala Kwebumaboma.

⁵ E Guyau la baloma ilupaigu ilauwaigu wa baku makwaina olumoulela, e baisa agisi Bwala Kwebumaboma igubami Guyau la guyugwayu. ⁶ E tau matauna itotu okaipapagu, e alagi kaigala Guyau olumoulela Bwala Kwebumaboma eilukwaimaigu kawala, ⁷ “Mwa yoku tau, ka baisa ulo takaikaia. Yeigu basikaili ulo tomota mina Isireli e bakaraiwogi matausina tuta gala biwokuva. Gala tomotela Isireli kaina goli si gweguya gala wala tuvaila biyomsilaisi yagagu igibumaboma metoya osi tapwaroru baisa tuwoli yaubada kaina bibekobekwasi si gweguya

eikikaligasi ovalu makwaina. ⁸ Ka gweguya iyoudulaisi si kabotitola deli si lulu kokolela osi ligisa imaiyaisi isepitukwaisi ulu kabotitola deli ulu lulu kokolela ogu Bwala Kwebumaboma, mapaila baisa ivigaki pilatala taboda matausina pilatala yeigu. Matausina bogwa eiyomsilaisi yagagu igibumaboma metoya komwaidona vavagi kabokakayuwa bogwa leivagaisi, e mapaila metoya ogu gibuluwa lakatudoum matausina. ⁹ Ka baisa tuta ibodi matausina biligaiwaisi taimamila baisa minasina tuwoli yaubada deli biligaiwaisi bekobekwa uwosi si gweguya. Ka kidamwa bivagaisi makawala, yeigu bamili valu deli matausina tuta gala biwokuva.”

¹⁰ E Guyau isetuwoli kala livala kawala, “Mwa yoku tau, kuluki mina Isireli livalela paila Bwala Kwebumaboma, deli bininamsaisi ammakawala kala kaliai. Kuvigaki bimmosilasi paila kidikedala mitugaga leiuvagaisi.

¹¹ E kidamwa matausina bilumkolaisi mmosila paila avaka bogwa leivagaisi, kutaneku nanamsela Bwala Kwebumaboma kala kaliai baisa matausina. kala leilai kala kabosusuvi deli kabosunapula, kala bububula, uvagila komwaidona olumoulela, deli karaiwogala komwaidona. Kugini komwaidona makwaisina paila matausina bigisaisi ammakawala guguwala komwaidona isisu e gagabila bikikulaisi komwaidona karaiwogala. ¹² Baisa karaiwogala Bwala Kwebumaboma. Komwaidona kala yayovila eitavina eita-patu odabala koya baisa vavagi kwebumaboma.”

Kabogwabu lula

¹³ Baisa makawala kala visaikola kabogwabu lula makwaina makawala wala kala visaikola Bwala Kwebumaboma leivigakaisi. Obidala kabogwabu lula isisu sopi la keda bititayelu eitavina eitapatu kala loum okatupoi e kala beiyaya makawala wala okatupoi, e kala todada mapilana leim okoukweda kala wonaku iboda omituwetuwa. ¹⁴ Makatupona watanawa odabala bidala kabogwabu lula, kala wonaku bila walakaiwa isividoga. E katupoyuwela ikiyumu-
malaisi eitavina eitapatu kala visaikola iboda okatupoi, bila walakaiwa uvatala. E odabala makatupona tuvaila ikiyumalaisi e kala visaikola iboda okatupoi eitavina eitapatu. ¹⁵ E makatupona odabala paila bigubugabusi lula, kala wonaku uvatala. E odabala kabogwabu lula makwaina wokulula kwaivasi wala isisu kala sukusaku. ¹⁶ Makatupona odabala kabogwabu lula pilavasi wala makawala kasi maloula uvatolu. ¹⁷ Makatupona oluwala pilavasi wala makawala kasi visaikola uvatolu isividoga. Opapala isim kala todada, kala wonaku bila walakaiwa omituwetuwa. (Makadana la keda sopi bititayelu kala beiyaya okatupoi.) Kabogwabu lula makwaina dagela bitamweimwena eititoki mapilana opilibomatu.

Kala kabomi kabogabu lula

¹⁸ E Guyau Towalakaiwa ilukwaigu, kawala, “Mwa yoku tau, kulagi avaka balukwaim. Avai tuta kabogabu lula kala kaliai biwokuva, yoku bukukwabomi makwaina metoya bukugabu lula

odabala deli kwatusoki buyavila mauna minasina lokugibuki lula. ¹⁹ E matausina tolula dalela Libai eikitetilasi metoya Sadoki matausina goli kasimwaleta bimaisi omatagu paila biwotitailaigusi. Yeigu goli Guyau Towalakaiwa lakaraiwogi makawala. Yoku bukusaiki matausina natana bulumakau natubovau namwala paila bisemakavaisi bivigaki lulela mitugaga. ²⁰ E yoku bukukwau sitana buyavila mauna minana e bukukogiaki okala sukusaku kabogabu lula owokulula walakaiwa, deli makatupona oluwala kwaivasi wokulula, deli goli komwaidona kaipagala eitaina eitapatu. Avai tuta bukuvagi makawala baisa bivigaki bogwa bukukwatumigileu deli bukukwabomi makwaina. ²¹ E yoku bukukwau minana bulumakau namwala leisemakavaisi paila lulela mitugaga e bukulau oyosewala Bwala Kwebumaboma ambaisa kabilikovala kabosupa e bukugabu minana. ²² Igau biyam nabwaia yoku bukuyosi natana gota namwala gala isim kala nebaneba, e minana bukusemakavi paila bivigaki lulela mitugaga. E buyavila bukukwatumigileu kabogwabu lula makawala wala lokuvigaki minawena bulumakau namwala. ²³ Avai tuta bogwa bukuvenoku wotetila makwaina, e kuyosi natana natubovau bulumakau namwala, deli natana natubovau sipi namwala e minasina nayu wala gala isim kasi nebaneba, ²⁴ e minasina bukumiakaigu. E tolula matausina bikauwaisi yona bikatusokaisi minasina e bivigakaisi si semakavi kwegibugabu baisa yeigu. ²⁵ Yam kwaitala kwaitala bibudoki kwailima kwaiyuwela yam

yoku bukusemakavi natana gota, natana bu-lumakau namwala, natana sipi namwala, buku-vigaki lulela mitugaga. Komwaidona wala mi-nasina gala isim kasi nebaneba. ²⁶ E kwail-ima kwaiyu yam matausina tolula bikabomaisi kabogwabu lula makwaina bikatubiasaisi paila biwotetilasi. ²⁷ Ka avai tuta kwailima kwaiyu yam biwokuva, e tolula matausina bivitouulasi bisemakavaisi odabala kabogwabu lula mak-waina lula kwegibugabu deli tomota si semakavi kalubaila semakavila. Oluvi yeigu bakabwailimi komwaidomi. Yeigu wala Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

44

Kalapisila opilibomatu karaiwogala

¹ E tau matauna ivakadaigu ilauwaigu makaduyona kalapisila okoukweda itotu opilibomatula Bwala Kwebumaboma. Kalapisila makaduyona ikatubodaisi, ² e Guyau ilukwaigu kawala, “Kalapisila makaduyona bisisu wala kaduyokatuboda e gala avai tuta availa biulaim. Gala taitala tomota bibodi bisuki makaduyona, paila uula yeigu Guyau, mina Isireli si Yaubada bogwa lasuki makaduyona. Makaduyona bitotu wala kaduyokatuboda. ³ Mesinaku wala, guyau latula kalamwaleta bila makaduyona paila bikam kamkwam kwebumaboma omatagu. Matauna bisuvi makaduyona e bisunapula metoya matabudona olopola bwala.”

Karaiwogala Bwala Kwebumaboma kala suvi

⁴ Oluvi tau matauna ivakouligu kasuvi kalapisila opiliyavata e kala omatala Bwala Kwebumaboma. Itobu matagu lagigisa, e agisi Guyau la Bwala Kwebumaboma ivakasau wala migila lumalamela saina guyugwayu. E yeigu akapusi migigu opwaipwaia, ⁵ oluvi Guyau ilukwaigu kawala, “Mwa, yoku tau, kugisimlili deli kuligimlili komwaidona avaka lokugigisi deli lokulilagi. Yeigu balukwaim komwaidona karaiwogala Bwala Kwebumaboma. Kuyamati bibwaina, avai tomota isim kasi karaiwaga paila bisuvisi bisusunapulasi wa Bwala Kwebumaboma, e avai tomota gala ibodi bisuvisi.

⁶ “Kuluki tomota matausina mina kosomapu Isireli, yeigu Guyau Towalakaiwa gala bakabwaili vavagi makwaisina kabokakayuwa leiuvagaisi. ⁷ Matausina bogwa leiyogwalaisi ulo Bwala Kwebumaboma metoya itugwalaisi tomota matausina togilagala gala isim kasi bobu, matausina gala ikikabikuwolaigusi isusuvisi wa Bwala Kwebumaboma avai tuta posasi deli buyavisi mauna bigabwaisi lula baisa yeigu. Mapaila ulo tomota bogwa eikodidaimisi ulo kabutu metoya komwaidona vavagi kabokakayuwa leiuvagaisi. ⁸ Matausina gala iyamataisi kidikedala lula kwebumaboma olumoulela ulo Bwala Kwebumaboma, mitaga kaimapula itugwalaisi togilagala ikaraiwogaisi.

⁹ “Ka, gala avai togilagala gala isim kala bobu, matauna goli gala ikabikuwolaigu, ibodi bisuvi ogu Bwala Kwebumaboma, deli goli gala wala taitala togilagala isilomla oluwalaisi mina Isireli.

Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivila.”

Guguya ikaimali si koni mina Libai paila wotitalela tolula

¹⁰ E Guyau ilukwaigu, kawala, “Yeigu bogwa bamipuki matausina mina Libai, deli goli tomotala Isireli availa availa matausina eikoulovai-gusi e eititapwarorusiga baisa minasina yaubada tokolu. ¹¹ Matausina ibodi biwotitalaigusi olumoulela Bwala Kwebumaboma paila biyamatasi kabosusuvi deli bikikatubaiasasi wotitalela Bwala Kwebumaboma. Ibodi matausina bikikatumataisi mauna minasina tomota leise-makavaisi paila semakavi lula kwegibugabu deli paila lula, e matausina ibodi bisim si tuta paila biwotitalaisi tomota. ¹² Mitaga matausina ikugwaiyaisi tapwaroru baisa tokolu paila mina Isireli e makawala goli ivakadaisi tomota imitugagasi. Mapaila baisa yeigu Guyau Yaubada ulo biga katotila matausina ibodi wala bibodasi mipuki. ¹³ Matausina gala biwotitalaigusi metoya osi wotetila tolula kaina bivakatitaikinasi avai vavagi ladoki kwebumaboma kaina bisukwaisi matabudona bomikikila sainela. Baisa makawala kasi mipuki paila bogwa leivagaisi vavagi kabokakayuwa. ¹⁴ Yeigu banagivau si wotetila biyamataisi guguwala Bwala Kwebumaboma.”

Paila tolula

¹⁵ E Guyau Towalakaiwa ilivala kawala, “Ka tolula matausina metoya odalela Libai eikitetilasi metoya Sadoki matausina tokimadagi bogwa isetuwolaisi wala iwotitalaigusi ogu Bwala Kwebumaboma wa tuta matutona komwaidosiga

tomotala Isireli bogwa eitotubulokaigusi. Ma-paila baisa tuta matausina wala kasimwaleta biwotitalaigusi deli bimeimaisi omatagu bise-makavaisi baisa yeigu posasi mauna deli buyav-isi bivigakaisi si lula. ¹⁶ Matausina wala bis-usuvisi ogu Bwala Kwebumaboma, biuwoteti-lasi ogu kwabolula, deli bikugwaiyaisi tap-waroru wa Bwala Kwebumaboma. ¹⁷ Avai tuta matausina bisuvisi okalapisilela baku mak-waina olopola Bwala Kwebumaboma matausina bisikamsi miyasina karekwa yakakaraia. Gala igagabila bisikamsi avai karekwa leibisikaisi metoya unuunusi sipi avai tuta si tuta wotetila olumoulela baku makwaina kaina olumoulela Bwala Kwebumaboma. ¹⁸ Taga bikapula kasi kapololu matausina bikwanaisi pwanetasi karekwa yakakaraia deli bisikamsi sevalopula miyasina yakakaraia mitaga gala deli palitula. ¹⁹ Igau makateki bisunapulasi bilosi baku mak-waina okoukweda ambaisa tomota leisisuaisi, ikugwa bikatulovaisi miyasina karekwa leisisiko-masi osi tuta wotetila wa Bwala Kwebumaboma e bisewaisi miyasina olumoulela matabudosina Bomikikila. Matausina bisikamsi karekwa itu-woli kaimapula miyasina yabumaboma leikat-ulovaisi e taga karekwa kala bumaboma bivisi-lagi tomota.

²⁰ “Tolula matausina gala ibodi biviliwaisi kulusi kaina bigolaisi miyasina biyawonakusi. Matausina bikapitunaisi bibodi wala kala ya-wonaku. ²¹ Tolula matausina gala ibodi

bimomsi waini oluvi bisuvisi bilosi obikubaku makwaina olumoulela. ²² Gala taitala tolula bivaiya natana vivila nauvaipaka; mitaga matauna bivaiya natana vilela Isireli nakapugula kaina natana kubuyala taitala tolula ituwoli.

²³ “Tolula matausina bivitulokaisi ulo to-mota avaka kala tuwoli metoya avaka kwebumaboma e avaka gala kwebumaboma, deli oluwalaisi avaka migileu deli avaka gala migileu.

²⁴ Avai tuta kwaitala kominimani bitokaia, tolula matausina binagaisi mokaila pakula makwaina avaka ibodi makawala ulo karaiwaga. Matausina biyamataisi tapwaroru pakala makawala ulo karaiwaga, deli biyamataisi Sabate bisisu kwebumaboma.

²⁵ “Ka, tolula gala ibodi biyogwali titoulela metoya bikabikoni tomata uwosi, mesinaku wala minana tomata tamala kaina inala, guditala latula, bodala, kaina luleta nakubukwabuya.

²⁶ Avai tuta bikatumigileu titoulela tuvaila, matauna bisisu bibodi kwailima kwaiyu yam ²⁷ e oluvi bisuvi olumoulela baku makwaina Bwala Kwebumaboma eititoki e bilula paila kala katumigileu, e oluvi igagabila biwotetila tuvaila olumoulela Bwala Kwebumaboma. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.

²⁸ “Tolula wotitalela baisa tolula kasi vilavila paila si koni avaka lasaiki Isireli bikitetilasi tubwa tubotala tubotala. Gala kwaitala kasi bigukeya biyosisi olopola Isireli; yeigu wala tatougu bakamovi matausina. ²⁹ Kaula se-

makavila, mitugaga semakavila deli kaimapu semakavila baisa tolula k'asi, e tuvaila avaka avaka tomota leikatupalaisi paila yeigu olopolo Isireli, vavagi makwaisina matausina tolula bikulaisi paila titoulesi. ³⁰ Komwaidona yokavala kala matabwaila deli avai vavagi wala tuvaila tomota bisemakavaisi baisa yeigu baisa tolula si vavagi. Avai tuta tomota bigabusi beredi matausina bisakaisi tolula makwaiwena leigabubogwisi bivigaki si semakavi, e yeigu bavigaki si kaukweda bimalia. ³¹ Tolula matausina gala ibodi bikomasi natana mauna nayoyowa kaina nasigisagina minasina eikaligimakavasi kaina mauna ituwoli eikamataisi minasina."

45

Mapilana valu Guyau kala vilavila

¹ Avai tuta valu bisigalaisi bisakaisi kasi vilavila dala dilatala dilatala, e pilatalaga bikabomaisi baisa Guyau paila kala vilavila bisakaisi. E pwaipwaia mapilana kala woloula makawala keda katupwaila iboda katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (12.5 km) e kala beiyaya iboda katupoluwotala katupwaila (10 km).^S E valu mapilana pilamwaidona wala ibodi bivigaki pilabumaboma. ² E olumoulela valu mapilana binagaisi katupotala pwaipwaia paila tumilela Bwala Kwebumaboma, kala visaikola

44:29 44.29-30 Baw 18.8-19 **44:31** 44.31 Tol 22.8 **S 45:1** Mapilana vakaila kala woloula 12.5 kilometre deli kala beiyaya 10 kilometre. Baisa makawala bitadoki katupotala katupwaila kala woloula kwaitala kilometre, tagini km.

pilavasi wala makawala kasi woloula iboda lakatutala uvaluwoyu uvalima, e kala yay-ovila komwaidona eitavina eitapatu uvaluwotala uvayu okatupoi kala beiyaya. ³ E valu mapilana pilabumaboma kabulotala bivisaikolaisi kala woloula katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (2.5 km) e kala beiyaya katupolima katupwaila (5 km). Makabulona Bwala Kwebumaboma bitoki, baisa goli saina kwebumaboma sainela. ⁴ Makabulona bivigaki pilabumaboma olumoulela valu mapilana bikatupalaisi paila wala tolula matausina eiwotetili baisa Guyau ola Bwala Kwebumaboma. E si bwala bitotusi baisa, deli makatupona tumalela Bwala Kwebumaboma bisisu baisa. ⁵ E kabuloyuwelaga mapilana valu bikatupalaisi paila wala mina Libai, matausina bipupaisewasi olopola Bwala Kwebumaboma. Matausina bibudaisi si valu baisa.

⁶ E opapala mapilana pilabumaboma, pilayuwela pwaipwaia bikatupalaisi, mapilana kala visaikola katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (2.5 km) kala woloula, e kala beiyaya katupoyu kabulotala katupwaila (2.5 km) e bikatupalaisi paila mimilisi mina Isireli si valu, matausina goli gala tolula gala Libai.

La valu tomota si guyau

⁷ Tuvaila ibodi binagaisi e bikatupalaisi pwaipwaia paila si guyau matauna iguyoi matausina. Mapilana bivitouula metoya opilikwaibwaga kaligeila mapilana pilabumaboma e bila bikeiita

Bolita Kwaiveka, deli metoya mapilana opilibomatu biuvalutu bila okaligeila valu eitobu, mapaila ivigaki kala woloula makawala wala kala woloula mapilana valu bisakaisi dilatala dalesi Isireli. ⁸ Valu mapilana bivigaki kala vilavila guyau tokaraiwogala valu olumoulela viluwela Isireli, mapaila matauna gala tuvaila bilamidadi tomota, mitaga bitugwali kesala pilamwaidona valu baisa kasi vilavila dalesi Isireli.

Kala karaiwaga guyau matauna tokaraiwaga

⁹ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Tauwau yokomi tokaraiwogala Isireli, yokomi saina bogwa tuta kaduwonaku lokumitugagasi! Desi yommayuyu deli lamadada. Kuvagaisi avaka kamokwita deli duwosisia. Yokomi gala ibodi tuvaila bukukwaliyabaisi ulo tomota metoya osi valu. Ka, baisa yeigu Guyau Yaubada lalulukwaimi makawala.

¹⁰ “Komwaidomi ibodi bukukwamokwitasi mi visaikola paila guguwa kala kwaiveka deli mokaila.

¹¹ “Kidamwa tavisaiikoli guguwa kwelibulabu makawala sugwa kaina raisi, kabovisaikola kwelatala kulia. E kidamwa tavisaiikoli sopi kaina bulami, kabovisaikola kwelatala kulia. E makwelasina kulia ibodi kasi kwelaveka makawala wala. E ibodi bitanagi kwelatala duram, makwelana bikasewa wala metoya kwelaluwotala kulia. E kabovisaikola baisa makawala: kwelatala duram makawala kwelaluwotala kulia

paila guguwa kwelibulabu makawala kwelaluwotala kulia paila sopi.^t

¹² “E mokaila da guguwa bitavisaikoli baisa makawala. Kuwoluwoyu vavagi kuwogagabila biboda kwaitala vavagi kwailuwolima kwailuwotala vavagi biboda kwaitala vavagi kwaimwau.^u

¹³ “Omi tuta semakavi, baisa makawala bukusakaisi metoya omi tayoyuwa.

Metoya luwolima luwotala taitu bukusemakavaisi tala wala.

Metoya mmoluwolima mmoluwotala uli bukusemakavaisi mmotala wala.

¹⁴ E metoya kwelalakatutala bulami bukusemakavaisi kwelatala wala.

(Bukuvisaikolaisi metoya makwelana kulia. Ka, kwelaluwotala kulia biboda kwelatala duram kaina kwelatala kabosakaila ituwoli makawala duram.)^v

¹⁵ E metoya omi bulutuvalu nalakatuyu bukusemakavaisi natana wala.

“Yokomi ibodi bukumaiyaisi kaula semakaila, mauna namwaidona wala bigabu, deli mauna

^t **45:11** Mina Isireli si kabovisaikola idokaisi makwelana duram yagala ‘omeri’, kulia paila kwelibulabu idokaisi ‘epa’, e kulia paila sopi idokaisi ‘bati’. E kwelatala omeri makawala kwelaluwotala epa kaina kwelaluwotala bati. (1 omeri = 10 epa = 10 bati.)

^u **45:12** Mina Isireli si kabovitoupwapwa paila guguwa kwegagabila kuwotala idokaisi ‘gera’, makwaina oluwala ‘sekeli’, makwaina kwaimwau ‘mina’. Kuwoluwoyu gera biboda kwaitala sekeli, kwailuwolima kwailuwotala sekeli biboda kwaitala mina. (20 gera = 1 sekeli. 60 sekeli = 1 mina.)

^v **45:14** Mina Isireli si kabovisaikola ituwoli paila sopi yagala ‘kora’ e kala kwelaveka makawala kwelatala ‘omeri’, baisa makawala: 10 bati = 1 omeri = 1 kora.

paila kalubaila semakaila, kidamwa baligaiwa mi mitugaga. Yeigu Guyau Yaubada ulo karaiwaga makawala.

¹⁶ “Komwaidona tomota valu mapilana ibodi bikauwaisi semakavi makwaisina biuyokaisi guyoula Isireli. ¹⁷ Paila matauna la koni bisaiki mauna minasina paila bigabu namwaidona, kaula semakavila, deli waini semakavila paila komwaidona mina Isireli otutala Navau Tubukona Pakala, Yam Sabate Pakala, deli ituwoli paka. Matauna ibodi bimai mitugaga kala ligaiwa semakavila, kaula semakavila, semakavi makwaisina bigabu namwaidona deli kalubaila semakavila, paila kala ligaiwa si mitugaga komwaidona mina Isireli.”

Kasi Paka Isireli
(Sun 12.1-20; Tol 23.33-43)

¹⁸ E Guyau Towalakaiwa ilivala kawala, “Ka tubukona namatala oyamla kwematala yokomi bukululasi natana bulumakau namwala gala isim kala nebaneba paila bukukwatumigileuwaisi Bwala Kwebumaboma. ¹⁹ E tolula matauna bikau sitana buyavila mauna minana paila mitugaga semakavila bikogiaki lulu kokolela Bwala Kwebumaboma, kabogwabu lula owokulula kwaivasi wala deli kalapisila kokolela makwaina biloula baku makwaina olumoulela. ²⁰ Ka tubukona minana wala oyamla kwailima kwaiyuwela yokomi bukuvagaisi makawala paila availa wala matausina eivigimakavaisi mitugaga kaina metoya otuwigaki. Avai tuta bukuvagaisi makawala bivigaki bogwa bukusetuwolaisi kala bumaboma Bwala Kwebumaboma.

21 “E tubukona namatala oyamla kweluwotala kwevasila yokomi bukuvitouulasi bukupakasi Luvapela Pakala. Olopola kwailima kwaiyu yam tomota komwaidona bikamkwamsi beredi gala isim kala yisi. 22 Wa yam kwemitalela paila paka makwaina guyau ibodi bisemakavi natana bulumakau namwala paila titoulela la mitugaga lulela deli paila tomota komwaidona. 23 Wa yam makwaisina kwailima kwaiyu paila paka makwaisina matauna bilula baisa Guyau nalima nayu bulumakau nammwala deli nalima nayu sipi nammwala gala isim kasi nebaneba e namwaidona wala bigabu. E yam kwaitala kwaitala matauna bilula natana gota namwala paila mitugaga lulela. 24 Paila natana bulumakau namwala deli sipi namwala bivigaki lula, biseguliki yuwa beyawa kaula (17.5 kg) semakavila deli yatolu lukwavala olibe bulamila.

25 “E Buliyoyova Pakala makwaina kala tuta bivitouula tubukona nalima nayuwela oyamla kweluwotala kwailimala, e bukupakasi yam kwailima kwaiyu. E yam kwaitala kwaitala makwaisina guyau bisemakavi paila mitugaga lulela makawala levigibogwi, semakavi makwaisina wala paila bigabu kwemwaidona, deli makwaisina wala semakavi paila kaula deli olibe bulamila.”

46

Matauna guyau deli paka makwaisina

¹ E Guyau Yaubada ilivala kawala, “Kabusuvi makaduyona opilibomatu bitotu wala kaduyokatuboda paila kwailima kwaitala yam, mitaga wa yam Sabate deli oyamla Tubukona Navau Pakala bukuulaimwaisi makaduyona. ² E guyau bilokaia baku makwaina okoukweda e bila bisuvi matabudona tabudoveka olumoulela kalapisila e bila itoli opapala kokolela kabosuvi makaduyona wa tuta matutona tolula bigubugabusi namwaidona la lula deli bise-makavaisi la semakavi paila kalubaila semakavila. Baisa wala bititoki okalapisila matauna ibodi bitapwaroru oluvi bisunapula. Kalapisila makwaina gala bikatubodaisi bitotu wala tatoula bikoyaviki. ³ Sabate kwaitala kwaitala deli Tubukona Navau Pakala kwaitala kwaitala komwaidona tomota madeilila wala bikavaginasu bitapwarorusi baisa Guyau omatala kalapisila makwaina.

⁴ “Wa yam Sabate guyau matauna bimai baisa Guyau Yaubada, nalima natana lam deli natana sipi namwala, komwaidona minasina gala isim kasi nebaneba, e namwaidona wala bigabu paila lula. ⁵ Natana natana minasina sipi nammwala matauna biseguliki yuwa beyawa kaula (17.5 kg) semakavila deli natana natana minasina lam matauna biseguliki avaka wala magila bisaiki. E kwaitala kwaitala kaula semakavila biseguliki wala yatolu lukwavela olibe bulamila. ⁶ E, Navau Tubukona Pakala matauna bisemakavi natana natubovau bulumakau namwala, nalima natana lam, deli natana sipi namwala, komwaidona wala minasina gala isim kasi nebaneba. ⁷ E

natana natana bulumakau nammwala deli sipi nammwala matauna biseguliki yuwa beyawa kaula (17.5 kg) matauna bisemakavi. E natana natana minasina lam la semakavi guyau biseguliki avaka wala magila bisaiki. Yatolu lukwavala olibe bulamila biseguliki deli kaula avaka bivigaki la semakavi. ⁸ E guyau ibodi bisilavi lulu matabudona kalapisilela e bisunapulaga, makadana wala eisuvi, e makadana wala bisuyumali bakwaila bisunapula.

⁹ “Avai kasi paka wala tomota bimaisi bitapwarorusi baisesa Guyau, e availa matausina bisuvisi kalapisila opiliyavata bitapwarorusi oluvi bisunapulasi kalapisila makaduyona opilibolimila. E availa matausina bisuvisi kalapisilela opilibolimila bisunapulasi kalapisila opiliyavata. Gala availa bisunapula kalapisila makaduyona leisuvi mitaga bisunapula kaduyoyuwela.

¹⁰ Matauna guyau bisuvi avai tuta tomota bisuvisi, e bisunapula avai tuta bisunapulasi.

¹¹ Oyamla deli otutala paka makwaisina bisegulikaisi yuwa beyawa kaula (17.5 kg) deli natana natana minasina bulumakau nammwala kaina sipi nammwala, e paila lam minasina matauna totapwaroru binagi avaka wala magila bisaiki. Yatolu lukwavala olibe bulamila biseguliki deli kaula avaka matauna bivigaki la semakavi.

¹² “Avai tuta guyau magila bikatumkulovi kwaitala semakavi tuvaila baisesa Guyau, kaina semakavi makwaina kwegubugabu namwaidona kaina kalubaila semakaila, e kalapisila makaduyona opilibomatu biulaimwaisi paila matauna. Matauna bivagi semakavi makwaina makawala

wala leiuvagi wa yam Sabate, e avai tuta bisunapula kalapisila makaduyona bikatubodaisi.”

Yam kwaitala kwaitala semakavila

¹³ Guyau ilivala kawala, “Kaukwau kwaitala kwaitala natana lam kala taitu kwaitala wala minana gala isim kala nebaneba bukugabwaisi namwaidona wala, bukuvagaisi semakavi baisa Guyau. Semakavi makwaina ibodi bukuvagaisi yam kwaitala kwaitala. ¹⁴ Tuvaila bukusegulikaisi kwaitala semakavi kapoyu pwarawa bukusemakavaisi kaukwau kwaitala kwaitala, deli goli yatala lukwavala olibe bulamila, paila bikepupolaisi deli pwarawa. Karaiwogala semakavi makwaina baisa Guyau bikanuvagasi tuta gala biwokuva. ¹⁵ Lam deli pwarawa deli olibe bulamila kaukwau kwaitala kwaitala bukusemakavaisi wala baisa Guyau tuta gala biwokuva.”

Matauna guyau deli pwaipwaia

¹⁶ E Guyau Yaubada eilivala, kawala, “Kidamwa mi guyau bisaiki pilatala la pwaipwaia baisa taitala latula paila kala bobwailila, pwaipwaia mapilana latula biyosi bivigaki dalela si vavagi. ¹⁷ Mitaga kidamwa guyau bisaiki pilatala la pwaipwaia baisa taitala la ula, pwaipwaia mapilana guyau igau bikaimilivau avai tuta Taitula Ninabwaila bikaloubusi. Baisa la vavagi titoulela, e matauna wala deli litula si vavagi tatousi. ¹⁸ Matauna mi guyau gala ibodi biyoulimakavi tomota si pwaipwaia. Avai pwaipwaia bisaiki litula ibodi wala bikau metoya ola

pwaipwaia tatoula, baisa bivigaki gala tuvaila bilamidadi ulo tomota metoya biyoulimakavi si pwaipwaia.”

Kabovakapula wa Bwala Kwebumaboma

¹⁹ Oluvi tau matauna ivakouligu ilauwaigu matabudona kabosusuvi eikoulakaiwa opiliyavata katitaikinela kalapisila makaduyona eitotu opilibilomalela baku makwaina olopolo. E baisa tolula si bwala tabudobumaboma. Matauna ikavitusi katupotala opilikwaibwagela matabudosina ²⁰ ilivala kawala, “Makatupona goli baisa tolula bisulusulusi viliona tomota leivigakaisi lula paila mitugaga kaina kaimapu semakavila, deli bigibugabusi pwarawa tomota si semakavi. E mapaila gala avai vavagi kwebumaboma bisunupuloiyaisi bila baku makwaina okoukweda, taga bivisilagaisi tomota.”

²¹⁻²² Oluvi matauna ivakadaigu ilauwaigu baku makwaina okoukweda e ivitulokaigu onunulela kwaivasi wala tuvaila baku kwekikekita kasi woloula uvaluwotala kasi beiyaya uvalima uvayu okatupoi. ²³ Kwaitala kwaitala makwaisina kalisi dakuna eitaina eitapatu, e iwaiyasi wakau opapala kali makwaisina. ²⁴ E tau matauna ilukwaigu, kawala, “Baisa si kabovakapula towotitalela Bwala Kwebumaboma paila bisulusulusi lula avaka tomota isemakavaisi.”

47

Kadatala waya eititayelu metoya wa Bwala Kwebumaboma

¹ E tau matauna ikaimilivauwaigu ilauwaigu okabosusuvi wa Bwala Kwebumaboma. E ka, osikowala kabosusuvi sopi igigibwabula e ititayelu olumoulela Bwala Kwebumaboma iloula opilibomatu mapilana goli Bwala Kwebumaboma matala eikoulakaiwa. Makadana eititayelu leimaima metoya osikowala Bwala Kwebumaboma mapilana opilibolimila e isum wala opilibolimalela kabogabu lula.

² Oluvi tau matauna isunupuloiyaigu okoukwedala Bwala Kwebumaboma okedala biloula kalapisila opiliyavata e itavinaigu ilauwaigu kalapisila makaduyona eikoulakaiwa opilibomatu. E kaduyotala waya kaduyokekita eititayelu leimaima metoya opilibolimalela kalapisila makwaina. ³ E tau matauna ikau la kaivisaikola ivisaikoli waya makaduyona kala maloula iboda lakatuyu uvaluwolima e ilukwaigu bavabusi baloula olumoulela. E agu tom ima okwaibunela kaikegu. ⁴ Oluvi matauna ivisaikoli tuvaila lakatuyu uvaluwolima, e agu tom ilaguva ima okwaitutugu. Tuvaila lakatuyu uvaluwolima, agu tom ilaguva ima okuvaligu. ⁵ Matauna tuvaila ivisaikoli lakatuyu uvaluwolima, e makatupona saina bolita baloula olopola. Saina bolitigaga gala kaboloula mesinaku wala bakaya. ⁶ Matauna ilukwaigu kawala, “Mwa yoku tau, komwaidona vavagi kutaku bibwaina.”

Oluvi tau matauna ivaligaiyaigu metoya wa waya, katotu mapilana emaima. ⁷ Avai tuta lavalaguva agisi saina bidugaga kai isusinasi

opapala waya. ⁸ Matauna ilukwaigu kawala, “Sopi baisa bitayelu bisuwa valu mapilana opilibomatu bisaitaula bila Yoridani Itayatila biuyeyiya wala bila ikayabusi Milaveta Pilamata. Avai tuta bitayelu bisuwa Milaveta Pilamata, sopila baisa yayana bikaimapuga sopi simokainia. ⁹ Ambaisa wala waya makaduyona bitayelu bidubadu mauna deli yena migawelu migawelu bisisuaisi baisa. Waya makaduyona bivigaki sopila Milaveta Pilamata bisimokainia, e ambaisa wala bitayelu bila baisa bimai momova. ¹⁰ Metoya Okawolawela Enigedi bikabikabi bila Okawolawela Enegilaim topoula bitotusi olumata, e baisa matausina bitavakayasi si wota paila bikali. E yena saina bidugaga migawelu migawelu bisisuaisi baisa, makawala wala kala bidubadu Bolita Kwaiveka yenala. ¹¹ Mitaga sopi utuwotu deli sopi yeluyelu olumata gala bisimokainia. Makwaisina bitotusi wala makasi gigisa wala uulela yona. ¹² E waya makaduyona opapala pilatala pilayuwela kai bisusinasi kaikamkwam migawelu migawelu. Makaisina yekwesi gala avai tuta bimwaillesi e gala avai tuta biuwoyotilasi. Tubukona natana natana kauwasi saina simokainia paila uula waya makaduyona eititayelu metoya wa Bwala Kwebumaboma eimaima eivinumli makaisina. Makaisina goli kawailuwesi paila kamkwam, e yagavanesi paila bivigakaisi katumova.”

Valu kaligeila

¹³ E Guyau Towalakaiwa ilivala kawala, “Baisa makawala kaligeila valu paila bukusigalaisi oluwalaimi dilaluwotala dilayu dalela Isireli, e deli Yosepa dalela biyosisi katupoyu valu.

¹⁴ Yeigu bogwa lakatotila peula basaiki tubumia si valu tatousi mapaila tuta baisa bukuvilab-wailasi oluwalaimi.

¹⁵ “Kaligei makaina Opiliyavata bisakauloki opilibomatu bivitouula metoya Bolita Kwaiveka bila ovalu Etiloni bisuwa Amati Kadaula ovilouveka Sedadi, ¹⁶ bila oviluwesi Berota deli Sibiraim (mavilousina eitotusi oluwalaisi mapilana Damasiko ola kabokaraiwaga deli Amati ola kabokaraiwaga), oluvi bila ovilouveka Tikoni (mavilouna eitotu katitaikinela okaligeila mapilana Aurana). ¹⁷ E kaligei makaina opiliyavata eivitouula Bolita Kwaiveka isakauloki opilibomatu bila ovalu Enoni, e ivayelu wala kaligeila Damasiko sola Amati opiliyavata.

¹⁸ “E kaligei makaina opilibomatu isakauloki opilibolimila eivitouula metoya okabulu oluwalaisi Damasiko ola kabokaraiwaga deli Aurana ola kabokaraiwaga, e Waya Yoridani ivigaki kaligeila viluwela Isireli opilikwaibwaga deli Giliadi opilibomatu bitotu goli bila ikayawai ovalu Tamara mapilana Milaveta Pilamata.

¹⁹ “E kaligei makaina opilibolimila isakauloki opilayouya ivitouula ovalu Tamara isuwa okubilela Kadesi kubilumalala, oluvi isuwa opiliyavata e ivayelu wala mina Itipita kasi kaligei ila ikayawai Bolita Kwaiveka.

²⁰ “E kaligei makaina opilikwaibwaga Bolita Kwaiveka ivigaki kaligeila isakauloki opiliyavata

ila okabulu opilikwaibwagela Amati Kadaula.

²¹ “Kusigalaisi valu mapilana oluwalaimi dala dilatala dilatala; ²² baisa bivigaki mi vavagi tatoumi. Togilagala isilomlasi oluwalaimi matausina eiunaisi litusia baisa matausina deli goli biyosisi pwaipwaia paila kasi vilavila avai tuta bukusigalaisi. Yokomi bukumitukwaiyaisi matausina makawala wala tomotela Isireli tatousi e matausina ibodi bikowobobutasi kasi vilavila paila pwaipwaia makawala goli dala Isireli komwaidona. ²³ Komwaidona bwala makwaisina togilagala leisisikaisi leisilomlasi oluwalaisi dala Isireli tomotela biyosasi kasi vilavila. Yeigu Guyau Yaubada bogwa lalivala.”

48

Valu mapilana isigalaisi oluwalaisi dala

¹⁻⁷ Valu mapilana kaligeila opiliyavata isakauloki opilibomatu ivitouula metoya Bolita Kwaiveka isuwa vilouveka Etiloni ila Amati Kadaula isaitaula ovilouveka Enoni e ila okaligei makaina oluwalesi Damasiko deli Amati si kabokaraiwaga. Dala dilatala dilatala ibodi biyosasi katupotala wala kasi vilavila si pwaipwaia bivitouula okaligei makaina opilibomatu eisakauloki bila opilikwaibwaga e bila Bolita Kwaiveka, kala takasa makawala opiliyavata bila opilibolimila.

Dani,
Asera,
Napitalai,
Manasa,
Epereim,

Rubeni,
Yuda.

*Katupotala pwaipwaia katupobumaboma
oluwalela valu mapilana*

⁸ Valu mapilana katupoyuwela bukuk-watupalaisi paila kwaitala vavagi kwaiveka. Makatupona kala beiyaya opiliyavata bila opilibolimila, biboda katupoluwotala katupoyu kabulutala katupwaila (12.5 km) e kala wonaku opilibomatu bila opilikwaibwaga makawala wala makatuposina leisakaisi dala dilatala dilatala. E Bwala Kwebumaboma bikaliaiisi olumoulela makatupona.

⁹ E oluwalela valu makatupona, bikalitulaisi katupotala pwaipwaia ituwoli kala woloula katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (12.5 km) e kala beiyaya katupoluwotala (10 km), e katupwaila makatupona bikabomaisi paila Guyau. ¹⁰ Tolula biyosisi kasi vilavila makatupona katupobumaboma. Metoya opilibomatu bila opilikwaibwaga matausina kasi vilavila kala woloula biboda katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (12.5 km), e metoya opiliyavata bila opilibolimila, biboda katupolima katupwaila (5 km). E Guyau la Bwala Kwebumaboma bikaliaiisi oluwalela valu makatupona.

¹¹ Valu makatupona katupobumaboma baisa si valu tolula matausina Sadoki dalela. Matausina tokimadagi iwotitalaigusi e gala itolalasi osi deili mina Isireli availa availa mina sulosula, makawala mimilisi matausina Libai dalela eiuvagaisi.

¹² Mapaila matausina biyosisi katupotala si

valu ituwoli makatupona katitaikinela Libai dalela si valu, e makatupona kala bumaboma bikalisau komwaidona makatuposina. ¹³ E mina Libai tuvaila biyosisi katupotala pwaipwaia ituwoli, makatupona opilibolimalela si valu tolula. Makatupona tuvaila kala woloula metoya opilibomatu bila opilikwaibwaga iboda katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (12.5 km), kala beiyaya metoya opiliyavata bila opilibolimila iboda katupolima katupwaila (5 km). ¹⁴ Valu makatupona leikabomaisi paila Guyau makatupona katupomatabwaila ikalisau valu komwaidona e makatupona gala ibodi bigimolivauwaisi kaina bikatumapwaisi kaina biluvapela bilokaia tomota ituwoli. Makatupona katupobumaboma e Guyau wala la vavagi.

¹⁵ Kesala makatupona pwaipwaia ituwoli katupotala ivalaiyaisi kala maloula iboda katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (12.5 km) e kala beiyaya katupoyu kabulotala katupwaila (2.5 km), makatupona gala katupobumaboma, mitaga paila tomota wala si vavagi. Matausina bisikaisi makatupona deli bibigulaisi. Si valu vilouveka bibudaisi oluwalela wala makatupona, ¹⁶ kala woloula bitavina bitapatu pilavasi wala makawala, lakatuluwotala lakatutala uvaluwoyu uvalima. ¹⁷ Melalouya wala itaina itapatu valu mavilouna bikalitulaisi sasa bisisu kala beiyaya biboda uvaluwolima uvaluwotala uvayu okatupoi. ¹⁸ Avai tuta valu mavilouna eibudaisi olopola makatupona, valu mapilana eitolaiyaisi ila opilibolimalela makatupona katupobumaboma -

mapilana opilibomatu kala woloula katupolima katupwaila (5 km) e kala beiyaya katupoyu kabulotala katupwaila (2.5 km), e piliyuwela opilikwaibwaga makawala wala katupolima katupwaila (5 km) kala woloula e kala beiyaya katupoyu kabulotala katupwaila (2.5 km) - e tomota matausina eisisuasi olumoulela valu makatupona bivigakaisi si kabobagula. ¹⁹ Availa availa wala eisisu olumoulela valu mavilouna, kaina avai dala wala, ibodi wala bibagula olumoulela makatupona.

²⁰ Mapaila valu makatupona katupomwaidona oluwalela makatupona leikatupalaisi kasi woloula pilavasi wala makawala, katupoluwotala katupoyu kabulotala katupwaila (12.5 km), e oluwala makatupona bibudaisi valu vilouveka.

²¹⁻²² Mapilana opilibomatula deli opilikwaibwagela makatupona ambaisa Bwala Kwebumaboma bitoki, deli tolula si pwaipwaia e mina Libai si pwaipwaia, e mavilouna valu vilouveka bitoki, valu mapilana komwaidona wala guyau la vavagi. Valu mapilana ikabikabi wala ila itobu okaligei opilibomatu e piliyuwela ikabikabi wala ila ikayawai Bolita Kwaiveka opilikwaibwaga, e mapilana opiliyavata ikabikabi wala ila itobu mapilana Yuda dalela kasi vilavila e mapilana opilibolimila Beniamina dalela kasi vilavila.

Si valu dala ituwoli

²³⁻²⁷ E opilibolimalela makwaina pwaipwaia ituwoli makatupona leikatupalaisi, dala dilatala dilatala madalasina kesala biyosasi katupotala kasi vilavila si pwaipwaia, bivitouula okaligei

opilibomatu isakauloki opilikwaibwaga e ila wala ikayawai Bolita Kwaiveka, kala takasa makawala opiliyavata ila ikayawai opilibolimila. Beniamina, Simioni, Isaka, Sebuloni, Gada.

²⁸ E opilibolimalela mapilana leisakaisi Gada dalela kasi vilavila, kaligei makaina eisakauloki opilayouya eivitouula ovalu Tamara isuwa Kadesi okubilela kubilumalala, e isuwa opiliyavata ivayelu wala mina Itipita kasi kaligei ila ikayawai Bolita Kwaiveka.

²⁹ E Guyau Yaubada ilivala, kawala, “Baisa makawala bivigakaisi valu mapilana kala sagali paila komwaidona dala Isireli bisikaisi.”

Yerusalem kalapisilela

³⁰⁻³⁴ Yerusalem okalila kabosusuvi kaduyoluwotala kaduyoyu isisu. E kalila pilavasi wala kasi visaikola makawala wala, lakatuluwotala lakatutala uvaluwoyu uvalima e kalila pilatala pilatala kalapisilela kwaitolu. Kaduyotala kaduyotala makaduyosina yagasi eidokaisi metoya dala yagasi. Kalapisila makaduyosina mapilana kali opiliyavata idokaisi yagasi Rubeni, Yuda, Libai; makaduyosina mapilana kali opilibomatu yagasi Yosepa, Beniamina, Dani; makaduyosina mapilana kali opilibolimila yagasi Simioni, Isaka, Sebuloni; e makaduyosina mapilana kali opilikwaibwaga yagasi Gada, Asera, Napitalai. ³⁵ E

mavilouna kalila pilavasi wala eikalaumgugolaisi kala woloula iboda lakatuluwovasi lakatulima uva. E tuta baisesa deli tuta oluvi mavilouna vilouveka yagala bidokaisi, "Guyau-Isisu-Baisesa!"

**Buki Pilabumaboma Kabutubogwa Deli
Kabutuvau
Kilivila: Buki Pilabumaboma Kabutubogwa Deli
Kabutuvau Bible
Buk Baibel long Tokples Kiriwina long Niugini**

Copyright © 1984 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kiriwina (Kilivila)

Contributor: United Bible Societies

PNG Bible Society

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 5 Mar 2022

01ad9694-a6a1-5613-8f0b-40386c9f82d9